KEMALETTİN TUĞCU

DÜŞKÜN ÇOCUK

ÇOCUK ROMANLARI SERİSİ : 11

Düşkün Çocuk

YAZAN
KEMALETTİN TUĞCU

İTİMAT KİTABEVİ
Cağaloğlu, Narlıbahçe Sokak No. 19
Posta Kutusu : 1283 İSTANBUL
Telefon : 27 03 39

SEVGİLİ OKUYUCULARIMIZ !..

Kemalettin Tuğcu'nun, hazırladığı romanlar büyük ilgi gördüğü için okuyucularımızdan çoğu, değerli yazarın hayatını merak etmeye başlamıştır.

Okuyucularımızın bu isteğini yerine getirerek değerli yazarımızın hayat hikâyesini aşağıda veriyoruz :

İTİMAT KİTABEVİ

KEMALETTİN TUĞCU'nun BİYOGRAFİSİ

1902 yılında, İstanbul'da, Çengelköy'de doğdu. Hiç bir okula gitmedi ve özel olarak da ders almadı. Kendi kendisini yetiştirmiş ve tercümeler yapacak kadar da Fransızca öğrenmiştir.

Bütün gençliğini Çengelköy'deki köşkte toplumdan uzak olarak geçirmiş, bu arada, roman, hikâye ve şiirler yazmış, küçük el sanatlarının hemen hepsini öğrenmiştir.

1932 yılında Türkiye Yayınevine yazar ve idareci olarak girdi, 24 yıl orada çalıştı, bu sırada 12 yıl Ev - İş kadın mecmuasını, Moda Albümünü, Kadın Gazetesini idare etti ve o tarihten itibaren İstanbul'da çıkan hemen bütün çocuk mecmualarına roman, hikâye ve şiir yazdı.

1955 yılında Doğan Kardeş matbaasına müdür olarak girdi, ertesi yıl Hayat mecmuasına geçti ve arşiv şefliği ile kütüphane memurluğu görevlerini aldı. Halen bu işlerde çalışmaktadır.

Tercüme eserleri : Çırak Uçman, İzci Korkut, İzciler Kralı, Araba ile Dünya Gezisi.

Büyük romanları : Uçurum, Saadet Borcu, Küçük Sevgili, Hissiz Adam, Taş Yürek, O Yolun Yolcusu...

Gençlik Romanları : Çocuk Haftası, Binbir Roman, Cumhuriyet Çocuğu mecmualarında 50 kadar roman.

Çocuk romanları : Muhtelif çocuk mecmualarında tefrika edilmiş 80 adet roman. Hikâyeler : Çocuklar için yazılmış 160 hikâye, gençler için yazılmış 200 hikâye ve muhtelif şiirler.

Kemalettin Tuğcu, gazi ve mâlûl bir binbaşının oğludur. 1940 yılında evlenmiş ve bir oğlu ile kızı vardır.

DÜŞKÜN ÇOCUK

Yazdan kalma bir gündü.

Kasım güneşi, evlerin arasındaki geniş viraneye vurmuş, sonbahardan kalma otları ısıtıyordu.

Orada kimbilir kimin tarafından bırakılmış, eski, harap yük arabasının üstüne on, onbir yaşlarında perişan kıyafetli bir oğlan çocuk oturmuş, hem ağlıyor hem de elindeki ekmeği parça parça koparıp yiyordu.

Karşısında, durmadan kuyruğunu sallıyan bir mahalle köpeği vardı. Çocuğun atacağı ekmek parçasını bekliyordu.

Binbaşının oğlu Emek babasının emir eriyle çarşıdan dönüşte bu çocuğun ağladığını görmüş ve sormuştu:

— Mehmet Ağabey, neden ağlıyor bu çocuk?

Emir eri dudağını büktü:

— Ne bileyim elin oğlu neye ağlar. Besbelli bir derdi var.

— Bak ayakları çıplak. Gömleği de yırtık.

— Fukaralık, ne olacak.

— Haydi, yanına gidelim de soralım.

— Derdini ne eşelersin oğlanın.

— Babama söyleriz ona yardım eder.

— Babanın işi başından aşkın. Hem tez gelin dimedi mi?

— Ben gidip söylerim. Arsada güneşte oturacağız derim.

Emek, sokağın başındaki evlerine kadar koştu. Pen cereden babasına seslendi. İzin koparınca sevine sevine

geri döndü. Mehmet cebinden alfabesini çıkartmış, güneşe karşı çömelmiş hecelemeğe başlamıştı.

Emek, yavaş yavaş ağlıyan çocuğa doğru sokuldu. Önce köpeğe seslendi. Sonra ağlamasını kesen çocuğa sordu:

— Bu köpek ısırır mı?

Öteki ağlamasını kesmişti. Yüzündeki yaşları bileğinin tersiyle siliyordu.

— Isırmaz, dedi.

—Adı ne bunun?

— Bilmem. Ben ekmek yiyordum geldi karşıma.

— Ben de arabaya çıkayım mı?

— Çıık. Benim değil ki araba.

Emek, tekerleğin ispitlerine merdiven basamağı gi bi basarak çıktı. Arabanın kenarına oturunca:

— Benim babam Binbaşı, dedi. Köşe başında, çeşmenin üstünde ev var ya. Hani duvarının üstünden asma görünüyor, biz oraya taşındık işte. Eskiden Erzurumda oturuyorduk. Babam buraya tayin edildi. Bu askerin adı Mehmet, Babamın emir eri. Bugün pazar ya. Sen okula gidiyor musun? Ağlayan çocuk kızardı. İçini çekti:

— Ben, artık gitmiyorum. Eskiden giderdim. Benim de bir babam vardı.

Çocuk, birden ellerini yüzüne kapattı. Hıçkıra hıçkıra ağlamağa başladı. Emek çok şaşırdı. Üzülerek askere seslendi. Alfabesini katlıyan er arabaya sokuldu:

— Len ne ağlıyon, dedi. Böyle günde ağlanı mı? Bak biyol ortalık temelli ıscah. Sanırsın kim yaz geri geldi. Sus hele. Ayıp ediyon.

Çocuk bir iki defa daha hıçkırdı. Dişlerini sıkıp sustu. Ağladığına utanıyordu. Asker onun sırtını okşadı:

— Ağlayıp durma gardaş. Ne var ağlayacak. Biyerin ağırımıyor ya.

— Hayır.

Çocuk kızardı. Tekrar ağlamağa başladı.

— Neye ağladın ya?
— Babam aklıma geldi de.
— Buban mı? Ne oldu bubana?
— Öldü.
— Benim de bubam öldü. Ne yaparsın, iki ağlar üç

fıkırdar susarsın. Bu dünya böyledir. Kimseye kalmaz. Ölenle ölünmez. Adın ne senin?

— Yılmaz.

— Buraya yakında mı eviniz?

— Evimiz mi? Benim evim yok ki.

— Nerede yatıp kalkarsın?

— Kahvede yatıyordum şimdiye kadar, amma, artık gitmiyeceğim.

— Neden?

— Kahveci beni dövdü.

— Niye dövdü?

— Kahve götürürken ayağım kaydı. Yere düştüm. Kahve döküldü. Kızdı, beni dövdü, kolumdan tutup attı sokağa.

— Kimin kimsen yok mu?

— Yok.

— Ne ideceksin?

— Bir bildiğim adam vardı: Ona gideceğim. Geç bile kaldım.

Çocuk arabadan indi. Onlara Allahısmarladık, dedi. Viraneden çıkıp yürümeğe başladı. Yürürken topallıyordu.

DAVETSİZ MİSAFİR

O gece, Emeklerin evinde, herkes uykuya yatmağa hazırlanıyordu. Dışarıda ince yağmur yağıyordu. Soğuk da artmıştı. Binbaşı ilk defa sobayı yaktırmıştı. Gazetesini okurken sobanın hırıltısını da dinliyor, keyifleniyordu.

Sokak kapısı çalınınca başını çevirdi, karısına:

— Mehmede sor bakalım, dedi. Gelen kim?

Emeğin annesi elindeki işi bıraktı. Kapıya doğru yürüdü Emireri ondan önce oda kapısına kadar gelmişti. Kadın sordu:

— Kim miş?

— Kimsesiz bir oğlancık, dedi asker. Barınacak yeri yokmuş. Ağlayıp duruyor. Binbaşı hemen yerinden kalktı:

— Getir, getir şunu içeriye.

Emir eri aşağıya inmişti. Emek birden heyecanlanmış, titriyor, hep kapıya bakıyordu. Mehmedin sesi bir takım boğuk hıçkırıklara karışıyordu:

— Acele etme, ayaklarını iyice yu, temelli battı buraları, dimek yağmur azıttı, şu çapıta bir iyice kurulan.

Binbaşı kapıya kadar yürüdü:

Islak saçları başına yapışmış, yırtık gömleği vücudüne sarılmış, yüzü bembeyaz kesilmiş bir çocuk. Yılmaz, odaya girmişti. Sağına, soluna acı acı bakındı. Kapının yanına diz çöktü, oracıkta avuçlarını yüzüne örttü.

— Anneciğim, ah anneciğim, diye bağırdıktan sonra katılırcasına ağlamağa başladı.

Binbaşı sapsarı kesilmişti. Karısı tıkanarak:

— Oğlum oğlum, ağlama yavrum, diye çocuğa doğru gidiyordu.

Emeğin annesi yaşlarını tutamıyordu. Binbaşı, okadar katı yürekli sanılan koca subay, şaşkınlıktan tekrar yerine oturmuş:

— Vah yavrucak, vah yavrucak! diye ellerini dizlerine vuruyordu. Emek koştu, çocuğun bileğine yapıştı:

— Yılmaz hişt! Yılmaz, bana bak. Beni tanımadın mı? Hani sen arabada oturuyordun sabahleyin. Mehmetle biz gelmiştik ya.

Çocuk cevap vermedi. Cevap veremezdi de artık. Bütün vücudü ateş gibi yanıyordu.

Bir yatak yaptılar, kimin nesi olduğunu bilmedikleri bu çocuğu oraya yatırdılar. Çay pişirerek içirmek istediler amma zavallıyı kodunsa bul.Yılmaz çoktan kendisinden geçmişti. Dudaklarından birbirini tutmayan

kelimeler dökülüyor, ağlıyor, yalvarıyor, annesini çağırıyordu.

Gelen doktor onun vücudünü iyice muayene etti:

— Bu zavvalıyı pek dövmüşler, dedi. Çok da sefalet çekmiş. Ateşi kırkı geçkin. Fakat gece yarısına doğru düşer. Sabahleyin bir kere uğrarım.

Binbaşı, çocuğun ıslak gömleğinin arasından çıkan nüfus kâğıdını titreyen ellerinde çevirerek okuyordu:

— Adı Yılmaz Soyadı Handere. Babasının adı Rüştü. Annesinin adı Süveyda doğum yeri İstanbul. Nüfus idaresi, Fatih. Çocuk yattığı yerden:

— Anne, anne diye inliyordu.

Binbaşının gözlerine yaşlar sıralanıyordu:

— Anne, evet anne! Ben koskoca adam oldum, başım sıkıldıkça «Ah anacığım!» diye inlerim. Bu daha kucak çocuğu sayılır be yahu. On bir yaşında. Bizimki gece odadan odaya gidemez. Bu tek başına sokaklarda.

Emek seslendi:

— Baba, bunun babası ölmüş. Sabahleyin biz ona rasladıktı. Ağlıyordu.

— Peki nerede oturuyormuş. Anası neredeymiş?

— Ne bileyim baba. Kahvecilik yapıyormuş. Kahve götürürken düşmüş de kahveci onu dövmüş, sokağa atmış. Ne iyi çocuk değil mi baba?

Doktorun yaptığı iğneler tesir etmiş olacaktı. Yılmazın inlemesi yavaş yavaş kesildi. Gözleri bir parçacık aralık kalmış, ağır bir uykuya dalmıştı. Zayıf boynunun iki tarafındaki kalın kan damarları atıyordu.

O gece sabaha kadar böyle kalmıştı. Binbaşı erkenden kalkmış, giyinmiş işine gitmeğe hazırlanmıştı. Elini çocuğun alnına koydu. Yavaşçacık:

— Ateşi epey düşmüş, dedi. Gürültü etmiyelim de uyanmasın zavallı. Pek bitmiş yavrucak. Bakalım, doktor ne derse ona göre hareket edersin. Ama sakın gitmeğe filân kalkarsa bırakma.

Doktor, sabahleyin çocuğu bir daha muayene etmiş ve Binbaşının karısına:

— Açlık, sefalet, yorgunluk, soğuk algınlığı, korku, dayak, hepsi var, demişti. Bir iki gün de düzelir sanırım. Nermin hanım. Üşümesin bol gıda verin. Ateşi büsbütün düşmezse haber gönderin bana. Geçerken uğrarım.

BOSTAN KUYUSU

Emeğin annesi bu yabancı çocuğa kendi yavrusu gibi bakıyordu. O gün evin başka işlerini bir tarafa bıraktı. Eline örgüsünü alıp divanın üstüne yatırdığı Yılmazın yanına oturdu. Çocuk gözlerini açıp ona bakmağa başlamıştı.

Ara sıra kirpiklerini kırpıştırdıkça yaşlar pıtır pıtır dökülüyordu. Kadın sesini tatlılaştırarak onu avutmak istiyordu:.

— Sen de ne çok ağlarmışsın Yılmaz. Vallahi ayıp. Kocaman erkeksin ağlama. Yılmak ilk defa konuşuyordu:

— Kendimi tutamıyorum ki.

— Ne var ağlıyacak yavrum. Biraz kendini topla, anlatırsın. Binbaşı amcan senin için bir şeyler yapar. O zamana kadar fena şeyler düşünme. İşte epeyce iyileştin. Büsbütün ateşin düşer, ayağa kalkarsın. Sonra amcan seni annenin yanına götürür.

— Ben annemin yanına gitmem artık.

— Niçin oğlum? Anneni sevmiyor musun?

— Annem beni sevmiyor, istemiyor.

— Öyle şey olur mu hiç?... Anneler ne olursa olsun çocuklarını severler.

— Annem beni sevseydi, üvey babamla evlenmezdi.

— Demek senin üvey baban var?

— Evet. Beni dövdü.

— Nerede dövdü?

— Çiftlikte.

— Neden dövdü?

— Okuldan geliyordum. Çiftliğin arabasiyle... Arabayı durdurttu. Arabacıya «Sen git biz baba oğul, yavaş yavaş yürür, hava alırız» dedi. Bana o zamana kadar hiç böyle yumuşak muamele etmemişti. İnandım ben de...

Yılmaz birden hıçkırmağa başlamıştı. Nermin hanım:

— Sis sus! dedi. Tekrar hasta olacaksın.

Çocuk titriyordu. Dişleri birbirine vuruyordu Doğrulup yatağın içinde oturdu. Genç kadın onun ellerini tuttu. Sesini büsbütün tatlılaştırıyordu:

— Korkma, korkma Yılmaz. Bak, ben de senin annen sayılırım. Korkma oğlum- Burada fena insanlar yok! Ben varım, amcan var, Mehmet var. Biraz sonra Emek de okuldan gelecek; onunla oynarsın. Korkma oğlum, korkma!

Çocuğu bastırarak yatırmıştı. O, sakin sakin ağlıyordu:

— Siz benim için üzülmeyiniz efendim.

— Üzülsem ne olur evlâdım! Sen iyi ol. Bak, yetişmiş ele gelmiş çocuksun. Bir şeyciğin yok senin. Söyle bana, annen nerededir şimdi?

— Çiftlikte.

— Çiftlik uzakta mı?

— Uzakta, Bergama'da.

— Annen orada, üvey babanla mı oturuyor?

— Evet.

Yılmaz, akşama kadar uyuyup uyandıkça Nermin hanımı hep yanında gördü. Genç kadın yün örüyordu ama, aklı hep çocuktaydı.

Emek, koşarak odaya girdi. Yılmazın elini sıktı. Gündüz olanları çabucak anlattı.

Hava kararırken binbaşının sesi duyuldu:

— Çocuk nasıl? diye soruyordu.

Odaya güler yüzle girdi:

— Geçmiş olsun koca adam, dedi. Nasılsın bakayım? Maşallah ateşin hiç yok! Artık yarın sabah seni taburcu ederiz.

Yemekten sonra kahvesini de içince bir sandalye alıp çocuğun yanına oturdu. Yüzünü okşadı:

— Oğlum, dedi. Sen bana yavaş yavaş anlat bakayım. Annen Bergamadaymış. Sen buraya neden geldin?

Yılmaz içini çekerek:

— Beni üvey babam getirdi, dedi.

— Neye getirdi?

— Çalışmak için, bir kahvecinin yanına çırak verdi.

— Peki, çiftlik kimin?

— Çiftlik babamındı. Ondan onnemle bana, bir de kardeşim Güzin'e kaldı.

— Çiftlik sahibi adam ne diye çıraklık yapsın?

— Ben de bilmiyorum.

— Sen anlat bana, ben anlarım.

— Bir akşam çiftlik arabasiyle okuldan geliyordum. Eskiden çiftlikte babamın kâhyası olan Remzi efendi beni arabadan indirdi. Arabayı yolladı. Yavaş yavaş yürüyorduk. Yoldan saptık. Sebze yetiştirilen bahçeye daldık. Üvey babam bana, yeni kırmızı balıklar aldığını, onları göstereceğini söylüyor, omuzumu okşuyordu. Hiç böyle iyi muamele etmezdi. Büyük havuzun yanında bostan kuyusu vardı. Orada çalışan işçiyi çağırdı:

— Recep, dedi. Eve kadar git söyleyiver de yemeği hazır etsinler, dedi.

Recep gidince arkasından baktı. Sonra karşıma geçti. Kocaman elini boynuma götürdü. Boğazıma sarıldı. Beni kaldırdı. Bostan kuyusunun ağzına götürdü. Bağıramıyordum. Ayaklarımın altında kuyunun kapkara ağzı vardı.

Yılmaz yine titremeğe başlamıştı. Nermin hanım

sapsarı kesilmişti. Emek korkudan titriyor, binbaşı yerinde duramıyordu:

— Sahi mi söylüyorsun be çocuk?...

Yılmazın gözlerinden yaşlar iniyor, dişleri birbirine vuruyordu:.

— Beni tekrar çekti. Yere bıraktı. Kolumdan tutuyordu. Dişleri gıcır gıcır ötüyordu:

— Anlıyorsun ya, dedi. Seni gırtlağından yakaladığım gibi buraya, bostan kuyusuna atacağım. Artık okula gitmiyeceksin. Ben okumak istemiyorum, diyeceksin. Ben seni İstanbul'a götürüp bir işe koyacağım. Anlıyorsun ya! Hele bu dediklerimi yapma! Seni yakaladığım gibi, işte böyle.

Yılmaz, dişleri birbirine vura vura anlatıyordu.

— Beni yine kuyunun ağzına kaldırdı. Sesim çıkmıyordu. Öyle korkmuştum ki çiftliğe gittiğim zaman annem şaşırdı. Rengim bembeyaz olmuş. Dudağım çatlamış. Bana ne olduğunu sordu. O, karşıma geçmiş, bakıp duruyordu. Arkadaşlarımla kavga ettiğimi okula gitmek istemediğimi söyledim. Remzi efendi başını sallıyordu. İşte bütün korkumun acısını ondan çıkarttım. Okula gitmem ben, diye bağırıyordum. Annem ertesi gün beni yollamadı.

Remzi efendi ile ne zaman yalnız kalsak «Kırmızı balıklar görmeğe gidersin ha!» diyordu. Bir aralık:

— Seni de, kardeşini de atarım bostan kuyusuna, dedi. Söylediklerimi unutma!

— Öyle korkmuştum ki okula gitmedim. Hep ağlıyordum. Kaçmak kurtulmak istiyordum. Geceleri korkudan haykırarak uyanıyordum. Böyle bir iki hafta geçti.

Bir gün üvey babam, anneme:

— Ben Yılmaz'ı İstanbul'a, akrabalarının yanına götüreyim. Çocuk biraz hava değiştirir; böyle giderse hasta olacak, dedi.

Buna annem de razı oldu. Bir gün beni hazırladı.

— Evet, beni dövdü.

Annem çok ağlıyordu. Ben de ağlıyordum. Çiftlik arabasına binip yola çıktık. Binbaşı dişlerini sıkarak haykırdı:

— Dünyada ne vicdansız adamlar var be! Bu bir damla çocuktan ne istemişler? Yılmaz hep ağlıyor, anlatıyordu:

— Bilmediğim yollardan geçtik. Bir iki gece sonra İstanbul'a geldik.

Bir sabah beni aldı. Tahtakaleye götürdü. Orada han içinde bir kahve ocağı vardı. Babam beni kapının dışında bıraktı. Kahveci ile birbirine sarıldılar, öpüştüler. Uzun uzun konuştular. Babam bana görünmeden kaçıp gitmiş. O gün akşama kadar kahve ocağında oturdum. Akşam oldu. Ortalık karardı. Handaki işçiler birer birer gittiler. Kapılar kapandı. Kimsecikler kalmadı. O zaman kahveci yanıma geldi beni arkalıksız iskemleye oturttu. Kendisi de karşıma geçit. Durup dururken yüzüme bir tokat vurdu. Canımın acısından bağırdım, yere yuvarlandım. Benim kolumu koparacak gibi sıkarak yerime oturttu, bağırdı:

«— Gözünü aç. Bana kahveci İsa derler: Vurduğum zaman yeri öptürürüm adama. Kimse ile konuşmıyacaksın. Sesini hiç duymıyacağım. Müşterilere kahve götürecek, geceleri de şu peykenin üstünde yatacaksın.

Kendimi tutamıyordum. Ben ağladıkça yüzüme tokatlar inmeğe başladı. Yere düştüm. Beni tekmelıyor, hırslanıyordu. Sonra ne olduğunu bilmiyorum, aklım başıma geldiği zaman karanlıktaydım. Kapıyı üstüme çekip gitmişti. O gece hep ağladım, bağırdım, kimseler gelmedi. Gün ağarınsa İsa anahtarla kapıyı açtı. Tekrar bir tokat yedim. Gelip gidenler kahve ısmarlıyanlar benim kimin nesi olduğumu neden ağladığımı sordukça İsa:

«— Kimsesi yok, diyordu. Acıdım da yanıma aldım. Belki kahvecilik öğrenir de ileride bana dua eder.»

Yılmaz anlatırken geçirdiği bu fena günlerin acısını yeniden duyuyordu. Yaşları hiç durmuyordu. Binbaşı.

— Allah büyüktür, dedi. Kimsenin ahı kimsede kalmaz. Yılmaz anlattı:

— Günde bir kardak çayla iki dilim ekmekten başka bir şey vermiyordu bana. Müşterilere kahve götürü-

yor, sonra boş fincanları, çay bardaklarını topluyordum. Dayak yemediğim, tokatlanmadığım gün olmuyordu. Bazen müşteriler de görür:

— Vurma şu zavvallıya be İsa, derlerdi.

— Ben onu adam ediyorum, ileride bana dua eder diyordu.

İsa okuyup yazmak bilmiyordu. Birgün bir mektup geldi. Müşterilerinden birisine okuttu. Sonra mektubu bir köşeye attı. Her akşamki gibi kapıyı üstüme kilitleyip gidince elektriği yaktım. Mektubu okudum. Mektup üvey babamdan geliyordu. İsanın hatırını sorduktan sonra:

«Sana bıraktığım emaneti dediğim gibi yap, diyordu. Onu ortadan kaldırmak lâzım. Ben buradaki engelleri de birer birer temizliyeceğim. Çoğu gitti, azı kaldı. İşler tamam olunca sen de buraya gelirsin.»

Annemden, kardeşimden bir haber var mı diye okumuştum. Mektubun altında «Amsanın oğlu Remzi» diye yazılıydı.

Aradan ne kadar zaman geçti bilmiyorum. Açlıktan, dayaktan bitmiştim. Bir gün müşterilerden birisinin kahvesini verirken yere düştüm. Gözlerimi bir hastahanede açtım. Etrafımda hep iyi insanlar vardı. Bana beyaz çamaşırlar giydirmiş, tertemiz bir karyolaya yatırmışlardı. Hastabakıcı kızlar beni çok sevdiler. Daha başka hastalar, çocuklar da vardı. Kalabalık olduğu için beni bir kaç gün sonra küçük bir odaya götürdüler. Orada bir hafta yattım. İyi olmuştum. Fakat gidecek yerim yoktu. Kahvecinin yanına gitmek istemiyordum. Kimsem olmadığını; çıraklık yaptığımı söyledim. Hastahaneden çıkarken hastalar, doktorlar bana para topladılar. Nüfus kâğıdımı aldım, çıktım.

— Oğlum, dedi artık sus. Yoruldun. Üst tarafını yarın anlatırsın. Binbaşı:

Yılmaz, sustuğu zaman bile kuru kuru hıçkırıyor-

du. Ertesi gün hiç ateşi yoktu. Isınmış, doymuş, acıları geçmişti. Binbaşı Ekrem bey ertesi akşam onu okşadı ve ağlamadan anlatmasını söyledi. Yılmaz da anlattı:

KAHVECİ ÇIRAĞI

Hastahaneden çıktığım zaman her taraf kar içindeydi. Ne yapacağımı bilmiyordum. Sırtım çıplaktı. Hemen üşümüştüm. Hastahanenin yakınlarında bir kahveye gittim. Soğuktan dolaşamıyordum. Çay içtim. Simit yedim. Böylece akşam oldu. Herkes evlerine çekildi. Kahveci de kahveyi kapatıyordu. Bana:

«— Hey, küçük, dedi. Ufak yollu kır bakalım. Burası otel değil.

Ağlamağa başladım. Hastahaneden çıktığımı, kimsem olmadığını anlattım. Adam şaşırdı, düşündü, bana:

— Mademki çıraklık yaptın, ben seni hemşerilerimden birisinin yanına vereyim, dedi.

O gece onun evinde yattım. Ertesi gün beni bir kahveye yolladı. Yine aksi yüzlü bir adamla karşılaştım. Bana:

— Ben anlamam, dedi. Bir ay boğaz tokluğuna çalışırsın. Sonra sana haftada iki lira veririm. Daha sonra bakalım Allah ne gösterir.

Razı oldum. Canla, başla çalışmağa başladım. Aksi adamdı amma beni o hiç döğmedi. Yaza kadar yanında çalıştım. Para vermedi amma bana eski bir palto aldı. Ayakkabı aldı. Kendi yemeğinden yedirdi. Nihayet:

— Oğlum, dedi. Ben bu işlerden bıktım. Kahveyi başkasına devrediyorum. Adamı razı edersek sen yine burada çalışırsın. Bize memleketin yolu göründü.

Onun yerine gelen adam beni alakoydu. Müşterileri tanıyorum. Kahve pişirmesini öğrenmiştim. Bana haftada beş lira verecek gündüz yemeklerimi de yedirecekti. İlk zamanlarda öyle yaptı. Fakat gün geçtikçe beni dövmeğe başladı. Kendisi hiç iş görmez, akşamları

da rakı içerdi. Birikmiş paralarımı vermiyordu. En sonra üç gün evvel yine beni dövdü, kapıdan dışarıya attı. Müşterilerden birisi beni çok severdi. Ne zaman başım sıkılırsa ona gidecektim. İşte evvelsi gün, sokakta kalınca ona gittim. Evinde yoktu. Yağmur başladı. Karanlıkta kaldım. Sizin oğlunuzu görmüştüm. Evinizi biliyordum. Size geldim. Binbaşı:

— Eh, dedi. Artık üzülme evlâdım. Ben bir çaresine bakarım.

Yılmaz onlardan çok iyi muamele görüyordu. Besliyor, seviyor, gönlünü alıyorlardı. Fakat aradan bir hafta geçmemişti ki, Binbaşı Ekrem bey eve üzüntü ile geldi:

— Nermin, dedi. Beni Niğde'ye tayin etmişler. Hem de üç gün içinde orada bulunmaklığım lâzım. Karısı:

— Ne yapalım, dedi. Askerlik bu. Gideriz Nemiz var zaten.

— Öyle amma bu çocuk? Yılmazı ne yapacağız.

— Sahi, o ne olacak?..

Bitişik odada o gece hep bunu konuştular. Bir taraftan eşya hazırlıyor, bir taraftan konuşuyorlardı. Emek, derin derin uyuyordu. Yılmaz kendisine verilen yatağın içinde oturmuş düşünüyordu.

Bu iyi yürekli insanlara yük olmak istemiyordu. artık. Ne olursa olsun gitmek, ayrılmak lâzımdı.

Ertesi sabah, Nermin hanım, Emeğin tasdiknamesini almak için okula gidince Yılmaz, Emekle beraber resim yaptıkları defterden bir sahife kopartarak:

«Sevgili Ekrem Bey amcacığım, sevgili Nermin hanım teyzeciğim, sevgili Emekçiğim» diye yazdı. «Bana yaptığınız iyiliklere çok teşekkür ederim. Allah sizden razı olsun. Size daha fazla yük olmak istemediğim için ben gidiyorum. Ellerinizden öperim, oğlunuz Yılmaz Handere.»

Yılmaz bu mektubu masanın üstüne bıraktı. Üstü-

ne de, uçmasın diye bir ağırlık koydu. Sonra merdivenleri indi. İnce ince yağan yağmur altında sokağa çıktı. Bir yol tutturup yürümeğe koyuldu. Hem gidiyor, hem ağlıyordu.

BAKKAL ÇIRAĞI

— Amca, sana çırak lâzım mı?..

Yılmaz kaçıncı defa böyle sesleniyor, dükkânın içinde çalışan adam ya cevap vermiyor veya aksi bir şey söylüyordu.

— Bacak kadar çocuğu başıma belâ mı alacağım. Bas git, şuradan.

Yılmaz bir marangozun dükkân kapısından da seslenmişti. Marangoz ona eliyle tokat işareti yaptı. Fakat bitişikteki ihtiyar bakkâl arkalıksız bir iskemleyi dükkânın önüne koymuş güneşleniyordu:

— Ne söyleniyorsun küçük, diye sordu.

Yılmazın yanaklarına bir iki damla yaş indi:

— Çırak lâzım mı diye sordum da bana tokat işareti yaptı. Bakkâl epeyce ihtiyar bir adamdı. Gülümsedi:

— Çıraklardan insanın başına çok belâ gelir küçük, dedi. Tam yetiştirirsin, elinden işini alır. Bakarsın hırsız çıkar. Ali ustanın hakkı var. Geçenlerde bir çırak almıştı. Dükkânda ne kadar rende, testere, kalem varsa yürüttü.

— Ben hırsız değilim ki...

— Ben de sana hırsızsın demedim ama insanların ne olduğu yüzüne bakınca anlaşılmaz. Sen neye çırak olmak istiyorsun?

— Kimsem yok!.

— Anan, baban?.

— Hiç kimsem yok!.

— Şimdiye kadar ne yapıyordun?.

— Kahveci çıraklığı yapıyordum. Ustam beni dö-

verdi hep... Sonra hastalandım; hastahaneye gittim. İnanmazsanız taburcu kâğıdını göstereyim.

— Ver bakayım şunu!.

Bakkâl, Yılmazın nüfus kâğıdını ve içindeki hastahane belgesini okudu. Sonra:

— Akıllı bir çocuğa benziyorsun, dedi. Haydi, iş buluncaya kadar benim yanımda barın. Para, pul yok ha! Karnını doyurursun.

— Teşekkür ederim, efendim.

Dükkân karanlıktı. Yağ kokuyordu. Yılmaz, çuvaldan bir önlüğü beline bağladı. Her şeye dikkat ediyordu. Bir iki müşterinin evine erzak götürdü.

Gece olunca bakkâl kepenkleri onun üstüne indirdi ve çekilip gitti.

Ertesi sabah erken gelmişti. Yılmaz onun elini öptü. Bakkal:

— Aferin oğlum, dedi. Sen iyi terbiye almış bir çocuksun. Gece korktun mu?

— Kormadım.

— İyi uyudun mu?.

— Epeyce uyudum amma, fareler rahat vermedi. İki tanesini öldürdüm!.

— Sahi mi?.

Yılmaz fareleri gösterdi. Bakkâl çok sevindi:

— Ah, bu mel'un hayvanlar! Hiç rahatım yok! Hep yer, hep kemirirler... Artık öğrendiler de, kapana gelmiyorlar. Etrafında dolaşıyorlar.

Yılmaz çok çalışıyordu, ama karnı da doyuyordu. Bakkâl, boğazına pek düşkün bir ihtiyardı. Kısa zaman da Yılmazı çok sevmişti. Fazla bir kazancı olmadığına üzülüyordu. Aradan bir ay geçmeden bir sabah bakkâl, Yılmazı karşısına aldı:

— Oğlum, dedi. Görüyorsun, dükkânda mal kalmadı.Yüzüm; tutmadığı için veresiye verdim. Kimse de getirip borcunu vermiyor. Dükkânde ne kaldıysa top-

tan elden çıkartarak kızımın yanına gideceğim. Sen de başının çaresine bak!.

Yılmaz şaşırıp kalmıştı. Bu ihtiyar, iyi yürekli bir insan olduğunu bir kere daha ispat etti. Yirmi lira parayı çocuğun nüfus kâğıdının içine koydu. Eskiciden ayağına ayakkabı aldı. İşportadan bir de yün kazak uydurdu. Alnından da öpüp:

— Allah yardımcın olsun!. dedi.

Yılmaz, adamcağızın elini öptü. Gözleri dolu dolu olan bakkâl:

— Seni açıkta bırakmak istemezdim ama, dedi. Tanrı alnına böyle yazmış. Sen, temiz yürekli bir çocuksun. Başın dara geldikçe Tanrıyı düşün. Sabırlı ol. Doğruluktan ayrılma. Haydi benim aslan oğlum!.

SÜLÜK REMZİ

Yılmaz yine yollardaydı. Kış adamakıllı bastırmış, iki gündür şehir kar içinde kalmıştı. Herkes işiyle gücüyle meşguldü.

Yılmaz iş araya araya akşamı etmişti. Karnı açtı. Cebindeki bozuk paralardan bir simit aldı. Yeni caminin geniş saçaklarının altında kar yağmamış bir yer bularak çömeldi. Simidi yemeğe başladı.

Daha iki lokma koparmıştı. Karşısına hırpani bir oğlan dikildi. Sırıtarak:

— Bana da versene! dedi.

Yılmaz, simidin yarısını koparıp uzattı. Çocuk, kirli elleriyle kaptı. Geri istiyeceğinden korkar gibi bir iki çiğneyişle yuttu.

Yılmaz da yalnızlıktan çok mahzum oluyordu. Kendisinden çok daha zavallı olan çocukla konuşmağa başladı:

— Sen nerede oturuyorsun?.

Çocuk, sırıtarak karşılık verdi:

— Medresede.

— Orası neresi?.

— Bayağı medrese işte!.

— Anan, baban var mı?.

— Annem var yalnız.

— Böyle üşüyor musun?.

— Ben, senin gibi zengin çocuğu değilim. Alıştım ben...

— Ben zengin çocuğu muyum sanki!.

— Bak, ayağında kundura, sırtında ceket var. Benim böyle şeylerim olsa, hüüü!

Çocuk, çamurlu ayaklariyle, kar birikintilerini süpürerek yürümeğe başladı. Yılmaz, boğazına bir şey tıkanmış gibi, yutkunarak seslendi:

— Hişt. Çocuk, Bana bak!. Öteki durdu:

— Ne istiyorsun?. dedi.

Yılmaz, onun yanına gitti. Az daha ağlıyacaktı:

— Sizin oturduğunuz yere ben de gelsem olmaz mı?.

— Sen mi? İşin yok mu senin?... Sen, bizim oturduğumuz yerde çivi kesersin. Haydi, sıcacık evine git!.

— Ama benim evim yok!.

— Yok mu?.

Yılmaz ağlamağa başlamıştı. Öteki bayağı acır gibi oldu:

— Ulan, doğru mu söylüyorsun?.

— Tabiî doğru. Ne anam var, ne babam.

— Fena be! Benim hiç olmazsa anam var. Döver, söver ama, eline geçerse, yiyecek getirir. Bensiz boğazından geçmez. Şimdi hasta fıkara.

— Kim hasta?.

— Kim olacak, anam. Geçen gün çamaşıra gitti. Ayakları üşümüş. Sancılandı, yattı. Yatış o yatış. Ne odun var, ne kömür... Aç açına yatıyor.

— Kömür alsana!.

— Param olsa, sana sorar mıyım, be saloz!.

— Şey, bana bak. Dur, gitme! Senin adın ne?.

— Bana Sülük Remzi derler!.

— Sülük mü, ne demek sülük?.

— Sen de amma gavzalak şeysin... Sülük hay vandır, hayvan! Kan emer. Kabuksuz sümüklüler var ya, işte onların azıcık daha uzunu. Su solucanı...

— Peki Remzi. Sen beni evinize götür. Ben kömür alırım.

— Bizim tarafta veresiye verecek enayi yok!.

— Benim param var.

— Paran mı var? İyi ama şey... Paran varsa ev tut kendine...

— O kadar param yok ki... Yirmi liram var.

— Yirmi lira mı? Nereden arakladın?.

— Arakladım mı? Araklamak nedir?.

— Eee... Sen de amma aptalsın! Araklamak demek. aşırmak demektir.

— Ben kimsenin parasını aşırmam! Çalıştım, kazandım! Ustam veresiye vere vere batırdı. Ayrılırken bana yirmi lira verdi.

— Senin parandan bana ne!.

— Öyle diyorsun ama, bak anen hastaymış... Kömür alırız. Yazık değilmi kadına?.

Çocuk birden sarardı. Sonra gözlerinin içinde yaşa benzeyen bir parıltı belirdi. İçini çekti:

— Sen çok iyi çocuksun. Çok yumuşak yüreklisin. Haydi gidelim... Sen de bizde kalırsın. Ama yiyecek bir şey yok!.

— Yiyecek de alırız.

Yılmaz artık seviniyordu. Kendisine bir arkadaş bulmuştu. Hem yaşı da onun yaşı kadardı. Yürüdüler yürüdüler. Hava iyice karardı. Remzi bir kömürcü dükkânının önünde durdu. Yüzü kıpkırmızı kesildi:

— Haydi, al bakalım kömür!.

Yılmaz, büyük bir kese kâğıdına beş kilo kömür doldurttu. Tam yüz elli kuruş verdi. Sonra tahin helvası, bir kilo ekmek aldılar. Remzi yine kızardı:

— Yılmaz be!. dedi.

— Şuradan yarım kilo fasulye, iki baş soğan, bir parça da yağ alalım. Ben, param olunca sana öderim.

— Alalım, kardeşim.

— Yaşa be, insan çocuksun.

Elleri, kolları dolu, medreseye geldiler. Burası, yerlere tahta parçaları, çuvallar yayılmış taş odalardı. Birer penceresi vardı. İşte bu odalardan birinde, kırpıntılar içinde zayıf, bitkin bir kadın yatmış inliyordu.

İçeriye karanlıkta girmişlerdi. Kadın sordu:

— Remzi, sen misin?.

— Benim, anne.

— Nerelerde kaldın oğlum? Başına bir kaza geldi diye korktum.

— Anne be, misafirimiz var. Bir arkadaş getirdim.

— Arkadaş mı?.

— Ya, mumu yakayım da bak!.

— Mum nerede ki?...

— Aaldık be anne!. Gecenin bin türlü hali var.

— Parayı nereden buldun?.

— Arkadaştan aldım. Ödünç. İnşallah para kazanayım, hem borçlarımı vereceğim, hem de çarşıda ona bir döner ısmarlıyacağım!.

Mum yandı. Titrek bir ışık odayı aydınlattı. O zaman kadın. Yılmazın şaşkın yüzünü gördü ve yattığı yerden:

— Oğlum, sen kimsin?. dedi.

— Ben mi teyze? Ben, kimsesiz bir çocuğum.

— Ayol sen iyi bir aile çocuğuna benziyorsun. Nur gibi yüzün var. Remzi öteden haykırdı:

— Siz konuşadurun. Ben ateş yakayım!.

Remzi, yarıdan kesilmiş bir tenekenin içinde kö-

mürü yaktı. Medrese komşuları ateş yanarken etrafına toplanmıştı. Remzi onlara alçak sesle, olup biteni anlattı. İçeride, bu fakir aile yuvasında, zavallı annenin karşısında Yılmaz üzgün, mahçup, müteessir oturuyordu. Altına çarpık bir tahta kutu çekilmişti. Kadın, kirli ve yırtık mantosuna örtünmüştü.

Mangal içeriye gelince zavallı hasta canlanır gibi oldu. Kimbilir kaç gündür açtı. Remzi:

— Yılmaz, diyordu. Sakın korkma! Biz fakir adamlarız ama, odamızda bir tek bit yoktur. Bit olsa, annemi kibar evlerine alırlar mı? Bu gece sen benim karyolada yatarsın. Ben anamla yatarım. Yarın bir çaresine bakarız.

Remzinin karyolası, iki başına taştan set yapılmış, üstüne eski tahtalar döşenmiş bir kerevetti. Şiltesi bir tek eski çuvaldan ibaretti. Annesi bunun içine kırpıntı doldurmuştu. Üstüne örtecek bir şeyi yoktu.

Helva ile ekmeği yediler. Hasta kadın bir yandan da iri yaş taneleri döküyor her lokmada içini çekiyordu.

Yemekten sonra Remzi fasulyeyi ayıkladı, yıkadı; tencereye koydu. Ateşe oturttu:

— Ateş boş geçmesin, diyordu.

Gece kaç nöbet kalkıp kalkıp baktı. İkide bir:

— Anne, fasulye kaynıyor, değil mi? diye soruyordu.

Sabahleyin ateşi tazeledi. Soğan doğradı, yağını tuzunu da koydu:

— Haydi bakalım, dedi. Öğleye ziyafet var!

Yılmaz sabaha kadar titremişti. Fakat sabahleyin kızarmış ekmekle helvadan yedikten sonra:

— Teyze, dedi. oturmakla olmaz. Ben de iş aramağa gideyim!. Kadın içini çekti:

— Allah yardımcın olsun, dedi. Yolları iyi ezberle oğlum. Sonra burasını bulamazsın!...

Safinaz teyzenin böyle söylemekte hakkı varmış. Eğer Remzi, gece karanlığında Yılmazı aramağa çıkmasaydı, çocuk sabaha kadar kar ve soğuk altında dolaşacaktı.

Zavallı, kendisini bir köşeye attı. Hıçkırıklarla ağlamağa başladı Güçlükle susturdular.

Kadıncağız biraz canlanmış ve odada dolaşmağa başlamıştı. Nihayet ısınan ve kendisini toplayan Yılmaz:

— İşte buldum, dedi. Ama saat yediye kadar orada kalmak lâzım... Remzi dayanamadı, sordu:

— Nerede iş buldun, aylığın kaça?

— Aylık konuşmadık. İş buldum ya, ona bak. Elbette para verir. Değil mi teyze?

— Öyle yavrum, öyle...

— Balıkpazarında, pastırmacı Hacı Vasil'in yanına girdim!

— Böyle adamlar insanı çalıştırır, çalıştırır da, on para vermeden savarlar:

— Ya verirlerse... Hem sokak sokak dolaşıp iş aramaktan iyi değil mi? Gündüz karnımı doyurdu:

— Neler yedin?

— Pastırmaya iki yumurta kırdı, yarım ekmekle bana verdi.

— Yumurtalı pastırma ha! İyi be!.. Bana bak Yılmaz herifi kızdırma... Misk gibi pastırmalar içinde yaşarsın! İmrendim doğrusu... İnsanın fare olacağı geliyor. Biz nereden göreceğiz pastırmayı, değil mi anne?..

— Oğlum, Allah büyüktür. Keşke sen de bir iş bulsan...

— Anne, nereye gitsem tersliyorlar.

— Bak, Yılmaz da senin kadar. Ama iş buldu. Haydi, karnımızı doyuralım!

Yılmaz sabahleyin, parasının kalanını kadına bı-

rakmıştı. O, idare ile harcıyacaktı. Taze bir ekmekle bir parça yağ ve şeker alınmıştı. Fasulye'yi güzel güzel yediler. Remzi yemekte:

— Yılmaz, dedi. İnşallah para alınca annem güzel bir lâpa pişirsin. Pirinç lâpası... Atarız kaşığı, yeriz sovanı, ekmek de az gider...

Yılmaz ertesi sabah erkenden çıktı. Saat yedide Balıkpazarındaydı. Pastırmacı saat sakizde geldi. O zamana kadar çocuk çok üşümüştü. Hacı Vasil onu görünce:

— Vay başımın belâcığı, dedi. Şafağınan ne vardı gelecek? Ben tükânı sekizde açarım. Sen de o sıralarda gel! Sokak köpeği gibi kakırdama ayazda. Get şurdan iki çay söyle! Yılmaz, kahveciye çayları söyledi. Vasil usta:

— Al şu parayı, dedi. Köşedeki bakkâldan ekmek al! Açlıktan büsbütün titriyorsun. Karnını doyurunca işe bulaş!

Yılmaz çayı içerken kömürü de koydu. Dükkânın önünde yaktı. İçeri aldı. Hacı Vasil köşesine kurulmuş, durmadan sigara içiyordu. Yılmaz ortalığı topladı.

Bir köşede pastırma kıyan makinenin kıymadığı pastırma koçanları vardı Vasil:

— Onları atıver tenekeye, dedi. Çöpçü gelince alır.

Yılmaz kıpkırmızı kesildi:

— Usta, dedi. Bir ricam var.

— Rican mı var? O da ne ki?.. Bak, para istersen virmem! Dün bir bugün iki...

— Para istemiyeceğim ustacığım

— Peki, ne dırlanıyon?

— Bu pastırma diplerini çöplüğe atmıyalım da, ben eve götüreyim.

— Ne edeceksin onları? Diş kesmez ki...

— Zararı yok, kardeşim de, annem de yer. Bazısında parçalar kalmış...

— Ne idersen et. Eee, fukaralık güçtür oğul... Ama

her inişin bir yokuşu vardır. Biz büyüklerimizden böyle duyduk. Sık dişini, dayan...

Yılmaz, müşteri gelince tatlı bir sesle «Buyurun!» diyor, dükkândaki tek iskemleyi ikram ediyor, müşteriler de:

— Bu açıkgözü nerede buldun? Maşallah hem akıllı, hem eline, ayağına çabuk bir çocuk, diyorlardı.

O gün birisi, bitişik dükkâna telefon etti. Hacı konuşup gelince:

— Haydi oğul. Şu dibe sakladığım pastırmaları bir tart sonra paket yap! Köşebaşındaki hanın ikinci katındaki yazıhaneye götür. Orada İdris bey var. Benim müşterimdir; ona götür. Para vermiyecek. Hesabımız toptandır. Yılmaz, ağır paketi yüklendi. Söylenilen yere götürdü. Müşteri, ihtiyar ve zengin bir adammış, Yılmazı alıkodu ve sorguya çekti:

— Oğlum, ben bir bakışta adamın ne olduğunu anlarım. Sen neye okula gitmiyorsun da pastırmacıda çalışıyorsun?

— Kimsem yok, efendim.

— Tuhaf şey! Sen hiç de çıraklık edecek çocuk değilsin. Sana ne veriyor ustan?

— Daha iki gün oldu yanına gireli... Para konuşmadık...

— Ya vermezse?...

— Hiç olmazsa gündüzleri karnım doyuyor.

— Çocuk, benim torunlarım var, hava bozuk diye, otomobil olduğu halde okula yollamaz anneleri.

— Ne yapalım efendim, benim de kaderim böyle imiş...

Yılmazın gözleri dolmuştu. İhtiyar adam onu okşadı. Düşündü sonra:

— Sen yarın sabah gel bana, dedi.

Yılmaz, ertesi sabah oraya gittiği zaman, ihtiyar adam yoktu. Fakat kapıcıya bir paket bırakmıştı Büyük bir paket. Bu paketin içinde yeni denilecek gibi iki

pantalon, leke olmuş bir çocuk paltosu, daha altına pençe bile yapılmamış iki ayakkabı...

Azıcık yırtılmış çoraplar, fanileler de vardı.

Yılmaz o akşam bunu eve götürdüğü zaman. kıyametler koptu. Çorapları, ayakkabıları, pantolanları pay ediyor:

— Remzi, kardeşim, şunları sen giy, bunları ben! diyordu. Kadın:

— Allah senin gönlüne göre versin, dedi. Allah vergili, temiz kalpli yaratmış.

AÇLIK

O günler meğer ne iyi günlermiş... Müşterilerin verdiği bahşişler, pastırma artıkları, tam bir ay onları geçindirmişti. Kadın iyi olmuştu ama dermansızdı. Çamaşıra, tahtaya gidemiyordu; fakat boğaz tokluğuna ütü yapmağa, çocuk bezi yıkamağa, gidiyor, gündüzleri olsun sıcak yemek buluyordu.

Remzi de sabahleyin koynuna iki dilim ekmek sokup sokağa çıkıyor ve ancak akşam yatmağa geliyordu. Çocuk o havada ne yapar, nerede barınır, kimse düşünmüyordu. Zaten medreseye sığınanların çocukları hep sokaktaydı. Köpekler nasıl günlük yiyeceklerini aramak için tısır tısır dolaşırlarsa, bu çocuklar da kâh dilenerek, kâh pazar artıklarını toplayarak karın doyuruyorlardı.

O günler de varlık günlermiş... Havanın en soğuk en kârlı bir günüydü. Akşama doğru Hacı Vasil:

— Oğul, dedi, Şu elli lirayı al, fırına git. Usta selâm söyledi, şunu bütün para yapsın dedi, de...

Yılmaz tek ve iki buçuk liralıkları alarak bütünleyip dükkâna döndü. Bir de ne görsün? Hacı Vasil boylu boyunca yere serilmiş... Korkudan ağlayıp bağırmağa başladı. Komşular geldiler. Pastırmacıyı muayene ettiler. Adam kendisini bilmiyordu. Polise, cankurtarana

haber verildi. Cankurtaran baygın adamı alıp götürdü. Komser de dükkândakileri çıkarttı; kepenkleri indirtip mühürledi ve gitti.

Yılmaz sokakta kalmıştı. Artık onun işi yoktu. Ağlıyarak madreseye gitti. Kadın da orada değildi. Onlar gelip işi anlayınca çok üzüldüler. Remzi:

— Ben nasıl olsa açlığa idmanlıyım, dedi. Sana yazık! Kadın böyle düşünmüyordu:

— Allah bir kapıyı kapatırsa ötekini açar.

Yılmaz, cebindeki elli lirayı nüfus kâğıdının içine koydu:

— Teyze, dedi. Bu emanet para... Emanete hiyanet olmaz. Ben açlıktan ölsem harcamam!

Remzi öyle düşünmüyordu:

— Enayilik etme, dedi. Herif seni bir buçuk ay bedava çalıştırdı. Bu para senin hakkın. Ben olsam.

Yılmaz içini çekti:

— Ben harcayamam. Allahtan korkarım. İnşallah adam iyi olur da veririm.

İki gün, üst üste aç kaldılar. Ne bir parça ateş vardı, ne bir lokma ekmek... Safinaz teyze bile söyleniyor du:

— Elli lira para duradursun, biz açlıktan ölüyoruz. Ayakta sallanıyorum ben... Remzi pazarcıklardan dayak yedi, iki elma aşırdı diye. Ümidimiz de yok... Fakat sen namuslu bir çocuksun. Başkasının parası diye el sürmüyorsun.

Yılmaz o gece çok korktu. Ana oğul, onun cebindeki parayı alabilirlerdi.

Ertesi sabah açlıktan dizleri titriyerek yola çıktı. Balıkpazarına indi. Hacı Vasilin dükkânı kapalıydı. Bitişikteki pastırmacıya gitti. Usta seslendi:

— Hayrola Yılmaz. Ustanı mı arıyorsun? Hastahanede zavallı. Bu gidişle çalışamaz o. Başının çaresine bak!.

Yılmaz çıkacaktı. Durdu:

— Usta, dedi. Sizden bir ricam var.

— Söyle bakalım. Çabuk ol, işim var.

— Usta, pastırma koçanlarını çöpe atmayın da, bana verin. Pastırmacı ona dikkatle baktı, sonra:

— Ne edeceksin onları? dedi.

— Yiyeceğiz, usta...

Yılmazın yüzünden yaşlar indi. Birden sallandı. Az daha düşücekti:

— Açız! diye inledi.

Komşu pastırmacı, koçanların arasına bir de büyük parça koydu. Cebinden yarım lira da çıkarttı:

— Al bakalım oğlum, dedi. Ara sıra uğra! Ben koçanları saklarım. Ama öteki pastırmacıları da dolaş!

Yılmaz, parayı alamıyordu bir türlü... Kıpkırmızı oluyor, sararıyor, tekrar kızarıyordu.

Usta halden anlayan bir adammış:

— Bunu sana ödünç veriyorum, dedi. Çalıştığın zaman ödersin. Bak, işte deftere yazıyorum. Getirdiğin zaman silerim.

Yılmaz eve gitti. Oraya vardığı zaman bitmişti artık... Ana oğul birbirlerine sarılmış yatıyorlardı. Remzi ağlayıp duruyordu.

İki ekmekle pastırmaları gördükleri zaman aç kurtlar gibi saldırdılar. Ekmeğin bir buçuğu bitti.

Karınları doydu, benizlerine kan geldi. Yüzleri gülmeğe başladı. Kadın Yılmaza sarıldı:

— Allah tuttuğunu kolay getirsin, dedi. Kendi derdin yetmiyormuş gibi, birde bizi de düşünüyor, besliyorsun!.

HIRSIZLIK

Kış bir türlü bitmek bilmiyordu. Aç yattıkları geceler çok oluyordu. Bazan medrese odası öyle soğuyordu ki, üçü bir arada yatıyor, birbirinin sıcağı ile ısınmağa çalışıyorlardı. Remzi durmadan:

— Şu parayı bozduralım be Yılmaz, diyordu. Açlıktan öleceğiz. Ekmek alırız. kömür alırız, helva alırız, annem kuru fasulye pişirir. Fakat Yılmaz başını sallıyordu:

— Benim param değil... Emanet para!

Bir gün, koynundaki nüfus kâğıdını açıp, parayı yoklamak istedi. Para yerinde yoktu. Ağladı, hıçkırdı, yattıkları yeri, medrese, odasını, avluyu aradı.

Kadın, paranın kaybolduğunu haber alınca kıpkırmızı kesilmişti. Remzi ortada yoktu. O akşam karanlıkta geldi. Hiç açlıktan şikâyet etmeden yattı. O yatınca annesi, yırtık ceketinin ceplerini karıştırdı. Para yoktu. Fakat çikolata kâğıtları, çörek kırıntıları vardı.

Remzinin annesi bir şey söylemedi. Fakat sabahleyin oğlunu sıkıştırdı. Çocuk kafa tutuyor:

— Ben para filân görmedim, diyordu. Aptal, kendisi kaybetmiştir.

Suçunu bastırmak için, ağlar gibi yapıyordu. Yılmaz çok üzülmüştü. Artık açlığını düşünmüyordu. Büyük bir günah yapmış gibi, boynu bükük, gözleri yaşlıydı.

Kadın onu teselli etti:

— Sen harcamadın ya, zararı yok. Eğer işler açılırsa, ben sana yardım ederim, bu parayı biriktiririz. Ne yapsın, açlıktan yaptı bu işi... O da çocuk...

— Teyze, sen onun anası değil misin? Hiç olmazsa sana yiyecek getirseydi ya! Ben onu dün gördüm. Küfeci çocuklarla ahçı dükkânına girdi. Onlara yemek ısmarladı. Sonra sigara almış, içiyor.

— A, işte o yalan! Remzi sigara içer mi hiç?...

Yılmaz sesini çıkartmadı. O akşam soğuktan bitkin bir halde döndü. Elinde blr paket vardı. Yarım ekmek, bir parça helva.

Kadın, bu yiyeceklerden yerken ağladı. Yılmaz nereden bulduğunu anlattı:

— Yeyze, açlıktan dizlerim tutmuyordu. Fırının

önündeydim. Sıcak ekmekler çıkmıştı. Öyle güzel kokuyordu ki... Dayanamadım, fırına girdim. Aksi aksi yüzüme baktılar. Birisi oturmuş ekmekleri istif ediyordu. Yalvardım, ekmekleri ben istif edeyim, sonra kırıntıları toplarım, dedim. Fırıncı kırıntıları süpürtür, tavuklarına verirmiş. Beni kovdu. Sonradan seslendi. Bana çay içirtti. Sonra bunları verdi. Yarın oraya gideceğim. Fırını süpüreceğim. Fırın soğuduktan sonra içine girip temizlik yapacağım.

O, böyle çalışıyor ve elinde az çok bir yiyecekle geliyordu. Fakat Remzi, annesinin kendisine sakladığı yiyecek parçasına:

— Karnım ağrıyor, canım istemiyor, diye elini sürmüyordu.

Günlar geçti, karlar yavaş yavaş eridi. Ağaçlar çiçek açmağa başladı. Remzideki para çoktan bitmişti. Sabah çıkıyor, karanlıkta, kir pas içinde gelip yatıyordu. Ceplerinde sigara uçları, kibrit kutuları bulunuyordu.

Yılmaz onu bir gün erken gelip yatmış gördü. Küfecilerle kavga etmiş... Dövmüşler... Başını yarmışlar...

Annesi çok üzüldü. Sabahlara kadar başucunda bekledi. Bütün suçlarını affetmişti. Ona öğüt veriyordu:

— Fena çocuklarla, serserilerle arkadaşlık etme! Bak, Yılmaz da senin kadar. Zavallı, karnını doyurmak için, ne iş bulursa yapıyor, bana da yiyecek getiriyor. Onun yaptığı işleri sen de yapabilirsin. İnsan çalıştıktan sonra, Allah kısmetini verir. İyi olunca sen de çalışacaksın, değil mi Remziciğim?..

Fakat Remzi kendi havasındaydı. Geç kaldığı zaman annesi sokaklara düşer; onu arar, bulamayınca ağlardı. Remzi yola gelmiyordu. Küfür ediyor, Yılmazla kavga çıkarmağa uğraşıyor, bazan:

— Bizim evimizde senin ne işin var? Defol git! di-

yordu. O zaman annesi araya giriyor, Yılmazdan tarafa çıkıyor:

— Yılmaz benim oğlum, diyordu. Senden çok hakikatli. Biz burasını boş bulduk, sığındık. Babamızın evi değil...

Fakat, onun sözleri Yılmazın çok gücüne gitmişti. Kendisine barınacak bir yer bulmağa çalışıyordu.

S A Y G I S I Z L A R

Yılmaz, bir gün okuldan çıkan bir çocuğa rastladı. Serseri çocuklar onu çamura yuvarlamış, iyice dövmüş, çantasını çiğnemişlerdi. Yerlerde ağlıyordu.

Yılmaz, onu yerden kaldırdı Çamurlarını temizledi. Evine kadar götürdü. Çocuk durmadan alıyordu. Büyük, güzel ve bahçe içinde bir evleri vardı. Annesi kıyametleri koparttı. Hizmetçiler etraflarını sardılar. Bir de uşakları vardı. Yılmaz:

— Efendim, diyordu. Serseri çocuklarla kavga etmiş. Ben ellerinden kurtardım. Buraya getirdim.

İhtiyar bir adam da ortaya çıktı. Çocuğu kucakladı.

— Çamur içindesin. Girme içeriye! diye Yılmazı payladı. Yılmaz:

— İçeriye girmiyorum, çantayı vereceğim, dedi.

Çantayı bırakınca oradan uzaklaştı. Kendi kendine:

— Zavallı babacığım, diyordu. Başını kaldırda, oğlunun halini gör!

Gözlerinden yaşlar iniyordu. Hizmetçinin kendisini paylamasına çok kırılmıştı. Halbuki onların da hizmetçileri adamları vardı.

Annesi onlara çok iyi baktığı halde, babası gece odalarına gelir, üstlerini örter, sever, okşardı. Çocuk:

— Ah, babam, zavallı babam! Keşke sen ölmeseydin! diyordu.

Açlık, kimsesizlik canına yetmişti. Kat kat elbiseler giyen, çeşit çeşit ayakkabıları olan Yılmaz, şimdi serseri çocuklar gibi geziyordu.

Böyle acılı acılı giderken, arkasından bir ses işitti. İki kişi konuşuyordu. Birisi kadın, birisi erkekti. Kadın:

— İşte, Orhan, bu serseri oğlan kadar var, diyordu. Başı onun başı kadar...

— Üstü başı biraz temiz olsaydı, şunun başına göre bir şapka alırdık.

— Öyle pek pis değil... Ayakları çamurlu yalnız...

Yılmaz, bu konuşmayı duyunca öyle üzülmüştü ki...

Erkek:

— Hey, bana bak! dedi. Yılmaz durunca ilâve etti:

— Gel şu mağazaya girelim. Benim, senin kadar oğlum var. Kendisi okulda. Sana göre şapka alırsak, ona tam gelir.

Yılmaz, şaşkınlıktan ses çıkartmadı. Onu mağazaya soktular. Kadın:

— Gelmişken, paltoyu da alalım, dedi.

Yılmaza bir palto giydirdiler. Başına bir okul kasketi koydular. Kadın şöyle bir bakınca:

— Ah, dedi. Bu çocuğa ne kadar yakıştı bunlar... Ne güzel yüzü var... Alınan paket yapılırken, erkek:

— Ulan, al bakalım şu çeyreği, dedi.

Cebinden beş kuruş çıkartmış, uzatıyordu. Yılmaz kendisini güçlükte tutarak:

— Teşekkür ederim, dedi.

— Ulan serseri, nazlanıyor musun? Şu kılık kıyafetle bir de para azımsıyorsun!

Yılmazın yanakları ıslanıverdi. Çenesi titriyerek:

— Ben serseriyim, kimsesizim, açım, çıplağım ama, dilenci değilim, dedi.

Mağazadan yürüyüp çıkarken, kadın haykırıyordu:

— Muhtar, Muhtar! Bu zavallı çocuğu neden kırdın?

Yağmur yağıyordu. Akşam yaklaştı. İçinde süprüntü dolmuş bir çeşmenin taşına oturan Yılmaz, elleri yüzünde sesli sesli ağlıyordu:

— Ah, babacığım! Ah, babacığım!..

— Baksana bana oğlum, dedi. Neye ağlıyorsun?

Yılmaz, adama baktı. O, epeyce üzülmüştü:

— Sen, iyi bir aile çocuğuna benziyorsun, dedi. Sana bir iş bulsam çalışır mısın?

— Çalışırım, efendim.

— Hiç okula gittin mi?

— İlk okulu bitirdim, efendim.

— Al şu kartı; sakın kaybetme. Yarın öğleden evvel bu adrese gel!

Adam bir kartvizit verdi ve hızlı hızlı yürüyerek gitti. Yılmaz gözlerini silerek kartı okudu. Adam avukatmış... Adnan Bozok. Karaköyde bir handa yazıhanesi varmış...

Medreseye gidince söküklerini dikmeğe çalıştı. O gece yine aç yattı. Remzi hiç gelmedi. Annesi sabahlara kadar ağladı. Yılmaz:

— Üzülme teyze, yine bir tarafta kalmıştır, diyordu.

Kadın hep ağlıyor:

— Ne tükenmez çilem varmış, diyordu. Bu çocuk çok haylâz oldu. Fena arkadaşlar onu baştan çıkartıyor.

Yılmaz sabahleyin fırına giderken Remziye rastladı:

— Annen ağlıyor, neredesin? diye sordu.

Remzi bağırdı:

— Sana ne? Hem o pis odaya gidip ne yapacağım? Arkadaşlara misafir oluyorum. Hem sen, benim işime karışma, anladın mı?

Yılmaz fırında çalıştı. Her tarafı çabuk çabuk süpürdü. Sıcak bir ekmek alıp medreseye koştu:

— Teyze, dedi. Remziyi merak etme! Bir sürü ço-

cukla geziyor. Al şu ekmeği. Ben avukatın yazıhanesine gidiyorum. Kadın, yürekten kopan bir istekle:

— Allah işini rast getirsin yavrum, dedi.

Ekmekten kopardığı parçayı yerken koşuyordu. Karaköye vardı. Hanı bulunca içeriye girdi. İkinci kata çıkarken birisi onu karşıladı:

— Hey, bana bak, burası köprü altı değil... Çık dışarıya! Bu adam galiba hanın kapıcısıydı. Yılmaz:

— Ben, Bay Adnan Bozoku göreceğim, dedi.

— Ne yapacaksın Adnan Beyi?

— Bana iş bulacak...

— Burada iş filân yok; çık diyorum sana!

Yılmaz, akıllı bir çocuktu. Cebindeki kartı gösterdi:

— Bak, bana kart verdi; buraya çağırdı.

Kapıcı kartı aldı, cebine sokarken:

— Haydi defol! dedi. Zaten Adnan Bey bugün gelmedi. Yarın da gelmez...

Çare yoktu. Bu aksi adam onu içeriye sokmak istemiyordu. Yılmaz çok üzüldü. Caddeye çıktı. Sokakta beklemeğe karar verdi.

Koskoca adam onu çağırmıştı oraya. Yalan söyler miydi hiç? O beklerken kapıcı bir aralık sokağa çıktı. Onu görünce yanına gitti:

— Sen buralardan çekilip gidecek misin, yoksa gözünü patlatayım mı? dedi.

Yılmaz, ilk defa kızdı. Dişlerini sıkarak:

— Gitmiyeceğim, dedi. Ben sana ne fenalık yaptım da, benimle uğraşıyorsun?

— Hırsız oğlan, defol diyorum sana!

— Ben Adnan Beyi göreceğim.

— Al sana Adnan! Kapıcı bağırmağa başladı:

Koskoca adam bir eliyle çocuğun yırtık ceketinin yakasını yakaladı. Öteki eliyle yüzüne bir tokat indirmek istedi. Yılmaz şiddetle çırpınmış, başını eğmişti. Tokat başına geldi. Bağırdı. Herif onu sürüklüyor, ara

sokağa götürüyordu. İkinci bir tokadı tepesine indirmişti.

Tam bu sırada başı açık, yüzü kıpkırmızı, uzun boylu bir adam belirdi. Kapıcıyı omuzundan yakaladı; o başını çevirir çevirmez, şiddetli bir tokadı yüzüne çarptı. ve:

— Elin biçare çocuğu öyle dövülmez, böyle dövülür, dedi.

Kapıcı, Yılmazı bırakmıştı. Yüzü öfkeden morarmıştı. Oraya insanlar birikmeğe başladı. Kapıcı bağırıp çağırıyordu. Bir polis geldi. Adam işi anlattı:

— Şurada otobüs bekliyordum. Bu çocuk kapının önündeydi. Bu herif gelip onu kovdu. Çocuk gitmedi. Galiba birisini bekliyor. Onun üzerine, bu kazık herif ona vurmağa başladı. Ben de kendimi tutamadım, ona vurdum.

— Bu, hırsız oğlanın birisi. İçeride yakaladım. Kaçtı. Kim bilir ne çalacak. Zaten bunun gibi serseriler her gün gelip ayakkabı, şemsiye, ne bulurlarsa çalıyorlar.

Polis, Yılmaza sordu. O da ağlıyarak Adnan Beye nasıl rastladığını ve kendisini nasıl çağırdığını anlattı.

Bunun üzerine polis, onu elinden tuttu. Hana girdiler. İkinci kata çıktılar. Adnan Beyin yazıhanesine girdiler Memur:

— Bu çocuğu siz çağırdınız mı? diye sordu.

Avukat, ağlamakta olan Yılmaza baktı. Onu hemen tanıdı:

— Evet, dedi. Bugün bana gelmesini, kendisine iş bulacağımı söylemiştim. Ne var?

Bu sefer Yılmaz, kapıcının kendisini nasıl dövdüğünü ve neler söylediğini anlattı:

Avukat hiddetle dışarıya çıktı. Mustafa adındaki kapıcıyı içeriye getirdi:

— Bu çocuk bundan sonra benim yazıhanemde çalışacak, dedi. Anladın mı? Kılına elini sürersen, seni

döverim! Koskoca herif, böyle biçare bir çocukla uğraşmağa utanmıyor musun? Galiba senin karnın tok, sırtın pek... Çık dışarıya! Bundan sonra benim işime sen bakmıyacaksın! Bir daha yazıhaneye ayak bastığını görmiyeyim...

Adnan Bey çok öfkeliydi Polise teşekkür ettikten sonra Yılmazı yanına aldı. Oradaki büyük mağazalardan birisine girdiler. Ona göre bir kat elbise, bir çift ayakkabı, çorap ve gömlek aldılar.

Adnan Bey bunları bir paket yaptırttı ve bir de beş lira uzatarak:

— Haydi oğlum, dedi. Evine kit; güzelce yıkan, giyin, saçlarını kestir. Yarın sabahleyin dokuzda, yazıhanede bulunacaksın. O heriften sakın korkma!

Ertesi sabah, tam saat dokuzda, güzel traş olmuş, yüzü gözü tertemiz, yepyeni elbiseli, uzun pantalonlu, on iki yaşında bir çocuk yazıhanenin kapısındaydı. Kapıcı onu tanımamıştı.

AVUKAT YARDIMCISI

Adnan Bey geldi. Yazıhaneyi açtı. Şapkasını bir yere astı. O zaman Yılmaz yürüdü. Onun elini tuttu ve öptü:

— Allah sizden razı olsun efendim. İnşallah bu iyiliklerinizi bir parça ödemek için Allah bana fırsat verir de sizi memnun ederim.

Ona bunları söylemeği kimse öğretmemişti. İçinden geliyordu bu sözler.

Adnan Bey çok memnun oldu. İçini çekti:

— Sen çok iyi terbiye almış bir çocuksun, dedi. Şimdi biraz vaktim var. Anlat bana oğlum. Bir şey saklama benden...

Yılmaz iskemleye oturdu. Göz yaşlarını tutmağa uğraşarak çiftliklerini, babasını, İstanbula gelişini, ba-

şına gelenleri, tâ Remzinin çaldığı elli liraya kadar hepsini anlattı ve sonunda:

— Efendim, dedi. Allahtan üç isteğim vardı. Birisi bir iş bularak para kazanmak, ikincisi Remzinin çaldığı parayı biriktirerek ustama ödemek, üçüncüsü...

Yılmaz susmuş ve yutkunmuştu. Adnan Bey ona dikkatle bakıyordu. Bu yaşta, böyle düşünen ve büyük adam gibi konuşan bir çocuğa hiç rastlamamıştı.

— Söyle Yılmaz, dedi. Çekinme!

— Efendim, toparlıyamadım. Kardeşim aklıma geldi. Onu, onların elinden kurtarmağı düşündüm, ama annem o ne de olsa annemdir. Belki de benim için...

Bir iki defa hıçkırdı:

— Bilmem ki efendim, anneler bu kadar fena olabilir mi? En küçük bir hastalığımda yemez, içmez, başucumdan ayrılmazdı. Birdenbire ne oldu ona? Bilmiyorum ki... Belki şimdi hastadır... Adnan Bey sert bir sesle:

— Oğlum dedi. Anneler hiç bir zaman çocuklarına karşı fena olmazlar. Anneni suçlu bulma! Annelerin çilesi çok büyüktür. Anneni hep iyilikle düşün! Şimdi benim işlerim var. Mahkemeye gidiyorum. Öğleyin geleceğim. Sen şu dağınık kâğıtları istif et. Telefon ederlerse, kim olduklarını yaz!

Yılmaz, koca yazıhanede yalnız kaldı. Avukat öğleyin döndüğü zaman:

— Sen bana uğurlu geldin Yılmaz, dedi. Bugün iki dâvam vardı. İkisini de kâzandım. Hani sana açık söyliyeyim, hiç ümidim yoktu. Uğurlu bir çocuk olduğun için, sana yaptığım masrafı hemen ödedin... Şimdi gidip karnımızı bir güzel doyuralım!

Yakındaki bir lokantaya gittiler. Adnan Bey yemek ısmarladı. Yılmazın çatal, bıçakla yemek yemesi çatal tutması hoşuna gitti. O, bunları hiç yadırgamadan yapıyordu...

Pirzolayı yerken, aklına Remzinin annesi gelmişti.

Zavallı kadının önüne konsa, kimbilir ne kadar sevinirdi!

Sevinirdi ama, yer miydi bakalım? Oğluna, o hırsız Remziye saklardı. Acaba Remzi adında olanlar hep böyle fena insan mı olurdu? Üvey babası ne kadar fena adamdı. İşte Remzi de şimdiden fena yolu tutmuştu.

Hele gece gelip de onun yeni elbiselerini görünce, öyle kızmış ve öyle dudak bükmüştü ki... Hırsından:

— Sen gidince, biz de başımızın çaresine bakarız, demişti. Halbuki Yılmaz öyle düşünmüyordu:

— Neden böyle söylüyorsun Remzi? diyordu. Ahlâksız çocuklarla uğraşacağına, sen de bir iş bulsana!..

Remzi bu söze karşı:

— Ben kimseye uşaklık edemem, demişti.

Annesi onu payladı:

— Keşke sende Yılmazın iyi huylarının yüzde biri olsa, dedi.

Yemekten sonra yazıhaneye bir çok müşteri geldi. Adnan Bey, Yılmazı öteye beriye yolluyor, pul aldırtıyor, tarif ettiği dosyaları çıkartıyor, kanun kitaplarını istiyordu. Her şeyi bir defa söylemek, anlatmak yetişiyordu. Yılmaz ateş gibi bir çocuktu. Adnan Beyin bakışından, ne istediğini anlamağa başladı. Sonra hemen o gün makinede yazı yazmağı öğrenmeğe de çalıştı.

O gece Remzi eve gelmedi. Annesi çok üzüldü. Yılmaz:

— Teyzeciğim, dedi. Bari ben gideyim artık... Ara sıra gelir, seni görürüm. Zaten her gün çalışmağa da başladın. Kadının canı buna çok fena sıkıldı:

— Sen de benim oğlumsun, diyordu. Hem nereye gideceksin? Bana bu kadar emeğin var. Ben, konu komşuya karşı seninle iftihar ediyorum.

Fakat arası bir hafta daha geçince, kadın ağlaya ağlaya anlattı:

— Remziyi gördüm. Yılmaz o evden çıkmayınca ben gelmem, diyor. Şimdi yaz havalar ısınmağa başladı

amma. Yine istemiyorum. Fena arkadaşlarla büsbütün yalnız kalıyor. Sana komşulardan bir yer bulalım mı dersin, Yılmazcığım?... Yılmaz işi anlamıştı. İçini çekti:

— Sen beni hiç düşünme teyzeciğim, dedi. Gelmezsem sakın merak etme!

O sabah çıkarken, bir daha dönmemeğe karar verdi. Remzinin dolaştığı yerlerden geçti. Ona rastladı. Remzi onu, uzaktan serseri arkadaşlarına gösteriyor:

— Avukatın uşağına bak, diye bağırıyordu.

Yılmaz ona doğru gitti. İki arkadaşının içinde:

— Benim için ne söylersen söyle kardeşim, dedi. Ama anneni düşün! Kadıncağız ağlıyor. Madem ki istemiyorsun, ben artık medreseye gelmiyeceğim!

Remzi alay ediyordu:

— Tabiî gelmezsin. Karnın doydu, işe girdin, kibarlaştın!

— Ben görmemiş bir çocuk değilim, Remzi. Sen, beni evinizde çok gördün. Haydi Allahaısmarladık. Size de Allahaısmarladık arkadaşlar!

Öteki iki çocuk Yılmaza «güle, güle!» dediler. Remzi alay edip duruyordu.

O gün Adnan Bey, Yılmazın durgunluğunu sezdi. Sordu. Çocuk:

— Efendim, dedi. Ben de size anlatacaktım. Remzi beni kıskandığı için eve gelmiyor. Annesi çok üzülüyor. Ben, buna sebep olmayayım... Artık oraya gitmiyeceğim.

— Peki, nerede kalacaksın? Burada yatar mısın?

— Burada mı?..

Yılmaz kıpkırmızı olmuştu. Adnan Bey:

— Bana her şeyin doğrusunu söylemeği vaadetmiştin, dedi. Anlat bakalım!

— Burada kalmağa korkarım efendim. Mustafa efendi beni nerede görse, dişlerini gıcırdatıyor: «Elbet sen benim elime geçersin!» diyor. Geçen gün, ben merdivenleri çıkarken, yukarı kata çıkarttığı odunları yu-

varladı. Az daha başıma geliyordu.

Adnan Bey yemeğe çıkarken, Mustafaya tembih etti:

— Bu kimsesiz çocukla uğraşmayı bırak Mustafa. Allah senden razı olmaz.

Yemekten sonra hep, Yılmazın nerede kalacağını düşünüyordu. Çocuk:

— Efendim, dedi. İhtiyar, kimsesiz bir kadın var. Beni çok sever. Küçüçük bir evde oturuyor. Kendime bir yer buluncaya kadar ona misafir olurum.

— Peki, öyle yap Yılmaz.

EMANET PARA

Yılmaz yolları, mahkemeleri, müşterileri öğrenmişti. Bir buçuk ay içinde makinede Adnan beyin söylediklerini yazmağa başlamıştı. Yazıhanedeki dosyaları o biliyor, her müşterinin mahkeme gününü dosyasına o yazıyor, avukatın bıraktığı belgeleri yerli yerine koyuyordu.

İkin ayın sonunda Adnan Bey hesap yaptı. Ona ilk ay elli, ikinci ay altmış lira aylık saymıştı. Gündüz yemekleri de kendisinden. O güne kadar verdiği paraları yazdı. Altmış lirayı da eline saydı.

Yılmaz, bu kadar büyük parayı hiç kazanmamıştı. Onları alınca:

— Şimdi Balıkpazarına gideyim efendim, dedi. Geçen gün oradan geçtim, dükkân açıktı. Vasil usta çalışıyor. Adnan Bey:

— Haydi, dedi. Haydi git oğlum. Senin bu namuslu hareketine karşı duramam... Haydi git! Bakalım ne yapacak Vasil usta?..

Yılmaz sevinçle Balıkpazarına koştu. Dükkâna girdi. Vasil usta, biraz sararmış ve zayıflamıştı. Kendisi köşede oturuyor, bir çırak çalışıyordu. Yılmaz doğruca onun yanına gitti. Elini tutup öptü:

— Geçmiş olsun ustacığım. Nasılsın, iyi misin?

Vasil ona hayretle bakıyordu:

— Allaha çok şükür, eyiyim işte... E, sen kimsin geççuk bey?..

— Ustacığım, ben senin çırağın, Yılmaz değil miyim?...

— Ne didin, ne didin? Benim çırağım mı? Çırah da neymiş? Sen bir bey çocuğusun... Çırahlık neyine?..

— Ustacığım, sen hastalanmadan önce yanında çalışıyordum ya.

— Ha, dur bakayım! Şöyle ışığa gel! Anladım şimdi, anladım.. Hay çok yaşayasın sen... Ne oldun böyle? Geyinip kuşanmışsın?....

— Bir avukatın yanında çalışıyorum, ustacığım!

— Sen akıllısındır. Yaman çocuksundur sen... Eee, neye geldin?

— Ustacığım, hem seni görmeğe, geçmiş olsun demeğe geldim; hem de borcumu vermeğe...

— Ne borcu?

— Hani hastalandığın gün bana bütünletmek için elli lira vermiştin ya... O para bende kaldı...

— Sen de mi kaldı? Ha, sen de kaldıydı, doğru. Doğru emme...

— İşte paranız ustacığım, buyurun!

Hacı Vasil şaşırmıştı. Kızardı, elleri titredi. Sonra bağırmağa başladı:

— Hey gomşular! Bedros efendi, Salim efendi! Biyol buraya bakın! Yanıma gelin, eşim, dostum! Hele şu olanlara bakın! Bedros efendi!...

Sağdaki, soldaki pastırmacılar telâşla geldiler. Hacı Vasil ayağa kalkmıştı:

— Amanın o dostlar, diyordu. Olana bakın biyol! Bu benim çırak oğlan, bu benim oğlum, benim Yılmazın bu çocuk, ne işler etti bana, dostlar!

Karamanlı Hacı Vasilin gözlerinden yaşlar akıyor-

du. Böyle ağlaya ağlaya işi onlara da anlattı. Daha sonra kalktı. Yılmazı iki yanağından öperek bağrına bastı:

— Doğru didin, doğru emme, sen o kadar çalıştın yanımda... On para virmedimdi sana... Ya senin gündeliklerin ne olacak? Sen insan çocuksun, sen doğru çocuksun, sen büyük adam olursun. Helâli hoş olsun bu para... Sende kalsın... Zati senin hakkındı... Koçu, kuş gönü pastırmadan büyük parça sar benim Yılmazıma... Sabahları yisin afiyetlen... Varma üstüme... Vallaha almam oğlum! Senin hakkındır o... Senin gündeliklerindir. Git güle güle... Bir işin düşerse, eski ustanı unutma, haydi oğlum!

Yılmaz yazıhaneye gelip bu işi anlatınca, Adnan Bey:

— Aşk olsun adama! dedi. O da sana iyi mukabele etmiş, oğlum.

Fakat bu sevinçli günü, felâketli bir gün takip etti. Avukat ertesi gün mahkemeden dönünce, kapıcı Mustafa onu merdivenlerde karşılamış ve yüzünde gizli bir sevinç bulunarak:

— Beyefendi, demişti. Yazıhane komşumuz İlyas Beyin saati, cüzdanı çalınmış... Sizin küçükten de şüphe ettiler. Çalıştığı çekmecenin gözünde saati buldular. Para cüzdanını sakladığı yeri söylemiyor!

Adnan Bey şaşırmıştı. Çocuğun karakolda olduğunu öğrenince, hemen geri döndü. Yılmazı komiserin yanında buldu. Gözleri ağlamaktan çürümüştü. Rengi sapsarıydı.

Partronunu görünce, hemen yerinden kalkarak ellerine sarıldı:

— Vallahi efendim, benim bir şeyden haberim yoktu. Makinede yazı yazıyordum. Bitişik odada gürültüler oldu. Kapı açıldı. bir polisle, İlyas Bey, bir de Mustafa girdiler. O sırada Mustafa, masanın gözünü açtı. Oradan altın bir saat çıkardı. Beni yakaladılar, buraya getirdiler. Beni hapse atacaklarmış! Adnan Bay:

— Dur bakalım oğlum, dedi. İş anlaşılır. Sen yazıhaneden hiç çıkmadın mı?

— Çıkmadım, efendim.

— İlyas Beyin saati senin çekmecede ne arıyor?

— Ben de bilmiyorum efendim. Orada bulundu.

İlyas Bey de oradaydı. İhtiyar tüccar:

— Bir çocukluk etmiş komiser bey, diyordu. Bir daha yapmaz! Fakat Adnan Bey haykırdı:

— Yılmaz, kimsenin saatini ve parasını çalmaz. Ben ondan son derece eminim. Onu kovdurmak için Mustafanın bu işi yaptığını anlıyorum. Bu çocuğa düşman olmuştur. Çünkü benim yanıma kendi hemşerilerinden birisini koymak istiyordu. Koskoca bir emniyet komiserinin böyle ahlâksız bir herifin oyununa kanmıyacağından eminim. Şu dakikadan itibaren Yılmaz benim kefaletim altındadır.

Komiser, bu kat'i söz karşısında:

— Telâşa lüzum yok, dedi. Şimdi muavin bey hana giderek arama yapacak. Saati de, parmak izlerinin alınması için hemen müdüriyete gönderelim.

O gün akşama kadar bu iş sürdü. Cüzdanla paralar bulunmadı. Mustafa, böyle bir iftiraya uğradığı için, Adnan Beyi dâvâ edeceğini söylüyordu. Yılmaz o gece hiç uyumadı. Vakit vakit ağladı.

Ertesi gün, öğleye doğru Yılmazı, Mustafayı alıp önce merkeze, oradan da sorgu yargıçlığına götürdüler. Biraz sonra Adnan Bey geldi. Mustafa ile Yılmazın parmak izleri de alındı. Saatlerden sonra ceza yargıcının karşısına çıkıldı.

İlyas Bey, Adnan Bey, Yılmaz, Mustafa, komiser, Mustafanın iki hemşehrisi hep orada idiler. Mustafa, Yılmazın hırsız olduğunu iddia ediyordu. Fakat yargıç:

— Saatin üstünde çocuğun parmak izine rastlanmamış... Fakat senin, saati bir çok defa eline aldığın raporda yazılı. Saati oraya koyan da, çalan da sensin! dedi.

Mustafanın hemşehrileri şıkıştırıldı. Bir tanesi koynundan cüzdanı çıkarttı:

— Bunu dün bana Mustafa getirip saklattı, dedi.

Cüzdan, İlyas Beyindi. Mustafa derhal yakalandı ve cezaevine gönderildi. Ötekiler dönerlerken İlyas Bey, Yılmazı okşuyor:

— Senden şüphe ettiğim için beni affet oğlum, diyordu.

DÜŞMEZ KALKMAZ BİR ALLAH

Yılmaz, on üç yaşına basmıştı. Biraz daha zayıflamıştı amma, boylanmıştı da... Günlük işlerin havasına dalmış, yaşayıp gidiyor ve bir taraftan da çalışıyordu. Adnan Bey, ona çok iyi muamele ediyordu amma, çocuğun alnına yazılan çileler daha bitmemişti.

Yanına girdiğinin dokuzuncu ayı, Adnan Bey Avrupaya gitti. Yılmaz'a iki aylık birden vermiş ve:

— Dönüşte seni bulurum. Kapıcıya sık sık uğra, beni sor. Şimdilik arkadaşım Recai'nin yanında çalışırsın. Çok iyi bir avukattır, demişti.

Fakat kendisi gittiği gün her şey değişmiş. Yılmazı yanına almak için söz veren Recai Bey, akrabasından bir çocuğu çalıştırmağa başlamış ve Yılmaza da bir başka iş bulmağı vaadetmişti.

Yılmaz, kasabadaki öğretmeninin bir sözünü hatırladı. Adamcağız:

— Çocuklar, kimseden bir şey beklemeyiniz. Kendi işinizi kendiniz görünüz ve başkalarına fazla güvenmeyiniz! demişti.

Doğru imiş bu söz... İyi adamlar çoktu amma, herkes kendi işiyle meşguldü... Yılmazın kara kara düşündüğünü gören ihtiyar kadın, çocuğu sorguya çekip de, işsiz kaldığını anlayınca, başını eğdi, düşünmeğe başladı.

Yılmaz bu kadının bir odasında oturuyordu. Öyle

ihtiyar geçimsiz bir kadındı ki, kedilerle bile kavga eder, mahallede kimse ile konuşmazdı. O, sokaktan geçerken herkes penceresini kapatır, yolda rastlarsa başka sokağa sapardı.

Kocasından kalan kücüçük bir aylıkla geçinen kadın, üç odalı evinden bir tekini ona kiralamıştı. Bunu yapmazdı amma, bir gün sokakta düşmüş, kimse kendisini yerden kaldırmamış, Yılmaz koşup koluna girmiş ve evine kadar götürmüştü.

Kadın bu yüzden çocuğu seviyordu. Seviyordu amma, eve geldikten sonra, okul kitaplarını okumak isteyen Yılmaza rahat vermez, oturup komşuları çekiştirirdi.

Pek para canlısı olan bu kadın, işsiz kalınca Yılmazı evinde oturtmazdı. Çocuk, böyle düşünüyordu. Gözleri yaşarmıştı. Hanife teyze başını kaldırdı. Sesi tatlılaştı:

— Ne düşünüyorsun, evlâdım? dedi. Düşmez kalkmaz bir Allah... Sen, çalışkan bir çocuksun; yine iş bulur, yine para kazanırsın... Eğer para n yoksa, ben sana istediğin kadar veririm, ya, benim güzel evlâdım, ya...

Yılmaz, ummadığı bu muameleye karşı ağlamağa başladı, kadının elini öptü:

— Allah senden razı olsun teyzeciğini, dedi. Şimdilik param var. Sana iki aylık kirayı da vereceğim. Ak akça karagün için derler. Ben kazandığımı idareli kullandım Üç, dört ay geçinebilirim.

— Aferin benim oğlum, aferin sana... Ama iş bulamaz da parasız kalırsan, sakın telâş etme! Ben senin büyük annenim...

Bir lokma ekmek aslan ağzında, derler. İş bulmak kolay mı? Yılmaz, elleri cebinde, içi üzgün, kapı kapı dolaşıyordu.

İşte böyle iş aradığı günlerden birindeydi. Medreseye gidip, Remzinin annesini aradı. Kadın, odasın-

daydı. Gözleri ağlamaktan şişmişti. Yılmazı görünce telâşlandı:

— Ne geldin, burada ne arıyorsun?

Yılmaz şaşırmıştı:

— Teyze, dedi Hatırını sormağa geldimdi...

Kadın kendini topladı. Yutkundu. Bu sırada Yılmaz, kerevetin altında Remzinin ayaklarından birisini gördü. Kadın hemen öksürdü. Remzi ayağını geri çekti. Acaba ne oluyordu?

Tam bu sırada kapı açıldı. İçeriye iki polisle bir bekçi girdi. Hemen Yılmazın kollarına yapıştılar. Kadın, ellerini yüzüne örtmüş, ağlamaya başlamıştı.

Polisle bekçi, işi uzatmadan, şaşırıp kalan çocuğu aralarına alarak sokağa çıkardılar.

Bir aralık bekçi, Yılmazın suratına bir tokat indirdi:

— Polisin, bekçinin elinden kurtuluş yoktur. Çaldıklarının hesabını ver de, aklın başına gelsin!

Adnan Beyin yanında çalışırken, mahkeme ve kanun işlerini epeyce öğrenmiş olan Yılmaz, sesini çıkartmadı. Karakola gittiler. Çatık kaşlı bir komiser, Yılmazı sorguya çekti:

— Söyle bakalım Remzi, Topkapıdaki evi soyarken arkadaşların kimlerdi?

— Komiser bey, dedi. İşin içinde bir yanlışlık var. Ama ben size derdimi anlatamayacağımı, bilirim. Mahkemede her şey anlaşılır. Ben Medreseye, Remzinin annesine hatır sormak için gittim. Eskiden beraber otururduk. Bütün komşular, benim Remzi değil, Yılmaz olduğumu bilirler.

Çocuğun dürüst konuşması, komiserin gözünden kaçmadı. Yılmaz, onlarla nasıl oturduğunu, sonra nasıl ayrıldığını, Adnan Beyin yanında çalışmasını söyledi ve cebinden nüfus kâğıdını çıkartıp gösterdi:

— Bir suçluyu yakalamak için beni hırpaladıkla-

rından şikâyetim yok, dedi. Bunlar hep olur. Yalnız beni boşuna sürüklemeyin!

Komiser emirler verdi. Akşam olmuş, hava kararmıştı. Nihayet mahalleden bir kaç kişi geldi. Komiser bunlara Yılmazı gösterdi. Onlar hep birden:

— Bu çocuk Yılmazdır. Remzi bu değil, dediler.

Komiser Yılmazın yanına bir polis kattı. Topkapıya yolladı. Oradaki karakola, bahçıvanlık yapan bir adam getirdiler. Yılmazı ona da gösterdiler. Adam:

— Bu değil, dedi. Zaten onun bir kaşı yarıktır. Her zaman bahçenin etrafında dolaşırdı. İyi tanırım. Remzi bu değil.

Yılmazı bıraktılar. Rahat bir nefes aldı. Ama çok canı sıkılmıştı.

— Oğlunu kurtarmak için, benim başımı derde soktu, dedi. Ya beni dövse, hapis etselerdi? Halbuki ben ona hep anam gibi baktım... Böyle düşünüyordu. Fakat biraz sonra

— Ne yapsın, dedi. Analık bu... Ne kadar kötü oltü olsa, yine canı, ciğeri...

YENİ İŞ

Yılmaz, nihayet bir elektrikçinin yanında iş buldu. Günde bir lira alacaktı. Boş gezmekten hayırlı idi bu Dükkânda satış yapacak, bazı yerlere mal götürüp getirecek, temizlik işlerine bakacaktı.

Dükkân sahibi ihtiyar bir Ermeniydi. İyi yürekli bir adamdı. Fakat oğlu çok haindi. Yılmaza hep kötü muamele ediyor, lüzumu olmadan öteye beriye koşturuyor. Kendisinden hep şüphe ediyor, kalbini kırıyordu.

Yılmaz, üç ay onların yanında kaldı. Bir gün, sabahın erken saatinde ihtiyar adama çay söylemek için dükkândan çıkmıştı. Dönüşte Artin onu sırtından içeriye iterek bağırdı:

— Bana haber vermeden neye dükkândan ayrılı-

yorsun? Elini kaldırmıştı, vuracaktı, babası uzaktan bağırdı:

— Dükkân senin değil, benimdir Artin; çocuğu da ben yolladım. Yerinden kalktı. Yılmazla oğlunun arasına girdi:

— Haydi oğlum, dedi. Burada sana ekmek yok! Al şu iki günlük paranı... Allah işini rast getirsin...

Hava karlıydı. Yılmaz göz yaşlarını tutamadı. Sokağa çıkıp, dükkânların önünden geçerken hep ağlıyordu.

Köşe başında, evlere elektrik tamirine giden Koço'ya arstladı. Bu, iyi yürekli bir Rum delikanlısıydı. Dükkândan malzeme alırdı. Yılmazı sıkıştırdı. Çocuk her şeyi anlatınca:

— Bırak şu hiyanet adamı, dedi. Babası şeker gibidir ama, o insan değil, Ağlama bre! Bundan sonra beraber çalışırız. Al şu çantayı!

Yılmaz kendi kendisine kalsa, oturup akşama kadar ağlardı. Allah yoluna Koço'yu çıkartmıştı. Yolda hep gönlünü alıyordu:

— Nasıl derler, Allah bir kapıyı kapatırsa, ötekini açar. Kahır etme be kardeşim... Çalıştıktan sonra iş mi yok?

Bir apartmana gittiler. Bozuk bir prizi tamir edeceklerdi. Yılmaz:

— Sen otur usta, dedi. Ben yapayım.

— Bre kardaşım, ekmeğimi elimden alacaksın sen?

Koço şaka ediyordu. İşi Yılmaza bıraktı. Onun dikkatle tamiri yaptığını görünce sırtını okşadı:

— Sen ustasın bre Yılmaz... Artin öğretti sana bunları?

— Hayır usta, babası öğretti.

İş bitince kücüçük dükkâna gittiler. Koçonun kardeşi sakat bir adamdı. Orada oturuyordu. Dükkânda tamir edilecek bir sürü elektrik âleti vardı. Radyolar, ütüler, ocaklar, saatler...

Koçonun kardeşi koltuk değneklerini köşeye koymuş, oturduğu yerde tamir yapıyordu.

Daha ikinci gün bir iş çıktı. Koço gitmişti. Yılmaz, Yorgiye yardım ediyordu. Bir adam geldi. Apartmandaki elektriklerin yanmadığını söyledi. Yorgi, kardeşi gelince göndereceğini söyledi. Fakat adam çok acele ediyordu.

Yılmaz kıpkırmızı olarak:

— Usta, ben gidip bakayım, dedi. Belki kolay bir şeydir. Yorgi:

— Çarpılırsın dikkat et, dedi. Takımları al git, bir bak!

Yılmaz, adamın peşine takıldı. Koskoca bir apartmana gittiler. Yılmaz, kontk yapan yeri kolaylıkla buldu.. Apartmanda düğün vardı. Düğün sahibi çok acele ediyor. Yolladığı adama:

— Bula bula bu çırağı mı buldun? diye darılıyordu.

Prize sokulmuş bozuk bir elektrik ocağının yaptığı bu ârızayı, biraz evvel gelen bir elektrikçi bulamamıştı.

Yılmaz ancak yarım saat uğraştı. Bütün elektrikler yandı. O zaman aprtman sahibi çıkartıp ona bir elli lira verdi:

— Eyvallah oğlum, eline sağlık....

Yılmaz, yanında para olmadığını ve üstünü getireceğini söyledi Adam:

— Üst tarafı da bahşiş olsun; bileğinin hakkı, dedi.

Yılmaz dükkâna gidip işi anlatınca, Yorgi gülmeden katılıyordu:

— Bre Yılmaz, adam oldun da elli kâğıtlık iş gördün ha?

— İşten gelen Koço'ya da işi anlattılar. O da güldü sonra:

— Yörük at yemini kendi arttırır, dedi. Sana bir lira gündelik yetmez bre Yılmaz. iki buçuk senin hakkındır. Senin yerinde başkası olsa, ortaya bir beş kâğıt

atar, işte bunu verdiler deyip işin içinden çıkardı. Sen namuslu bir çocuksun!

Bu iki Rum kardeşle Yılmaz çok iyi geçiniyorlardı. Şimdi dükkândaki işler daha çabuk bitiyor, Koço olmadığı zaman gelen dışarı işlerini Yılmaz görüyordu. Her sabah takımları ayırıyorlardı. Koço:

— Sen öğleye kadar bu işi yaparsın; öğleden sonra da ötekilere gidersin. Sakın kibarlık etme; işin hakkını al; hem kendi gündeliğini doğrultacaksın, hem dükkânı düşüneceksin, diyordu.

İşler paylaşılıyor, bazan da büyük bir yapının işlerini üstüne alan Koço, Yılmazı da yanına alıyordu. Yorucu ama, çok tatlı bir işti bunlar...

Bir gün Koço, Yılmazı Şişlideki bir apartmana yolladı. Bir elektrik avizesi tamir edilecekti.

Yılmaz, güzel bir salona girdi. Avizeyi indirdi; tellerini, âletlerini çıkartıp çalışmağa başladı.

Genç ve güzel bir kadın, salonun bir köşesinde oturuyordu. Eline bir kitap almıştı. Yılmazı da gözden kaçırmıyordu. Belki salondaki kıymetli eşyalardan birini çalacağından korkuyordu.

İş biraz uzun sürecekti. Öğleye doğru on üç, on dröt yaşında bir erkek çocukla bir öğretmen geldi. Salonun bir köşesinde çalışmağa başladılar.

Öğretmen hiç usanmadan ayni şeyi tekrarlıyor, çocuğun kafası almıyor, o söylerken, çocuk pencereden bakıyordu.

Öğretmen bir matamatik problemi vermişti. Bir aralık Yılmaz dalmış, çebinden bir kurşun kalem çıkartmış, öğretmenin çocuğa verdiği problemi vida kutusunun temiz bir yerine yazmış ve pek fazla düşünmeden çözmüştü.

Öğretmen, yorgun bir halde gitti. Çocuk rahat bir nefes aldı; salondan çıktı.

Genç kadın yavaş yavaş Yılmazın yanına yaklaştı ve:

— Demin gizli gizli bir şeyler yapıyordun çocuğum, dedi. Yılmaz utandı:

— Ben mi bayan? Çalışıyorum işte.

— Hayır, ben farkındayım. Kutunun içine bir şeyler koydunuz! Yılmaz bu sefer iyice şaşırdı. Kadın:

— Darılmaca yok, dedi. O kutuya bakacağım.

— Buyurun, bakın, bayan.

Kadın, vida kutusunu karıştırdı. Etrafına baktı. Biraz sıkıldı; yavaş yavaş kızarıyordu. Yılmaz işi anlamıştı:.

— Ben hırsız değilim, bayan, dedi.

Kadın büsbütün utanıyordu:

— Ben hırsızsın demedim yavrum. Belki bir şey hoşuna gider de alırsın. Çocukluk bu... Buraya koskoca adamlar geliyor; hattâ misafirlerin içinde küçücük fildişi bir heykeli cebine sokup gidenler var Sen iyi bir çocuğa benziyorsun, ama gizli bir şeyler yaptın da, bana merak oldu.

— Ben hesap yaptım bayan!

— Ne hesabı?

— Öğretmenin buradaki çocuğa verdiği problemi çözdüm.

— Sen mi? Neden?

Kadın, pek perişan bir hal almıştı. Problemi gözden geçirdi. Dudakları titriyor, Yılmaza bakıyor, söyleniyordu:

— Neye çözdün sanki... Ne olacak?

— Ben de okumak isterdim bayan. Babacığım sağ olsaydı, şimdi ben orta okulun üçücü sınıfına girmiş olurdum.

Yılmaz birden, kadının kendisinden hırsız diye şüphelendiğini unuttu. Onun gözlerinden dökülmeğe başlayan bir kaç katre yaş, sanki kendi gözlerinden akıyordu. İçinde bu kadına karşı yakınlık duymuştu. Avuçlarını yüzüne örterek hıçkıran kadına:

— Benim için üzülmeyiniz, dedi. Siz benden hırsız

diye şüphelendiniz ama, bu alâkanız ve gözlerinizden yaş dökülmesi beni öyle üzdü ki... Hem de seviniyorum. Dünyada çok fena insanlar var; fakat böyle sizin gibi iyi olanlar da var.

Kadın dayanamadı. Yılmazın birkaç damla yaşla ıslanan yanaklarından öptü:

— Affedersin oğlum, affedersin, dedi. Kocam çok sinirlidir de, ihtiyaten senin yanında durdum. Fakat durduğuma da seviniyorum. Pırlanta gibi bir çocuksun.

Yılmaz bir taraftan işini görüyor, bir taraftan güzel kadınla konuşuyordu. İkisi de birbirlerini pek sevmişlerdi.

Çocuk, içinde bir burkulma duyuyor, kendisinden geçiyor:

— Annem de böyle güzeldi, onun da böyle tatlı sesi vardı, diyordu

BİR KÜÇÜK KIZ

Yılmaz bir akşam işten dönüyordu. Sıkıntılı bir hava idi. Kestirme olsun diye arsalardan, yangın yerlerinden eve gidiyordu. Böyle tenha bir yolda giderken, kılıksız bir adamın, küçük bir kız çocuğunu elinden tutmuş, götürürken gördü.

Çocuk, sekiz yaşında kadar vardı. Köylü çocukları gibi giydirmişlerdi. Yılmaz onu görünce içini çekmiş ve kendi kendine:

— Benim kardeşim de şimdi bu kadardır, demişti.

Acaba kardeşi ne yapıyordu? Yoksa onun da başına bir felâket gelmiş miydi? Üvey babası sözde onu çok severdi. Bir aralık, annesiyle evlenmeden önce, çocuğu alıp götürmüş, bir iki hafta başka yerde bırakmıştı.

Yılmaz epeyce yürümüştü. Hava büsbütün kararmıştı. Beş, on adım ötesi iyi seçilemiyordu. Bir çocuk ağlaması duydu. Büyük bir yangın yerindeydi. Ötede beride yer yer yıkık duvarlar, kümbetler vardı.

Dinledi. Ağlama sesi duvarın arkasından geliyor, birisi homurdanıyordu:

— Senin adın Fatma, anladın mı? Fatma! Başka bir isim söylersen, saçlarını işte böyle yolarım; tokatları işte böyle yapıştırırım!

Küçük, kısık çığlıklar geliyor, şamar sesleri duyuluyor, sonra çocuk ağlaması, sanki ağzı avuçla kapatılmış gibi boğuluyordu.

Yılmaz, olduğu yerde donup kalmıştı. Biraz sonra o adam, çocuğu sürükler gibi götürürken önünden geçti. Yılmazı görmemişti. Söyleniyor ve çocuk da tıkana tıkana cevap veriyordu:

— Senin adın ne?

— Fa... Fa... Fatma.

— Annen?

— Öldü.

— Baban?

— Öldü.

— Başka kimsen var mı?

— Yok. Amcam var.

— Adın ne senin?

— Gü... Gü... Şey, Fatma.

— Sen, benim tenbihlerimi gene mi unuttun, ha?..

— Vallahi, billâhi amcacığım, unutmıyacağım. Tövbe amcacığım; dövme amcacığım. Bak, burnumdan kan akıyor. Tövbe amcacığım.

— Eğer seni bıraktığım yerde gevezelik edersen, gelir seni alırım; kuyuya sarkıtırım.

Yılmaz, taş kesilmişti. Çocuğun hıçkırıklarını dindirmek için, eliyle küçük ağzını kapattığını ve adamın onu sürükleyip götürdüğünü görüyordu.

Adam, çocukla beraber caddeye çıktı. Hemen oracıkta, bir büyük binanın kapısını çalmağa başladı.

Yılmaz yürüyüp gitti. Fakat o gece uykusu kaçtı. Çocuğun sesi kulaklarından hiç eksilmiyor, burnundan akan kanla kızaran küçük elini, hıçkırıklarını durdur-

mak için ağzına kapatması gözlerinin önüne geliyordu.

Fatma, bu küçük Fatma kimdi? Bu adam onu neye dövüyordu? Babası değil, amcası da olsa, bu kadar küçük kızı öyle dövmezdi. Hem çocuk kendi adını bilmiyor muydu da, yeniden ezberletiyorlardı.

Yılmaz, birden yatağının içinde doğruldu. Karanlıkta çocuğun yüzünü hatırlamağa çalışıyor, aklına gelen şeyler onu deli ediyordu.

— Sakın bu çocuk benim kardeşim olmasın? Benim gibi, onu da çiftlikten alıp götüremezler mi?

Bu çok, çok fena bir şey olurdu. Artık bunu yapamazlardı. Fakat Yılmazın kafası durmadan işliyor, aklına hep fena şeyler geliyordu:

— Adın ne dediği zaman, şaşırdı. Gü— Gü... dedi. Güzin mi diyecekti yoksa? Sonra Fatma dedi. Sonra bu adam, kuyuya sarkıtırım diyordu. Beni de öyle korkutmadılar mı? Sakın Güzin olmasın bu çocuk? Ona köylü elbisesi giydirip adını değiştirerek evlâtlık diye bir yere veremezler mi? İyi ama, neden bunu yapsınlar?...

Yılmaz yine düşünüyordu... Dâvalarla uğraşmış, neler duymamıştı. Böyle, kendisini ortadan kaybettikleri gibi, kardeşini de başlarından atamazlar mıydı? O zaman babalarından kalan bütün mal annelerinin üstüne geçecekti.

Yılmaz birden dişlerini sıktı:

— O kadın bunu yamaz, dedi. O kadın, o annem bunu yapamaz... Beni aramadı. Belki de arayamadı. Fakat Güzinden ayrılamaz. Belki kardeşimi onun elinden zorla koparıp kaçırdılar; sonra da dediğimizi yapmazsan çocuğunu öldürürüz, derler...

Yılmaz, yatağının içinde kıvranıyordu:

— Ah, hiç olmazsa on sekiz yaşında olsaydım...

O zaman daha kuvvetli ve çok daha cesaretli olur, çiftliğe gider, olup bitenleri anlardı. Eğer lâzım gelirse

o kötü adamlarla boğuşurdu. Fakat şimdi zayıftı ve büyük erkeklerle döğüşecek kuvveti yoktu.

Günün yorgunluğu ve üzüntüler onu uyuttu. Dalgın ağır bir uykuya daldı. Fakat bu, tatlı bir uyku olmadı. Rüyasında babasını gördü. Zavallı babası, yalın ayak, çamurlar içinde yürüyor ve ona sesleniyordu: «Yılmaz, Yılmaz evlâdım, kardeşin nerede? Kardeşini bulsana?..»

Yılmaz hıçkırıklarla uyandı. Kolu, kanadı kırılmış gibiydi. Yine daldı. Yine ayni rüyayı gördü. Babası yalın ayak, çamurların içinde koşuyor, kardeşini arıyor ve ona sesleniyordu.

Hanife teyze, hıçkırıklarını duymuş; kapıyı vurdu. Yılmaz açtı. Meraklanan kadına gördüğü rüyayı anlattı. Kadın:

— Oğlum, dedi. Ölü, diri getirir. Babacığını görmüşsün. Herhalde seninkilerden birisine kavuşacaksın.

ZAVALLI GÜZİN

Yılmaz, üç gece, üst üste ayni rüyayı görmüştü. Her sabah gözleri kıpkırmızı kesilerek kalkıyor, kadına anlatıyordu. Üçüncü sabah kadın:

— Bundan mutlaka bir şey var oğlum, dedi. Babacığın senden bir şey istiyor. Yılmaz ağlıyordu:

— «Kardeşin nerede?» diye soruyor bana...

— Kardeşin çiftlikte değil mi?

— Çiftlikteydi amma, bilmem ki...

Yılmaz, hep o küçük Fatmayı düşünüyordu. Acaba onu da kaçırmış, bir ailenin yanına evlâtlık mı vermişlerdi?

Kafası çok iyi işleyen Yılmaz, her şeye bir sebep arıyordu:

— Evlâtlığa vermekle ne kazanacaklar? Anneme istediklerini yaptırmak için, onu öldürmekle mi korkutuyorlar? Eğer, o Fatma, kardeşimse, neye başka eve

Elinde çantası, öylece duruyordu.

veriyorlar? Aramadan mı korkuyorlar? Nihayet yumruklarını sıktı:

— Ben böyle, eli, kolu bağlı duracak mıyım?

Düşündü, düşündü, nihayet karar verdi:

— O eve gireceğim. O, çocuğu yakından göreceğim!

Bir akşam işten dönüşte iş tulumunu arkasından çıkartmadı. Üstüne ceketini giydi. Otobüse atladı. O evi buldu. Elinde elektrik pensini şıklatarak merdivenleri çıktı. Kapının içinde, kapıcı bir iskemleye oturmuş, sigara içiyordu. Yılmaz.

— Dükkâna telefon etmişler, dedi. Bozuk elektrik ocağı varmış.. Hangi kattan istediler acaba?

Kapıcı ihtiyar, yumuşak yüzlü, tatlı bakışlı bir adamdı:

— Vallahi bilmem oğlum, dedi. Sen elektrikçi misin?

— Evet.

— Maşallah, yaşın küçük amma...

— Ne yaparsın baba, Allah bize de bu işten ekmek yemeği nasip etmiş..

— Allah büyüktür oğlum. Haydi kapıları bir el çal, sor..

Yılmaz birinci kata çıktı. Oradan itibaren kapıları çalarak sormağa başladı. Allah yardım etti. Bir genç kadın:

— Kaç gündür beye söylüyordum, dedi, Ütü bozuk. O yollamış olacak.

Yılmaz ütüyü tamir etti. Aklına bir hile gelmişti. Tekrar üst kata çıktı. Daire kapılarını çalmağa başladı:

— Efendim, bir yerde bir kontak var. Bütün daireleri gözden geçirmek lâzım. Yoksa, Allah göstermesin, bir yangın olur.

Böyle dediği için herkes, mutfağından helâsına kadar dairenin muayenesine müsaade ediyordu. Binada her dairenin muayenesi bitince:

— Sizde bir şey yok, diyordu.

Altı daireye de baktı. Çocuğu göremedi. Aramadık yer bırakmamıştı. Kapıcının yanına indi. İhtiyar:

— Maşallah, işi çabuk bitirdin, dedi.

— Çabuk bitirdim ama, kimin çağırdığını anlıyamadım. Parayı alamadan gidiyorum. Ha, sana bir şey soracağım, baba. Geçenlerde, ben bitişik binada bir iş için çalışıyordum. Geç vakit adamla küçük bir kız geldi, de seninle konuştu burada... Hatırladın mı? İhtiyar:

— Ha, dedi. Çocuğun amcasıymış... Evlâtlığa veriyordu.

— Verdi mi?

— Verdi amma, geri çevirdiler. Çocuk iki gün kaldı. Adam yüz kâğıt para istiyordu. Cemil Bey şüphelendi. Çocuğun nüfus kâğıdını isteyince, aldı kızı gitti.

— Ne adamlar var dünyada değil mi be baba? Bu adam belki de bu çocuğu bir yerden çalmıştır.

— Günahı boynuna. Ben de sağlam bir ayakkabıya benzetemedimdi onu. Bana, binada oturanlardan hangisinin daha zengin olduğunu sormuştu. Çocuğu değil, parayı düşünüyor herif. Zaten çocuk hastaydı.

— Hasta mı?

— Ya. İki gece kaldı dedim ya... Sevim hanım ona yatak yapmış, kendi odasına yatırmış... Çocuk sabaha kadar sayıklamış... Hep bağırıp uyanmış. Anasını çağırmış.

— Bu Sevim hanım kim? İkinci kattaki genç bayan mı?

— Evet, Cemil Beyin karısı.

Yılmaz kendini tutamadı. Merdivenlere koştu. Nefes nefese yukarıya çıktı.

Genç kadın onu görünce, şaşırmıştı:

— Yine ne var küçük?

— Size bir şey soracağım, bayan

— Sor, ne duruyorsun? Yoksa ütü tamiri parasını mı istiyorsun?

İçerden bir erkek sesi geldi. Yılmaz başka dairede çalışırken adam evine gelmişti. Kadın:

— Elektrikçi, diye seslendi.

— Gelsin buraya!

Yılmaz, kadının peşinden yemek odasına girdi. Karı koca yemek yiyorlarmış. Cemil Bey:

— Ütü tamir etmişsin oğlum, dedi. Kaç para vereceğiz? Yılmaz kıpkırmızı kesildi:

— Beyefendi, dedi. Ben ütü parası istemeğe gelmedim. Size bir şey soracağım. Ayaklarınızı öpeyim bana işin doğrusunu anlatın!

Karı koca şaşırmıştı. Yılmaz ağlıyordu. Sevim hanım:

— Allah, Allah, diyordu. Bunda bir iş var. Ne oldu oğlum, söylesene! Otur şuraya...

— Affedersiniz, dedi. Ben bugün sizi aldattım. Buraya gelmekte maksadım, bir küçük kızı aramaktı. Onu buraya birisi getirmişti. Sonradan yine almış. İki gece sizde kalmış... Erkek kaşlarını çatmıştı:

— Ben bu işin içinde bir kötülük olduğunu anlamıştım zaten... Sen kimsin? Adın nedir senin?

— Ben elektrikçiyim efendim. Adım Yılmazdır.

— Peki, neye arıyorsun o çocuğu?

— Onu kardeşime benzettim. Fakat size baştan anlatmalıyım ki, bana hak veresiniz Yemek vakti siz rahatsız ettim.

— Sen çok üzel konuşuyorsun oğlum. Hem zeki, hem iyi terbiye almış bir çocuğa benziyorsun. Aç mısın?

— Yemek yiyecek halde değilim efendim.

— Yoo, bak yemek hiç bir zaman ihmal edilemez. Şöyle buyur oğlum. İki kaşık çorbamızı iç... Geldiğim zaman, hanım bana, seni methetti... Ateş gibi bir çocuk yollamışsın, dedi. Şaşırdım. Ben kimse yollamadım. Ama hakikaten pek şeytan şeysin. İyi bir aile çocuğu olduğun muhakkak...

Yılmaz, lokmalar boğazına dizile dizile yerken, yavaş yavaş başına gelenleri anlatmağa başladı. Karı koca, ellerinde kaşık, donup kalmışlardı. Hikâye bitince genç kadın haykırdı:

— Çocuk uykusunda hep sayıklıyor, kuyudan korkuyor, annesini çağırıyordu. Sonra yıkarken görmüştüm. Üstündeki gömlekte marka vardı. Bütün giydiği köylü çocuğu elbisesiydi amma, gömlek onlara hiç benzemiyordu. G.H. markası vardı. Yılmaz bayılacak gibi olmuştu:

— Kardeşimdir, kardeşim... Güzin Handre.

Cemil Bey:

— Telâş etme oğlum, diyordu. Bir tesadüf olabilir.

Yılmaz titriyordu:

— Bayan, siz o çocuğu yıkadınız mı?..

— Evet. Kir, pas içindeydi...

—Bayan, o çocuğun bir omuzunda siyah bir ben var mıydı?

— Evet, pire kadar, simyah bir ben.

Yılmaz artık hıçkırarak ağlıyordu:

— Kardeşim, ah Güzinciğim. Zavallı kardeşim...

Cemil Bey yemeği bırakmış, odada boy boy geziniyordu. Sevim hanım da gözlerini silerek düşünüyordu.

Cemil Bey, birden döndü ve:

— Bana bak oğlum, dedi. Bu memlekette polis vardır, nizam vardır, kanun vardır ve her şeyden önce Allah vardır. Ne kötülükler cezasız kalır, ne de haksızlıklar... Ağlamayı bırak... Mademki tek başına kalmış bir erkek çocuksun; gözünü aç, yılma; sağa, sola danışarak işlerini gör... Avukatın yanında çalıştığını söylüyorsun... Kanunun ne demek olduğunu bilirsin. Yılmaz, yerinden kalktı ve:

— Yüreğim içimde bir misli daha büyüdü efendim, dedi. Ben onlara gösteririm! Cemil Bey:

— Yooo, dedi. O kadar uzun boylu değil. Sonra e-

lini verir, kolunu da kaptırırsın. Her şeyden önce bu adamı bulup, çocuğu elinden kurtarmalı.

— Ben o adamı görsem tanırım. Karanlıktı amma, çok uzun boyu vardı. Sonra yürürken bir tarafa çarpılarak topallıyordu.

— Aferin, dedi. Çok dikkatli bir çocuksun. Şimdi beni dinle... Karanlıkta görememişsin. Bu adamın çenesinde kapanmış bir yara yeri var. Galiba diş operasyonu yapılmış... Epeyce büyük bir yara... Sonra, dur bakayım, hangi elindeydi, galiba sol elinin baş parmağında... Keserle filân vurmuş da tırnağına mosmor kan oturmuş... İyi amma, koskoca İstanbulda bu adam nasıl bulunur?

Yılmaz, kendisinden emin mir tavırla:

— Ben bulurum, dedi. Vaktiyle çalıştığım kahvecinin bulunduğu hana bütün o taraflı olanlar gelir. Orada buluşurlar. Beni öldü biliyorlar. Tahtakalede kahveci kahveci İsa'yı herkes tanır.

Cemil Bey:

— Çoç doğru, dedi. Fakat yakanı kaptırırsan, bu azılı herifler seni ortadan kaldırıverirler.

T A K İ P

Yılmaz, pazar sabahı erkenden Tahtakale'ye gitmişti. Hanın kapısının önünden bir iki defa geçerek içerisine baktı.

Bu han, eski yapılardandı. İçerideki avlu, kaldırım taşlariyle döşeli bir yerdi. Bunun etrafında sıra ile atölyeler bulunuyordu. İnsan orasını ayrı bir mahalle sanırdı.

Marangozlar, kumaş boyayıcılar, demirciler, muslukçular, sobacılar, daha bir çok esnaf orada çalışıyorlardı. İkinci katta toptancılar bulunurdu. Bunlar, harap ve ufak odalarda, büyük işler görürlerdi.

Yılmaz, küçük takım çantasını almış, yüzüne gü-

neş gözlüklerini takmıştı. Bir buçuk, iki senedir boylandığı için, İsa onu kolay kolay tanıyamazdı. Zaten çok fazla görmemişti.

Birini arar gibi içeriye girdi. Kimse ona dikkat etmiyordu. Avluya oturan bir, iki işçi çene yarıştırıyorlardı. Atölyelerin bir, iki tanesi açıktı.

Yılmaz, İsa'yı gördü. İşçilerden birisiyle şakalaşıyordu. Kahve ocağına yakın bir yere otururak elindeki simidi yemeğe başladı:

— Üsta, bana bir çay yap!

İsa, hep o nemrut suratlı, hain bakışlı adamdı. Çayı getirince, aksi aksi sordu:

— Ne arıyorsun?

Yılmaz, karşısına gelen atölyelerden birisinin tabelâsını okuyup, bir yalan uydurmuştu:

— Serkis efendiyi göreceğim.

— Bugün pazar...

— Bana bugün için söyledi.

— Işin yoksa bekle!

Yılmaz bekledi. Girip çıkanlara dikkat ediyordu. Bir çay daha içti. Öğleye doğru paraları verdi. Çıktı. Bu sefer caddede dolaşmağa başladı. Tam yemek vakti, uzun boylu adamın hana girdiğini gördü. Yüzündeki yarayı iyice farketmişti. Bir tarafına çarpılarak yürüyordu.

İsa ile ayak üstü konuştular. İsa, adama para verdi. Adam handan çıktı; yürümeğe başladı. Nihayet orada bir piyazcının dükkânına girerek, karnını doyurdu.

Yılmaz uzaklarda bekliyordu. Adam çıktı ve yürümeğe başladı. Yılmaz da arkasından gidiyordu.

Yüzü yaralı adam, Tahtakaleden Nnkapanına gitti. Orada fakir, eski bir eve girdi. Beş dakika geçmeden çıktı. Küçük kızı elinden tutmuştu. Çocuğun başına kurdelâ bağlamışlardır. Yürüyerek Fatihe kadar gittiler. Orada bir eve girdiler. Bu, beyaz boyalı, üç katlı yeni bir bina idi.

Yılmaz, oralarda dolaşarak bekledi. Nihayet adam topallıyarak çıktı. Yılmaz, adamın peşinden gitti. Orun, Sirkecide otelde yattığını anladı.

O gece babasını tekrar rüyasında gördü. Yine ayni rüya... soruyordu.

— Oğlum, kardeşin nerede?

Yılmaz ertesi günü dükkâna giderek, işi kısaca anlattı.

— Ne duruyorsun bre Yılmaz, diyorlardı. Git, işini gör. Lâzım olursa biz de gidelim. Para istiyorsan, verelim.

Yılmaz, iki kardeşe teşekkür etti. Yanına takımları alarak Fatihe gitti. Altı daireli olan binada ayrı ayrı kiracılar varmış.

Kapıcı, bir kadındı. Yılmaz ona sokularak tatlı dille konuşmuş, kadın da:

— Vallahi haberim yok oğlum, demişti. Kim çağırdı, ne bileyim? İkinci kattakilerin mutfaklarındaki elektrik yanmıyor. Ne zamandır sıkıntı çekiyorlar. Sağolsun ev sahibi cimri adamdır. Ben sağlam verdim, yaptırsınlar, diyor. Yılmaz bunu öğrenince sordu:

— Ev sahibi kimdir. teyze?

— Ali Bey. Yemişte dükkânı var.

Yılmaz yukarıya çıktı. Daire kapısını çaldı. Yaşlı bir kadın açtı. Yılmaz:

— Beni Ali Bey yolladı, dedi. Bozuk bir elektrik varmış.

Kadın:

— Karşı dairede oğlum, dedi. Ama sen elektrikçi isen, bize de uğra. Bozuk bir ocak var. Kaç para ise veririz.

Yılmaz kapıdan içeriye bakıyordu. İçeriden bir mırıltı geliyor bir ses:

— Bak, ne güzel resimli kitaplar. Ağlama, bunlara bak.. Ben senin annen olacağım. Sana güzel elbise-

ler dikeceğim. Yeni, parlak ayakkabılar alacağım, diyordu.

Bu tatlı sese hıçkırıklı bir çocuk sesi cevap veriyordu:

— Kuzum teyzeciğim, beni dövme. Kuzum teyzeciğim, vurma bana!

— A, çocuğum, neden döveyim seni?...

— Dövme teyzeciğim beni... Ayaklarını öpeyim, dövme!

Yaşlı kadın başını çevirdi ve içeriye seslendi:

— Nazire, elleri kırılasıcalar galiba bu biçareyi çok dövmüşler... Durmadan içini çekiyor, titriyor. Akşamdan beri susmadı.

Yılmaz, kendini güçlükle zaptetti. Karşı dairedeki sakatlığı tamir etti. Oradan tekrar dönüp kapıyı çaldı.

İhtiyar kadın meydanda yoktu. Genç ve zayıf bir kadın:

— Ocak mı? dedi. Sen şuraya gir. Getireyim ben.. Ama gürültü etme. Çocuk uyuyor.

Yılmaz hole girmişti. Orasını oturma odası gibi döşemişlerdi. Bir tarafta yemek masası, büfe, bir tarafta da bir sedir vardı. Sedirin üstünde küçük kız yatıyordu.

Yılmaz kardeşini, zavallı kardeşini hemen tanıdı. Boğazına bir şeyler tıkanmış ve rengi sapsarı kesilmişti.

Çocuk pek zayıftı. Ellerinin üstüne, bileklerine vurmuşlardı. Küçük küçük çürükler, kızartılar zayıf bileklerini, küçük ellerini lekelemişti.

Yılmaz ağlamamak için kendisini güçlükle tutuyordu. Gözleri nemli, kalbi acılar içinde, hareketsiz kalmıştı.

Kulağının dibinde bir fısıltı oldu:

— Ne o çocuğum, neye bakıyorsun?

Elinde elektrik ocağıyla gelen genç kadın ona bakıyordu. Yılmaz:

— Hiç, dedi. Çocuğa baktım. Zavallı inliyor. Hasta olmasın?

— Sen çok duygulu bir çocuğa benziyorsun. Merak etme; hasta değil. Bize dün getirdiler. Fakir bir amcası var. Evlâtlık olarak verdi.

— Neye inliyor?

— Bizden evvel başka bir eve vermişler. Orada dövmüşler. Amcası da alıp bize getirdi. Maşa ile vurmuşlar. Herkesten korkuyor.

— Allah sizden razı olsun bayan. Adı ne bu çocuğun?

— Fatma imiş...

Yılmaz, elektrik ocağının kusurlarını arıyordu. Tellerin pek eskimiş bozulmuş olduğunu gördü ve:

— Peki ama, annemin gece lâmbasına da bir bak!

Genç kadın lâmbayı getirdi. Yılmaz, işi uzatmak için, hepsini söktü; yeniden taktı.

mak oldu. Kadın yanına gitti. Tatlı sözler söylüyor, kü-

Lâmbayı denerken çocuk uyanmıştı. İlk işi ağlaçük kızı okşuyordu.

Takımlarını toplayan Yılmaz, bir türlü gidemiyordu.

KAVUŞAN KARDEŞLER

Yüzünü döndüğü zaman kardeşi onu gördü. Ağlaması birden durdu. Dikkatle bakıyordu. Yılmaz da ona bakıyordu. Zazallının boynu bir tarafa çarpılıyor, gözlerini yaşlar kaplıyordu.

Kardeşi gözlerine inanamaz gibi, şaşkın şaşkın bakıp duruyordu.

Genç kadın da şaşırmıştı... Çocuğun birdenbire susması, elektrikçiye bakması, onun da dişlerini sıkarak ağlamağa başlaması, ortada bir şeyler döndüğünü anlatmıştı.

Yılmaz, artık dayanamadı. Takım çantasını elinden bıraktı:

— Güzin. Güzin! diye seslendi.

— Yılmaz ağabeyciğim! Yılmaz ağabeyciğim!

İki kardeş birbirlerine sımsıkı sarılmışlardı. Ne de olsa bir çocuk olan Yılmaz, sesli sesli ağlıyordu.

Gürültülere, ağlama seslerine, genç kadının annesi de gelmişti. Çocukları, bir daha ayrılmayacak gibi birbirlerine sarılı ve yaşlar içinde görüyorlardı.

Yılmaz, kardeşini bağrına basarak haykırdı:

— Bu çocuk benim kardeşimdir, öz kardeşimdir!

— Anlaşıldı oğlum, dedi. Anladık ama, nasıl oldu bu böyle?..

Yılmaz oracıkta, kardeşini seve seve işi anlattı. İki kadın kulaklarına inanamıyordu.

Bu sırada genç kadının kocası da geldi. Olup biteni ona da anlattılar. Bay Arif:

— Bakalım, bu yavrucak nasıl olmuş da çiftlikten kaçırılmış? dedi.

Yılmaz, kardeşini konuşturdu. Büyük korkular içinde bulunan kız, kesik kesik anlattı. Üvey babası onu okuldan almış, annesinin de İstanbula gittiğini, vekilharcın da onu annesine götüreceğini söylemiş. Vekilharçlık yapan Hüseyin, Güzini alıp İstanbula getirmiş. Yabancı bir evde iki gece kalmışlar. Güzin ağladıkça onu maşa ile dövmüşler. Zaten Hüseyin onu çok korkutmuş. Yüzü yaralı adama para bırakmış...

Güzin ağlamaktan katılıyordu. Annesini istiyordu:

— Sen gittikten sonra annem, senin evde kalan gömleklerini, çamaşırlarını öper, hep ağlardı, diyordu. O fena adam, senin öldüğünü söylüyordu. Hastahanede ölmüşsün. Hastahaneden aldığı bir kâğıdı getirdiği zaman, annem bayıldı. Günlerce hasta yattı. Şimdi hep ağlıyordur.

Bay Arif, bütün bunları dinliyordu. İki kardeşin ay-

rılmasını o da istemiyordu. Hep beraber akşam yemeğini yediler. Yemekte Arif Bey:

— Oğlum, dedi. Bu heriflerle uğraşmağa senin yaşın müsait değildir. İşi polise bildirmek lâzım. Bunun için de daha vakit var. Çünkü minareyi çalan, kılıfını hazırlar.. Zaten kadıncağızı kıskıvrak yakalamışlardır. Şimdi annenize müracaat edip, bir şikâyeti olup olmadığını sorsalar.

«Hayır» diyecek. Çünkü aksini söylerse, çocuklarının öldürüleceğini sanacak.. Benim aklıma bir çare geldi...

Yılmaz can kulağiyle dinliyordu. Arif Bey:

— Oğlum, dedi. Bu heriflere gelince; onlar da işe polisin karıştığını istemezler. Zaten cahil insanlar.. Şimdi biz, en yakın zamanda bu evden taşınırız.. Nereye gittiğimizi haber alamazlar.. Zaten kısa bir zaman için buraya gelmiştik. Sen, eskisi gibi çalış.. Ben en kısa bir zamanda kardeşini emin bir yere koyarım. Çocuk küçük, sen ona bakamazsın. Çalışmağa mecbursun. Sonra baş başa verir, daha ileride de yapacağımızı düşünürüz.

Bu iyi yürekli adamdan pek memnun olan Yılmaz, teşekkür ederek elini öptü. Geç vakte kadar otururak ayrıldı.

Artık içi rahattı. Kardeşini bulmuştu. Fakat annesini düşündükçe gözleri doluyordu. Önce annesinin kendisini aramadığını düşünerek, ona kızmıştı. Fakat onun, nasıl insanların elinde eziyet çektiğini düşündükçe, yüreği parçalanıyordu. Bu zavallı kadının ne büyük bir çilesi varmış..

Yılmaz eve gidince kapıyı kapalı buldu. İçeride ışık da yoktu. Saat gecenin onbiri idi. Komşular da uykuya yatmışlardı. Kapıya vurdu, vurdu; ses yok.. Gece epeyce ayaz vardı. Ne yapacağını şaşırmıştı. Polis düdüklerini duyunca aklına karakol geldi.. Hemen oraya gitti. Komisere işi anlattı.

Komiser:

— Ha, dedi. O ihtiyar kadın mı? O, komşudan dönerken birdenbire düşmüş, kendisini kaybetmiş. Cankurtaranla Gureba Hastahanesine kaldırttık. Tabiî kapıyı da kapatıp mühürlediler.

Yılmaz çok üzülmüştü. Komiser:

— Sen, memurların odasında yat; bu gece, dedi.. Yarın bir çaresine bakarız. Bir memurla hastahaneye yollarım. Eğer kadın, evinin sana teslim edilmesini isterse, anahtarı veririz. Biliyorsun ki; bu kadın çok aksidir.

— Benim param, elbiselerim, kitaplarım hep orada komiser bey.

— Ne yapayım oğlum. Başka çare yok. İstersen sana ödünç para veririm.

— Yanımda bir iki, lira var.

— Eh, iyi ya... Sabah olsun, hastahaneye gidersin.

Yılmaz hem sevinç, hem keder arasında sıkıntılı bir gece geçirdi. Sabahleyin saat sekizde dükkâna gitti.

Yılmaz daha ağzını açıp da izin almadan, onlar bağırdılar:

— Neredesin be çocuk! Sana müjdemiz var... İzmirdeki iş oldu. Fabrikanın elektrikçisi olarak gidiyoruz. Hazırlan bakalım. Hem de bu akşam hareket etmek lâzım. Geliyorsun ya?...

Yılmaz içinden:

— Ey, Allahım! dedi. Bir taraftan sevinirken, bir taraftan üstüste felâketlere uğruyorum. Sen beterinden koru!..

Sonra başını salladı:

— Allah işinizi rast getirsin. Bana bakmayın. Ben İstanbulda kalmağa mecburum. Allah elbette bir taraftan bana kapı açar.

Gözleri dolmuştu. Koço:

— Üzülme be Yılmaz, dedi. Sen işini bilen bir cuksun... Biz gidiyoruz ama, bütün müşterilerimiz bu-

rada... Hepsini tanırsın... Eline takım çantasını alıp bir ikisini dolaştın mı gündeliğini doğrultursun.

HANİFE TEYZENİN ŞİLTESİ

Yılmaz, polisle birlikte Guraba Hastahanesine gitti. İhtiyar kadının yanına götürdüler onu. Kadın pek bitkindi. Fakat Yılmazı tanıdı:

— Ben de seni bekliyordum oğlum, dedi. Benim dünyada senden başka hakikatli kimsem yok. Seni görmeden ölmek istemedim.

Yılmaz, kadının ellerini öperek:

— Allah sana ömürler versin teyzeciğim, dedi. Böyle şeyler düşünme. İnşallah çabucak iyi olursun da, evine gelirsin. Yine beraber otururuz.

Kadın pek halsizdi. Gözlerini kapatmış, uyur gibi kalmıştı. Birden:

— Bana bir noter getirin, dedi. Bir noter getirin bana.

Hırçınlaşıyor, bağırıyordu. Bir doktor telefonla, en yakınındaki noteri istedi. Yarım saat sonra kadın, yatağının içinde doğrulmuş, notere ve etrafında bulunanlara söylüyordu:

— Benim Kapalıçarşıda 4 tane kuyumcu dükkânım var. Senetleri evimde, başucumdaki ceviz çekmecede duruyor. Sonra bankada, kasa içinde bir kaç parça elmasım var... Bunlardan başka, küçük evimi de Guraba Hastahanesine bırakıyorum. Başka hiç bir vârisim yoktur.

Eşyalarıma gelince; Yılmazın oturduğu odadaki tahtadaki yattığım şilteyi öylece ona bırakıyorum. Şiltemi öylece, pamuğu ile, kılıfı ile öylece... O, buna karşılık bana mevlût okutur. Şimdi... Yazın bunları, imzalıyayım!..

Kadının istekleri yazıldı. Yılmaz ağlıyordu. Kadın her iş bittikten sonra, onu yanına çağırdı. Başını kendisine çekti ve kulağına fısıldadı:

— Şiltemi sana bırakıyorum evlâdım. Şiltem senindir... Sakın satmağa, atmağa kalkma! Bana dua et! Allah kusurlarımı affetsin...

Daha vasiyetnamesinin mürekkebi kurumadan, Hanife teyze ölmüştü. Noter ve şahitler koridorda derin bir üzüntü içindeydiler. Nihayet noter:

— Oğlum, dedi. Sen de burada durma artık... Sen yine odanda otursun... Zaten evde, eşya diyecek bir şey yokmuş... Bir taraftan da kendine barınacak yer ara!

Ertesi gün kadının cenazesi kalkmıştı. Bu cenazede hastahane memurlariyle beraber, başhekim ve Yılmaz da bulundu.

Korkak bir çocuk değildi ama, o küçük evde yalnız kalmağa pek korkuyordu. Bir yerde kiralık oda tutması lâzımdı.

Pazar günü Beyazıdı, Aksarayı dolaştı. Bekçilere sordu. Kimse böyle bir oda vermiyordu.

Geç vakit ne yapacağını düşünürken, bir kadın omuzuna elini koydu. Bu, Remzinin annesiydi. Yılmaz daha konuşmadan, o ağlamağa başladı:

— Yüzüme bakmak istemiyorsun değil mi? Hakkın var Yılmaz. Ben, oğlumu sakladım, seni onun yerine polise teslim ettim. Ne yaparsın, analık işte... Annelerin çilesi bir türlü bitmez. Sana fenalık yaptım da ne oldu sanki... İşte onu yine yakaladılar. İki aydır hapiste...

Yılmazın ona karşı öfkesi hemen geçmişti:

— Sen ne yapıyorsun teyze? dedi.

— Ne yapacağım, bir aydır yatıyorum. Hastaydım. Kimse gelip de, bu kadın ne yer, ne içer diye sormadı. İşte, şimdi kapı kapı dolaştım. Kimse çıkarıp yarım lira

vermedi ki karnımı doyurayım. İş gör, al paranı diyorlar...

Yılmaz, cebinden beş lira çıkarıp uzattı:

— Al teyze. Eğer işlerim bozulmasaydı, daha çok verirdim.

Kadın utandı, sıkıldı; gözleri yaşlarla doldu:

— Bu, benim sana yaptığım fenalığın karşılığı, değil mi oğlum?

Yılmaz içini çekti:

— Sen bana fenalık yapmadın teyze. Oğlunu kurtarmak istedin, işte hepsi bu... Beni de hapis etmediler ya. Ama Remziyi neye yakaladılar?

— Birisi hırsızlık etmiş de, onun üstüne atmış... Hiç benim zavallı oğlum böyle şey yapar mı?

Yılmaz içinden:

— Ondan her fenalık beklenir artık, diyordu.

Kadınla biraz daha konuştuktan sonra ayrıldı. Eline para geçtikçe saklamasaydı, o da şimdi aç kalırdı.

Gece, ister istemez yine küçük evde kaldı. Ertesi sabah kız kardeşini görmek için yola çıktı. Apartmana vardı. Kapıcıya sordu. Arif Bey, bir gün evvel çıkmış. Nereye gittiğini de söylememiş...

Yılmaz şaşırıp kaldı. Kardeşini yine kaybetmişti. Bu koskoca şehirde onu nasıl bulacaktı? Sonradan aklına geldi. Arif Beyin Asmaaltında yazıhanesi vardı. Toptan erzak alıp satıyordu. Hemen oraya gitti. Aradı, sordu; nihayet bir han içindeki yazıhaneyi buldu:

— Arif Bey burada mı?

— Yok!

— Nerede?

— İzmire mal almağa gitti.

— Evi nerede?

— Eskiden Aksarayda idi ama, sonradan başka yere taşındı; bilmem.

— Ne zaman gelir..?

— Onbeş günden önce gelmez.

Yılmaz kapıcı ile böyle konuştu. Bir dereceye kadar içi rahat etti. Kardeşi emniyetli bir yerdeydi. O, kendi başının çaresine bakmalıydı.

ON BİN LİRA

Yılmaz, nihayet bir oda bulmuştu. Gazetede, öğrencilere verilmek üzere bir oda kiralanacağını okumuş, hemen gitmişti. Onu, küçük olduğu için, isteyerek aldılar. İhtiyar bir kadınla, bir ihtiyar adam küçük evlerinin bir odasını kiralıyorlardı.

Yılmaz, bir aylığını peşin verdi. Onlar üç aylık istiyorlardı. Eline para geçince vereceğini söyledi. Bu iki ihtiyar, ondan pek hoşlanmışlardı. Ama Hanife teyzenin evini kendisine teslim ettikleri için, hemen taşınamıyordu.

Kadıncağızın ölümünden tam bir hafta sonraydı. Komşular Yılmaza, kendisini karakoldan aradıklarını bildirdiler. Oraya koştu. Ertesi gün Notere gitmesi lâzımmış..

Ertesi gün notere gitti. Noterle beraber mahkemeye gittiler. Oradan yanlarına iki memur katıldı. Küçük eve geldiler. Yılmazın eşyaları küçük bahçeye çıkartıldı. Kadının ona bıraktığı şilte de öylece verildi. Sonradan evin kapısı kapatıldı ve mühürlendi.

Yılmaz, bir tek atlı araba buldu. Kitaplarını, yatağını, küçük karyolasını, takımlarını ve kadının bıraktığı şilteyi yükledi. Yeni tuttuğu eve getirdi.

Kapıdan girer girmez, odası hemen oracıktaydı. Eşyasını soktu. Pencerenin önüne tahtadan bir masa uydurdu. Köşeye karyolasını kurdu.

Ev sahipleri, küçük kiracılarına ilk gece için yemek verdiler. Onu kendileriyle birlikte yemeğe davet ettiler. Yılmaz da gidip yarım kilo baklava aldı.

İki ihtiyar çok memnundu. Adamcağızın, hemen pek yakında bir kunduracı dükkânı vardı. Eski ayak-

kabılar tamir ediyordu. Davut ustayı herkes seviyordu. Zehra teyze de çok iyi bir kadındı. Hiç çocukları olmamıştı. Yılmazı birdenbire çok sevmişlerdi.

Fakat Yılmaz, çok çekingendi. Odasına çekilip oturmağı, boş saatlerinde çalışmayı ve sessizliği daha çok seviyordu. Zaten iki ihtiyar da pek erken yatıyorlardı.

Yılmaz, eski müşterilerden kârlıca bir iş almıştı. Paranın yarısını da peşin vermişlerdi. Zaten iki gün içinde işin çoğunu başarmıştı. O para ile biraz tahta alarak, odasına bir kerevet yaptı. Üstüne Hanife teyzenin bıraktığı şilteyi koyacak, oraya oturup dinlenmek veya uzanıp kitap okuyacak, hem de böylece misafirlerine oturacak bir yer sağlayacaktı.

Şilteyi yerleştirmeye çalışırken, pamukların içinde katıca bir şey eline dokundu. Şilte sarsılınca, astarın arasına kaymıştı. Eliyle yokladı. Sonra şiltenin yan dikişini söktü. İçindekini dışarıya çıkarttı. Bu, gazete kâğıdına sarılmış bir paketti.

O sırada kulağına ihtiyar kadının sesi yeniden geldi:

— Şiltemi sana bırakıyorum. Pamuğiyle, yüzüyle sana bırakıyorum. Sakın atma, satma; bana dua et!

Yılmaz, bir şeyler duyuyor ama, tam olarak toparlıyamıyordu. Paketi açtı. Paketin içinden yepyeni paralar, kâğıt paralar çıktı. Tam yüz tane yepyeni yüz liralık.

Yılmaz, paralara korkarak bakıyordu. Onları bir iki defa korkarak saydı. Paraları tekrar kâğıda sardı. Bütün gece düşündü. Sabahleyin erkenden notere koştu. İşi anlattı:

Noter:

— A, saf çocuk, diyordu. Bu paraları zavallı kadın sana bıraktı. Vasiyetnamesinde, kesin olarak şilteyi öylece sana bıraktığını yazmamış mıydı? Ben de, ne için dükkân gibi, ev gibi bir şey bırakmadığını düşü-

nüp duruyordum. Demek sebebi bu imiş... Haydi oğlum, güle güle harca.. Aklın varsa, bankaya koy. O para senin hakkın... Boşboğazlık edip, herkese de yayma.

Yılmaz, tekrar odasına gidince ağladı. Parayı hemen noterden çıkar çıkmaz, İş Bankasına götürüp yatırmıştı. Ama bu da kolay olmadı. Veznede bir bayan vardı. Şöyle konuşmuşlardı:

— Ne bekliyorsun küçük?

— Para yatıracağım bayan.

— Sen mi?

— Evet.

— Kumbaran filân mı var?

— Kumbaram yok. Hesap açtıracağım.

— Annen, baban yok mu? Beraber gel!

— Benim kimsem yok!

— Peki, kaç para yatıracaksın?

— On bin!

— Kuruş mu?

— Değil, lira!

Bayan gidip birisi ile konuştu. Bir bay geldi. Sonra bir daha... Parayı nerede bulduklarını soruyorlardı. Yılmaz kızdı:

— Ben para yatırmağa geldim, siz beni sorguya çekiyorsunuz, dedi. Başka banka yok mu sanki?..

Bir bay:

— Oğlum, dedi. Para yatırmak kolay ama, sonra geri alamazsın. Yaşın küçük...

— Bu para benimdir... İnanmazsanız bizim notere telefon ediniz!

Yılmaz, noterin adresini verdi. Bankadan telefon ettiler. Şef, iyi bir cevap almış olacak ki, gülümseyerek geldi ve:

— Bayan, dedi. Bay Yılmazın işini hemen yapın! İstediği zaman da gelip parasını alabilir. Kendisine bir hesap açalım.

Yılmazın adı, adresi, sanatı, yaşı yazıldı. Bir de hesap defteri verildi.

Bunlarla uğraşırken, işlerini aklından hiç çıkarmıyordu. Parayı yatırdığının ertesi günü, üzerine aldığı elektrik işini bitirdi. İki gün boşu boşuna müşterileri dolaştı. Pazar günü de oturup odasına çekidüzen verdi.

Küçük odasının perdeleri, karyolası, sediri, dolabı ve masası vardı artık... Kitaplarını güzelce istif etmişti. Ne kadar yorgun olursa olsun, geceleri çalışmasını ihmal etmiyordu. Haziranda açıktan ortaokul imtihanı vermek istiyordu.

AVUKAT ADNAN

Aradan yine haftalar geçmişti. Bir gün Yılmaz, elinde takım çantası, Taksimden Galatasaraya doğru iniyordu.

Yaz geliyordu artık... Yağmurların arkası kesilmiş, soğuk kırılmıştı. Çocuk dalgın dalgın yürürken, karşıdan gelen birisi, elini omuzuna dayadı. Yılmaz şaşırdı. Başını kaldırdı. Karşısındaki Avukat Adnandı.

Adnan, bir akrabasına rastlamış gibi sevinçliydi. Yılmazın elini sıkıyor, yüzüne, üstüne başına bakıyordu.

— Nerelerdesin yavrum? İnsan bir kere aramaz mı?

— Ne yapalım efendim; ekmek parası peşinde koşuyoruz.

— Peki bu kıyafetin ne?.. Yoksa dâva işleriyle uğraşmak işine gelmedi mi?

— Beni yolladığınız arkadaşınız, başka birisini tutmuştu...

— Ne diyorsun? Vah yavrum vah... E, ne yaptın?

— Sağa, sola başvurdum... Elektrikçiliğe başladım.

— Maşallah sıhhatin yerinde... Büyümüşsün de... Şimdi nereye?

— İşi bitirdim de, eve dönüyordum...

— Yazıhaneye gel. Konuşuruz biraz.

Adnan bey hakikaten çok sevinmişti. Merdivenleri çıkarken omuzuna dayanıyor, onunla şakalaşıyor...

— Hay açıkgöz hay! diyordu. Elektrikçilik yapıyorsun ha!.. Eh, senin gibi gayretli bir çocuk ekmeğini taştan çıkarır...

Karşılıklı birer koltuğa oturdukları zaman, Adnan bey Yılmaza, ayrıldıktan sonra ne yaptığını sordu. Kardeşini bulduğunu ve onun da ahlâksız adamların eline düştüğünü duyunca:

— Oğlum, dedi. Memlekete yeni döndüm. Daha üstüme dâva almadım. İşe başlamadan önce, artık senin şu işlerini bir yoluna koyalım!..

— Hangi işleri patron?

— Anneni bu haydutların elinden kurtaralım.

Yılmaz başını eğdi. İçindeki acıyı göstermek istemiyordu. Avukat:

— Bence o, çok büyük bir tehlike içinde, dedi. Seni ve kardeşini ondan ayırdılar. Şimdi ne isterlerse yaptırabilirler. Belki seni ölmüş biliyor. Fakat elinde kala kala biricik kız kardeşin kalmıştır. Şimdi onu da öldüreceklerini söyleyerek, elindeki çiftliği sattıracak ve belki de o zavallıyı tenha bir köyde ortadan kaldıracaklar...

Yılmaz sapsarı kesilmişti. Gözleri doluyor, hemen koşmak, gitmek istiyordu. Avukat ağır ağır:

— Oğlum, dedi. Henüz ortada hiç bir şey yok. Fakat mutlaka olacaktır. Haydutların tuttukları yol belli. Vakit kaybetmeyelim. Hazır ol, çiftliğe gidiyoruz.

Yılmazın gözlerindeki yaşlar akmağa başladı:

— Ben hazırım ama, Remzi efendi beni görür görmez tanır.

— Hayır. Sen onlardan ayrılalı epeyce oldu. Birdenbire boylandın, zayıfladın. Hem seni öyle bir kılığa

sokacağım ki, annen bile tanımıyacak... Önce kardeşini emniyete alalım. Elbiseni değiş, bana gel. Hemen gidelim.

Yılmaz koşarak merdivenleri indi. Nefes nefese odasına gitti. Önemli bir işi olduğunu ev sahiplerine haber verdi. Pazar günleri dolaşmağa çıktığı zaman giydiği elbiselerini giydi. Akşam yakındı. Avukat:

— Aferin, dedi. Tam iş adamısın. Haydi gidelim. Ben, Arif beye telefon ettim. O da yeni gelmiş... Evin adresini verdi. İşi anlattım. Akşam yemeğine onlardayız.

Bir saat sonra Taksimde güzel bir apartman dairesindelerdi. Avukat, kendi otomobili ile gitmişti. Arabayı binanın önüne çekip içeriye girmişlerdi... Yılmaz, çiçek gibi süslenmiş, temiz pâk giydirilmiş kardeşini görünce:

— İşte Güzin Handere, diye tanıttı.

Adnan bey, çocuğu sevdi, okşadı ve kendilerine candan ilgi gösteren Bayan Nazire ile annesine ve Arif beye teşekkür ettiler.

Hep birlikte yemek yedikten sonra, Adnan bey işi anlattı:

— Beyefendi, siz de benim kadar biliyorsunuz. Handere çiftliğinin sahibi bay Rüştü öldüğü zaman, çiftlikteki vekilharç, çiftliği ele geçirmeyi kafasına koymuş... Bunun için, her şeyden önce çocukların annesi bayan Süveyda ile evlenmeğe kalkmış... Tabiî o kadın bunu kabul etmemiş... Bunun üzerine önce Güzini kaçırmış ve annesine, kendisiyle evlenmezse çocuğu öldüreceğini söylemiş... Kadıncağız, küçük kızını kurtarmak için, bu evlenmeye razı olmuş... Olaylardan bunu anlıyoruz...

Remzi, Bayan Süveyda ile evlendikten sonra, asıl hedefi olan çiftliğe sahip olmak için plânlar kurmuş... Çiftlik, Bayan Süveyda ile Yılmaz'ın ve Güzinindir. Çocuklara üvey baba olup, çiftlikten faydalanmakla kal-

mayan adam, önce iki çocuğu ortadan kaldırmağı ve böylece onları öldüreceğini söyleyerek kadını korkutmağı tasarlamış. Evvelâ Yılmazı İstanbula götürüp, hemşehrilerinden birisine bırakmış... Yılmaz size de anlattığı gibi, hastaneye yatmış... Orada bir karışıklık olmuş... Çocuğu öldü sanmışlar. Daha fazlasını da kurcalayamamışlar. İş bundan sonra kıza kalıyor...

Hepsi avukatı dinliyorlardı. Genç adam çok iyi aydınlatıyordu:

— Oğlunun öldüğünü sanarak büsbütün sarsılan kadının kızını da aşırmışlar ve «Yılmaz gibi o da ölecek; ya istediklerimi yaparsın, yahut kızının ölümüne sebep olursun» demişler... Ben, gelir gelmez Yılmazı aradım. Kendisini yanına almasını söylediğim arkadaşım yazıhanesini değiştirmiş. O aklıma getirdi. Bursaya telefon ettim.

Orada akrabadan birisi var. Çiftlik sahibidir o da... Ona, Handere çiftliğini sordum. Bana, satılık olduğunu hattâ kendisinin de bu güzel çiftliği almak istediğini bildirdi. Allahtan olacak. Bugün Yılmaza rastladım. Kardeşinin de İstanbulda olduğunu bildirince, kaybedecek zaman kalmadığını anladım. Hemen yarın Bursaya gidip çiftliği göreceğiz. Alacaklı gibi davranacağız. Artık nasıl hareket edeceğimizi bize oradaki vaziyet anlatacak...

Bir sabah, erkenden, Avukat Adnanın hususî otomobili Kartaldan araba vapuru ile Yalovaya geçmiş, oradan Bursaya varmış ve en çok kozacılık yapan Bay İbrahimin çiftliğine, öğleden sonra varmıştı.

ÇİFTLİKTE

Gözün görebildiği kadar dut fidanlarıyle örtülü olan çiftlik toprakları aynı zamanda iyi cins tavuk beslemek için de modern kümeslerle süslenmişti. Az, fakat değerli adamlar kullanan Bay İbrahim, zeki ve ki-

bar bir insandı. Eski arkadaşını çok iyi karşılamış, Yılmazı da akrabasından bir çocuk olduğunu sanmıştı.

Zaten Yılmaz, tanınacak halde değildi. Çok şık giyinmişti. Gözlerinde kalın çerçeveli bir gözlük vardı. Pek zengin bir insanın çocuğuna benziyordu.

Avukat:

— Sen, benim yeğenim Oğuzsun, demişti. Sakın bu ismini unutma! Kendini heyecana kaptırma! Belki anneni karşında göreceksin! O zaman zaaf gösterip boynuna atılma. Tam bir yabancı gibi davranacaksın. Gözlüklerin seni tanınmaz bir hale koymuş. Zaten seni ölmüş biliyorlar. Kendini belli edersen, işler altüst olur.

Yılmaz, metin bir sesle:

— Kaya gibi hissiz ve sert olacağım demişti.

Çiftlikte onun, yaşında iki erkek çocuk daha vardı. Bunlardan birisiyle okul arkadaşı idi. Araba ile şehre, okula inerken onlara da uğrarlardı. İki çiftlik birbirinden dikenli tellerle ayrılıyordu.

Yılmaz, dutluk sahibinin oğlu Erolu hemen tanımıştı. Fakat o, Yılmazı hiç tanımamıştı. İki çocuk yabancı gibi davranıyorlardı.

Misafirlere rahat bir oda verildi. Akşam yemeğinden sonra çiftlik evinin önündeki havuzlu ve güllerle süslü çardağı olan bir bahçede kahveler içildi. Adnan bey, işi arkadaşından da saklıyordu:

— Ben de bir çiftlik sahibi olmak, biraz da toprak işleriyle uğraşmak istiyorum. Sizin, Handere çiftliğinin satılık olduğunu söylemeniz üzerine hemen geldim. Eğer mutlaka almak istiyorsanız, ben ortadan çekilirim. Pek niyetiniz yoksa ben alırım. Belki de bu işi ortaklaşa yapabiliriz.

İbrahim bey:

— Arkadaş, dedi. Açık konuşmayı severim. Benim, bu çiftliği almağa kalkmamın sebebi, yarı parasına ele geçirmenin kabil olmasıdır. Dört senedir pek bakımsız

halde. Geliri giderini karşılamıyor. Eskiden bütün tesisleri ve yetiştirdiği mahsulle, hemen hemen Türkiyedeki en güzel ve verimli çiftliklerinden birisiydi. Bay Rüştü candan arkadaşımdı. O ölür ölmez karısı, çiftlik kâhyasıyle evlendi. Öyle beyinsiz bir kadın ki...

Yılmaz ,Erol ile ateşböceklerini seyrediyordu. Fakat kulağı İbrahim beyin anlattıklarında idi. Adnan bey soruyordu:

— Ne yaptı bu kadın?

— Ne yapacak, önce, benimkiyle yaşıt oğlunu İstanbula gönderdi. Sözde çocuk orada okuyacak ve hava değiştirecekti. Fakat zavallı hastalanıp ölmüş. Bu felâket kadını epeyce sarstı. Deli gibi oldu. Bununla uslanacağı yerde, bu sefer kızını da İstanbula yolladı. Bana Remzi efendinin anlattığına göre, çocuklarını hiç sevmiyormuş... Niyeti, çiftliği aza, çoğa bakmadan satıp, İstanbulda, Beyoğlunda yaşamakmış... Hem aziz bir arkadaşımın emek verdiği çiftlik olduğu için, hem de iki yüz seksen beş bin lira gibi değerinin yarısından aşağıya satıldığı için, ben almak istiyorum. Bu kadar param yok ama, bulup buluşturup almak niyetindeyim.

Adnan bey:

— Benimki bir hevesten ibaretti, dedi. Aramızdaki dostluğu böyle bir hâdise katiyen sarsamaz. Burada size yardımda bile bulunabilirim. Paranızın yetişmediğini söylüyorsunuz; eksiğiniz ne kadardır?

İbrahim bey:

— Otuz bin lira, dedi.

— Bunu ben size faizsiz ve karşılıksız olarak derhal verebilirim.

Bay İbrahim çok mütehassis oldu. Kalkıp, arkadaşının boynuna sarıldı. İki erkek birbirlerini öptüler. Avukatın sözleri ortalığa tam bir samimiyet havası vermişti. İbrahim bey:

— İsterseniz, çiftliği yarı yarıya alabiliriz, diyordu. Siz bu işlerde ne de olsa acemisiniz. Sonra, etraf-

taki alıcıları tanımazsınız. Ben, yıllardan beri bu işlerle uğraşıyorum.

Adnan bey kabul etmedi. İbrahim bey, onun hemen gideceğinden korkuyordu:

— Beklediğim para henüz gelmedi. Çiftliğe bir talip daha var... Onun pey vermesinden korkuyorum. Hemen yarın bunu yapabilirsek...

Adnan bey:

— İyi ya, dedi. Eğer hazır paranız yoksa, bendekinden pey veririz. İsterseniz bu akşamdan bir haber yollayın. Yarın gideriz: Artık beni ortak olarak takdim edersiniz... Aslı yok ya... İşte, iş olsun diye...

— Zaten sizin mesleğiniz avukatlık. Bu alım satım işinde çenenizden faydalanırım, değil mi?

— Elbette...

Yılmaz o gece, kendisine ayrılan odada hemen hemen hiç uyumamıştı. Istırap çeken annesi, kimbilir ne haldeydi? Acaba kendisinin bu kadar yakına gelmesi içine doğmuş muydu?

Eski komşuları olan İbrahim bey bile olup bitenlerin farkında değildi. Ona fena bir kadın gözüyle bakıyordu. Remzi efendi onu, etrafa çok fena olarak tanıtmıştı. Yapılan bütün işleri onun isteğiyle olmuş gibi gösteriyordu. Etraftaki saf insanlar, bunu nereden bilecekler? Ne söylenirse, ona inanıyorlardı.

Kadıncağız, çocuklarından ayrı, kimbilir ne büyük acılar çekiyordu. Bütün felâketlerine sebep, masum bir insan oluşu ve çocuklarının üzerine titremesi idi. Talihsiz bir kadındı. Bir aralık Yılmaz bile, onu veafsızlıkla suçlandırmış, onun sevgisinden şüphelenmişti.

Gece pek az uyuduğu halde, sabahleyin şafak sökerken kalktı. Dutluklar ve yakın dağlar bembeyaz sis içindeydi. Yaz sabahlarının serinliği ortalığı kaplamıştı. Horoz sesleri, güneşin ilk ışıklarıyle kesildi. Sisler pembeleşti; yükseldi ve ova bütün güzelliğiyle görünmeğe başladı.

Yılmaz, Erolu bahçede görür görmez aşağıya indi. Çocuk:

— Atlar hazırlanıyor, dedi. Ben de geleceğim. Siz, ben, dayınız ve babam, dört kişi gideceğiz. Siz ata binebilir misiniz?

Yılmaz, dört yaşından beri ata biniyordu. Son yıllarda çiftlikten uzaklaşınca bunu yapmamıştı ama, herhalde unutmamış olacaktı. O, bunlardan çok annesini düşünüyordu. Eğer gözlükleri olmasa, herkes ona, neden ağladığını sorardı. Gözleri kıpkırmızıydı.

Bahçede kahvaltı ettiler. Güneş epeyce yükseldi. Dört at getirildi. Daha yerlerdeki ıslaklık kalkmadan yola çıkıldı. Bay İbrahim, akşamdan haber göndermişti. Onlar da:

— Buyursunlar, diye haber yollamışlar...

Çiftlik toprakları birbirine bitişikti ama, geçit epeyce uzaktı. Beş dakika kadar yokuş indiler. Araba yoluna vardılar; Handere çiftliğine yöneldiler.

Yılmazın kafasında eski hâtıralar uyanıyor, defalarca geçtiği bu yollara bakıyor, içinden:

— Şurada, babamın elini tutarak attan inip, pınardan su içmeğe giderdim; burada bir gün babama rastlamıştım... Hava birden karardığı, bora çıktığı için beni karşılamağa gelmişti. Hemen arabaya atladı; arabayı o kullandı, diye düşünüyordu.

Şimdi işte, babasının çiftliğinin kapısında Remzi efendiyi görüyordu. Yanında bir kadın, başı örtülü, yüzü balmumu sarısı, dermansız bir kadın, annesi, evet o zavallı annesi, o çileli annesi Süveyda vardı.

Onlara doğru ilerliyorlardı. Yılmaz haykıracak, attan yuvarlanacaktı. Adnan bey işi anlamış ve yanına sokulmuştu:

— Gayret et yavrum, dedi. Belli etme.

Çiftlik kapısına kadar inen biçare kadın, ayakta durmak için güçlük çekiyordu.

Remzi efendi ise pek keyifli ve heyecanlıydı:

— Buyursunlar efendim diyordu. Buyursunlar.

Herkes attan indi. Hayvanları, koşup gelen bir rençbere teslim ettiler. İri gövdeli, kara kaşlı, kaba saba bir adam, galiba yeni çiftlik kâhyası olacaktı. Remzi efendinin yanısıra yürüyor; onun vereceği emirleri bekliyordu.

Onlar, İbrahim bey, Adnan bey, hep bir arada yokuşu çıkıyorlardı. Yılmaz, Erolla beraber azıcık geriden geliyordu. Gözlerinde kalın kenarlı gözlükler vardı.

Annesinin o kadar ümidi yoktu ki, yüzüne bile bakmıyordu. Yalnız Erolu okşamış ve başörtüsünün ucuyla, dolan gözlerini silmişti. Herhalde onu görünce, kendi oğlu aklına gelmişti.

Yollar temizlenmişti. Fakat çiftlik o kadar bakımsızdı ki, çoktan beri terkedildiği sanılırdı.

Yılmaz, Remzi efendinin kendisini sallandırdığı büyük bostan kuyusunu geçerken dişlerini sıktı. Artık on üç yaşına geliyordu. Kendisinde kuvvet hissediyordu. Ailesini perişan eden bu adamın hakkından gelecekti elbette... Onu şimdi daha ufalmış ve boyu kısalmış gibi görüyordu.

Bir kaç defa koşup haykırmak, annesinin boynuna atılmak istedi. Fakat kendisini tuttu. Zaten Adnan bey, sık sık başını çevirerek kendisine bakıyordu.

Yolda, iki yerde omuzlarında çifteler bulunan haydut kılıklı adamlara rastladılar... Bunlar, gelenlere fena fena bakıyorlardı. Çizmeleri çamur içinde bulunan bu yabani herifler, Remzi efendinin adamlarıydı.

Çiftlik binasının avlusuna geldiler. Ortaya bir masa hazırlanmış, üstüne beyaz bir örtü serilmişti. Etrafta sıcak başladığı halde, orası epeyce serindi. Eskiden kalma hasır koltuklara oturdular. Kadın, eve gitmek istedi. Fakat Remzi efendi onun yanına giderek bir şeyler söyledi. Zavallı kadın mutlaka korkutulmuştu. Bayılacak kadar perişandı. Bir köşeye oturdu ve konuşmayı dinlemeğe başladı.

Bu olaydan haberi bulunmayan İbrahim bey, eski ve candan bir ahbabı olan Adnan beyi tanıttıktan sonra:

— Bu komşu çiftliğin yabancı ellere gitmesine içim razı olmuyor, dedi. İkiyüz seksen beş bin lirayı vererek almak istiyorum. Ödeme için Adnan bey bana yardım edecek. Eğer satmağa niyetiniz varsa, konuşalım.

Remzi efendi:

— Çiftlik, benim hanımın malıdır, dedi. O satmak istiyor. Bana kalsa, ben elden çıkartmam. Fakat onun niyeti İstanbula gidip, orada yaşamak. Değil mi, hanım?

Kadıncağız bitkin bir sesle:

— Evet, dedi. Satmak istiyorum!

İbrahim Bey:

— Komşu hanım, dedi. İkiyüzseksenbeşbin'e ben talibim.

Remzi efendi:

— Mademki istiyorsunuz, dedi. Bizim hanım size satmağı tercih eder. Yalnız, bizi açıkta bırakmamanız ihtimaline karşı bir pey vermelisiniz.

Adnan bey:

— Ben, avukat olduğum için, her işin sağlam tutulması taraftarıyım, dedi. Evet, bir pey verilmesi iktiza eder. Fakat bu pey bir senet mukabilinde verilir. Burada, dağbaşında yapılacak uydurma bir senedin hükmü olamaz. Arzu ederseniz, benim otomobille şehre iniveririz. Orada, noter huzurunda istediğiniz peyi hemen takdim ederiz. Hattâ takrir işini sonraya bırakarak, ikiyüz seksen beş bin liranın tamamını bile öderiz. Öyle değil mi İbrahim bey?

İbrahim bey:

— Elbette, dedi. Birbirimize emniyetimiz var. Hem, işleri böylece kısa kesmiş oluruz. Siz bu işi daha iyi bilirsiniz.

Adnan bey ağır bir sesle:

— Buraya gelmeden önce bana işi anlattılar, dedi. Hanımefendi, çocuklarının tabiî velisidir. Onların da.

hissedar olduğu malı satabilir. Ancak, uzun müddet mahkemede uğraşırsınız. Zannedersem, çocuklardan birisi ölmüş... Bunu tekrar tahkik edecekler ve ana, kız için veraset ilâmı çıkartılacak. Bunlar hazırsa, mesele yok. Eğer hazır değilse, hemen çocuğu da götürüp veraset ilâmı almak lâzım.

Remzi efendi fena halde bozulmuştu. Avukat:

— Bunun böyle yapılması lâzımdır, dedi. Fakat satmakta ısrar edilirse, başka çare vardır. Tapu muamelesini sonraya bırakarak, noter huzurunda çiftliğin bedeli mukabili olarak ikiyüzseksenbeşbin lirayı veririz. Orada muameleyi kanunî şekle koyarız. İş sonradan tamamlanır. Başka türlü satış yapamazsınız.

Kadın, söylenilenleri anlamıyordu bile. Fakat Remzi efendi can kulağiyle dinliyordu. Avukatın gösterdiği yol, onun işine geliyordu. Karısına dönerek:

— Böyle daha iyi değil mi hanım? dedi.

Kadıncağız:

— Nasıl isterseniz, öyle yapalım, diye cevap verdi.

— Yo, benim alâkam yok! Satmak isteyen sensin... Çiftlik, seninle çocuklarının... Bugün gidip, noter huzurunda mukaveleyi yapalım mı?

— Yapalım!

Kadın ölüme bile razı idi. Kurnaz herif, sanki hiç alâkadar değildi. Avukat:

— Pekâlâ, dedi. Hanımefendi, Remzi beyefendi, bendeniż ve Oğuz gideriz. Benim tekrar dönmeğe niyetim yok. Acele bir işim var. Zaten yeğenimin de iki güne kadar okulda bulunması lâzım.

SÜVEYDA HANIM KAÇIRILIYOR

Remzi efendi, heyecandan yerinde duramıyordu. Paralara kavuşunca, belki de o zavallı kadını öldürür veya eziyet ede ede ortadan kaldırırdı.

Biçare kadın, yemekte bulunmak için çok gayret

gösterdi. Misafirleri ağırlamak için kuzu çevirmişler, irmik helvası yapmışlardı.

Avukat, yanında oturan Yılmaza:

— Dikkatli ol, dedi. Bugün meseleyi halledeceğiz.

Yemekten kalkınca da:

— Ben gidip otomobili getireyim, dedi. O zamana kadar hanımefendi de istirahat ederler. Kendileri pek rahatsız görünüyorlar. Oğuz, gel yavrum!

Yılmazı alarak, getirilen atlara bindi ve acele ederek dutluğun yolunu tuttular. Yılmaz avukatın ne yapacağını düşünüp duruyordu. Otomobille çiftliğe dönerken Adnan bey, ona her şeyi anlattı. Çocuk göz yaşlarını güçlükle zaptetti.

Çiftliktekileri hazır buldular. Süveyda hanım eski, soluk bir manto giymiş, başına kara bir başörtüsü bağlamıştı. Ayakta duracak hali yoktu. Remzi efendi, onun koluna girerek otomobile götürdü. Bindirdi. Kendisi de yanına bindi. Erolu da ortaya aldılar. İbrahim beyle Yılmaz, Adnan beyin yanına sıkışmışlardı.

Yol boyunca, hemen hemen hiç konuşmadılar. Dutluğun önünden geçerken Erolu bıraktılar. Bu sefer Yılmaz, arkadakilerin yanına gitti. Annesi ile arasında Remzi efendi vardı.

Hain herif, arasıra kadını dürtüştürüyor ve sanki onu bayılmaktan menetmeğe uğraşıyor, dişlerini gıcırdatıyor ve sık sık:

— Bak, artık sen bilirsin, diyordu.

Şehre varır varmaz, noterin dairesine gittiler. Avukat, noterle konuştu. Yazılacak mukavelenin sureti yapıldı. Avukat, Remzi efendiye dönerek:

— Beyefendi, dedi. Handere çiftliğinin haritasının bulunup bulunmadığını öğrenmek lâzım. Siz şu senedi alarak tapu dairesine kadar bir zahmet buyurun. Siz gelinceye kadar da biz muameleyi tamamlamağa çalışırız. Hanımefendinin imzalaması kalır.

Remzi efendi pek nazik davranıyordu. Senedi alarak hemen kapıya doğruldu. Avukat:

— Benim vaktim pek azaldı, dedi. Lütfen biraz çabuk olunuz, beyefendi.

O gider gitmez, Adnan bey başını çevirip Yılmaz'a baktı. Ona vaktin geldiğini anlatmıştı. Süveyda hanım köşede, bir sandalye üstünde oturuyordu. Yılmaz, onun yanına gitti. Makine gürültüsünden, konuşmalardan kimse kimsenin sesini duymuyordu. Daktilolar çalışıyor, iki kişi yüksek sesle yazılacakları kızlara okuyorlardı.

İşte bu sırada Yılmaz kadının yanına sokulmuş ve titrek bir sesle:

— Kızınız Güzin, emniyetli bir yerde ve iyi insanların yanındadır, demişti.

Kadın halsiz başını çevirdi. Çocuk, metin bir sesle:

— Buraya sizi kurtarmak için geldik, dedi. Yüreğinizin daraldığını bahane ederek, salona çıkın! Çabuk olunuz... Gayret ediniz Süveyda hanım.

Kadın, yerinden kalkacak halde değildi. Yılmaz:

— Oğlunuzdan da iyi haberler alacaksınız, dedi.

Kadın birdenbire ayağa kalktı. Haykırmak istedi. İbrahim bey:

— Ne oldunuz hanımefendi! diye sordu.

— Ben, fena oluyorum... Hava almak istiyorum...

— Şöyle salona doğru çıkın efendim.

Kadın makine gibi yürüyordu. Adnan bey:

— Zavallı kadın, diye söylendi.

Kadın, Yılmazın peşi sıra salona girmişti. Çocuk etrafına baktı. Kimse yoktu. Salonun öteki kapısına doğru yürürken durdu ve:

— Kendine ve sinirlerine sahip ol anne! dedi.

Kadın deli gibi ona bakıyordu:

— Anne, kendine sahip ol diyorum sana... Yoksa her şey mahvolur... Gayret et! Evet, ben senin oğlun Yılmazım... Gayret et, anneciğim.

Kadın, gözlerini kapattı; sallanıyordu. Çocuk, gözlerini yüzünden ayırmış ve tekrar acıtacak gibi sıktı:

— Beni takip et anne; sesini çıkarma! Sakın bayılayım filân deme!..

Kadın, uyur gibi yürüyordu. Merdivenleri indiler ve sokağa çıktılar. Beş dakika sonra Yılmaz dönmüştü. Salonda ıslık çalarak dolaşıyordu.

Adnan bey kapıdan seslendi:

— Oğuz, hanımefendi nasıl?

Çocuk son bir gayretle:

— Bilmem, dedi. Kapıdan çıkmıştı.

— Hangi kapıdan?

— İşte şuradan!

Orada çalışanlardan biri:

— Hanımefendiyi ben merdivenlerde gördüm, dedi. Belki tapuya kadar gitmiştir.

İbrahim bey:

— Fakat, rahatsızdı, dedi.

Gitti; biraz sonra telâşlı bir halde döndü:

— Süveyda hanım ortada yok, dedi.

Adnan bey:

— Nasıl olur? dedi.

Bir hademe odaları arıyordu. Sesleniyordu.

Bu sırada Remzi efendi ter içinde geldi. İbrahim bey haykırdı:

— Hanımefendi nerede?

— Hangi hanımefendi?

— Canım Süveyda hanım!

— Burada değil mi?

— Burada olsa, sorar mıyız birader? Biraz evvel bir fenalık geldi. Salona çıktı. Merdivenlerden inerken görmüşler; aradık bulamadık. Belki tapuya kadar gitmiştir.

Adnan bey:

— Herhalde öyle olacak, diyordu. Fakat benim duracak vaktim yok. Hemen harekete mecburum. İbrahim

bey, siz şu emaneti alın. Sonra sizinle hesaplaşırız. Zaten muamele tamamlandı. Allahaısmarladık, Remzi beyefendi. Yine görüşürüz inşallah...

Adnan bey, para destesini İbrahim beye vermişti:

— Bize müsaade edin. Hanımefendiye Allahaısmarladık diyemedik. Af buyursunlar.

Remzi efendi, karısını aramağa koşarken, İbrahim bey de Adnanla yeğenini teşyi ediyordu. Noterin yanındaki dar sokağa girdiler. Avukat:

— Tamam mı yavrum? dedi.

— Tamam!

İbrahim beyin elini sıktılar. Adnan bey, köşedeki tütüncüden bir paket sigara aldı. Sonra direksiyona geçti. Araba hareket etti. Caddeleri, sokakları geçti. Nihayet şehrin son evlerini arkada bıraktı... Gittikçe artan bir hızla uçuyordu.

Nihayet, her tarafa uzak ve tenha bir yola geldikleri zaman durdu. Hemen inerek, otomobilin arkasına döndüler. Bagaj yerini açtılar. Oraya saklanan kadıncağız dünyadan habersizdi. Bakınıp kalmıştı.

Yılmaz:

— Zavallı anneciğim, diyordu. Ne tükenmez bir çilen varmış...

ANA İLE OĞUL

Gece olmuştu. Otomobil bütün hıziyle İzmit'e doğru uçuyordu. Adnan hey vapurla Mudanya'dan veya Yalovadan karşıya geçmeyi doğru bulmamıştı. Remzi efedi her tarafı aradıktan sonra, onlardan şüphelenerek, belki iskelelere koşar, iptan kazıktan kurtulma adamlarını yollar, onların başını derde sokabilirdi.

Hatta bir aralık:

— Belki polis vasıtasiyle İzmit'e telefon ettirerek, otomobilin aranmasını bile istiyebilir dedi, biz ihtiyatlı olalım.

Otomobil bütün hızıyla giderken, Bayan Süveyda oğlunun dizine başını koymuş, titreye titreye ağlıyor ve halsiz halsiz konuşuyordu:

— Yılmaz, Yılmaz sensin değil mi?

— Benim anneciğim!

— Rüya görmüyorum, değil mi Yılmaz?

— Rüya değil anneciğim. Ben senin oğlun Yılmazım;

— İnanamıyorum yavrum. İnanamıyorum. Kaç defa seni rüyamda gördüm. Sana sarıldım. Seni öptüm. Fakat sonradan gözlerim açılınca, senin öldüğünü aklıma getirdim; deli gibi ağladım. Ben de ölmek istiyordum. Fakat kardeşin, zavallı kardeşin ortada kalacaktı.

— Anne bunları düşünme artık... Bundan sonra rahat yaşıyacaksın. Bundan sonra bizi kimse rahatsız etmeyecek!

Annesinin başı dizinin üstündeydi. Biçare kadın, o zamana kadar hep gayretle geziniyordu. Şimdi hem sevinç hem uzun süren üzüntülerin verdiği zafiyet, onu bu hale getirmişti.

İzmit'e yakın bir yere gelmişlerdi. Adnan bey otomobilini durdurdu.

— Bayan, dedi. Belki bu kurnaz adam, otomobili aratır. Eğer yolda bir taksiye hatta bir kamyona rastlarsam sizi oraya geçirteceğim. Ben sizi daha sonra bulurum. Biraz gayret ediniz.

Adnan beyin düşüncesi çok yerindeymiş... Biraz sonra, önden giden bir kamyonu geçti. Fakat ileride durdu. Yağmur yağıyordu. Otomobilin fenerlerini yakıp söndürerek, kamyona işaret verdi. Kamyon, ev eşyası yüklüydü. Yaşlı bir adam şoförün yanında oturuyordu.

Adnan bey, şoföre sordu:

— Arkadaş, iki yolcum var alır mısın? Ben onlara yolda rastladım. Nasıl olsa boş gidiyorum; götüreyim,

dedim. Şimdi lâstik patladı. Onu tamir edinceye kadar çok vakit geçecek.

Şoför biraz düşündü:

— Beyim, dedi. Ben, kamyonumu bu beye kiraladım.

Görüyorsunuz ya, burada iki kişi alacak yer yok.

— Canım, eşyanın arasında bir yere sıkışırlar. Tentenin altına giriversinler. Sevaptır. Kadın biraz rahatsız.

İhtiyar adam:

— Haydi, dedi. Vakit geçirmiyelim. Binsinler bari...

Adnan beyin yardımiyle Süveyda hanım kamyona bindi. Yılmaz da yanına gitti. Tenteyi üstlerine çektiler. Yatak denkleri arasına büzülmüşlerdi. Tente tekrar sıkıştırıldı. Adnan beyin sesini duydular. Şoförle şöyle konuştu:

— Al arkadaş, onlardan yirmi lira sana. Allahtan oldu da, sana rasladık.

— Beyim, paranın lüzumu yok!

— Hayır! vardır.

— Sağ ol beyim.

—Haydi, sana uğurlar ola!...

Kamyon hareket etti.

Gece epeyce ilerlemişti. Rüzgâr uğulduyor, yağmur sağanak halinde yağıyordu. Kamyon, otomobil kadar hızlı gitmiyor, hem de daha çok sarsılıyordu. Ana oğul tentenin altında sinmişlerdi. Hiç konuşmuyorlardı.

Bir aralık etraflarında ışıklar belirdi. Sesler çoğaldı. Galiba İzmit'e varmışlardı. Birden, bir düdük sesi duyuldu. Kamyon birden durdu. Bir ses:

— Şoför efendi. Yolda bir hususiye rastladın mı?

Yılmaz, annesinin elini tutmuştu. Üzüntü ile fısıldadı:

— Korkma anneciğim.

Şoför cevap veriyordu:

— Hususî mi? Ha, lâstiği patlamış, siyah bir araba vardı.

— Nerede?

— Bir saat önce rastladım.

— Nasıl bir adamdı sahibi?

— Ne bileyim, gençten bir adam... Arabayı o kullanıyordu.

— Sen nereden geliyorsun?

— Bursadan geliyorum. Yanımdaki bayın ev eşyasını götürüyorum.

— Peki, geç!

Fakat kamyon hareket etmedi. İhtiyar:

— Oğlum, seslen de kahveden birer çay getirsinler dedi. Uykumuz açılır.

— Zaten motörün dinlenmesi lâzım. Baksana motörün haline...

— Haydi, uzun etme; yirmi kâğıt da açıktan aldın!

— Ben de bir şey demedim beybaba

— Canın sağ olsun evlâdım. Bari yukarıdakilere de birer çay söyle...

— Öyle ya, misafirimiz de var.

Kimin canı çay istiyor?

Ana oğul, bir an önce kamyonun hareket etmesini bekliyorlardı. Fakat ihtiyar biraz sonra seslenmişti:

— Hey delikanlı; evlâdım baksana bana. Al şu çayları. Valde sıcak sıcak içsin. İyi gelir ona. Mademki rahatsız.

TEHLİKELİ YOLCULUK

Yılmaz, ister istemez çayları aldı. Tentenin altından çıkınca, geniş bir cadde üstünde olduklarını gördü. Yakında bir kahve vardı. Şoför bir kova su getirmiş, kamyonun ucundaki delikten içeriye döküyordu. Yağmur olduğu için, kahvede ve sokakta pek az insan vardı.

Ana, oğul çayı telaş içinde içtiler. Yılmaz bardak-

ları verdi. Biraz sonra da kamyonun yan kapıları kapandı Şoför:

— Yolcu yolunda gerek, bey baba, dedi. Yerler kaygan ama, biz işimize bakalım. Belki yağış artar da seller geçit vermez.

— Haydi bakalım, bas marşa... Uğur ola!

— Eyvallah bey baba. Allahın izniyle...

Yine yola çıkmışlardı. Sarsılıyor, sallanıyor, hopluyor, sağa sola savruluyor, durmadan gidiyorlardı. Belki gece yarısıydı. Yine düdük sesleri duyuldu. Yılmaz içinden:

— Bu defa hapı yuttuk, diye söylendi.

— Hayrola!...

Yabancı bir ses:

— Hele dur bakalım, diyordu. Kamyona şöyle bir göz atalım!

— Buyur, istediğini yap ama, ben bayın eşyasını götürüyorum.

— Bizim burnumuz da iyi koku alır. Malûm ya, bunca senelik gümrük kolcusuyum.

— Bizde tütün filân yok ağabey. Buyur, bak...

Elektrik fenerleriyle araştıran iki adam kamyonun üstüne çıkarken de şoför:

— Yavaş ağabey, dedi. Yukarıda iki yolcum var. Kadıncağız biraz rahatsızdır.

Tentenin altına ışık uzandı. Süveyda hanım gözlerini kapatmıştı. Adamlardan birisi:

— Rahatsız ettik hemşire hanım, dedi. Kusura bakma; Ne yapalım. vazife. Bak, bu yağmurda, gece yarısı yol üstündeyiz. Sabaha kadar böyle.

Aramadan vazgeçmişlerdi. İndiler. Şoför:

— Tamam mı ağabey? dedi.

— Uğur ola.

— Eyvallah.

Yine gidiyorlardı. Bu üzüntülü gece, bu rahatsız yolculuk yarım saat sonra tekrar durakladı. Şoför:

— Bu, bizim hususi diyordu. Ne zaman geçti bizi? Acaba yine ne var? İşaret veriyor!

— Dur bakalım! Adnan beyin sesi duyuldu:

— Yolcular nasıl? Şoför güldü:

— Keyifleri yolunda bey.

— E, bu kadar misafirlik yeter. Alayım benim arabaya.

— Fakat bey, şimdi nasıl olur?

— Canım neye olmasın... Ha para için söylüyorsan, o senin hakkın... Hey, Yılmaz haydi oğlum!

Ana, oğul otomobile geçtiler. Bu kadar heyecan, Süveyda hanımı büsbütün bitirmişti. Yılmaz:

— Ağabey, dedi. Ya yine arama yaparlarsa?...

Adnan bey:

— Artık tehlike kalmadı dedi. İzmitte beni yakaladılar. Öyle iki kişiye rastladığımı, hattâ onları Değirmendere'ye kadar götürüp bıraktığımı söyledim. Şimdi işleri yoksa orada arasınlar. Yolumuz açıktır artık.

Otomobil, ilk araba vapuru ile karşıya geçmiş ve doğruca Adnan beyin annesinin oturduğu apartmana gitmişti. İstanbulun yeni uyandığı bu saatte gelen misafirler, sıcak bir çay içtikten sonra, genç kadın hemen yatmıştı.

Adnan beyin annesi çok samimî ve kibar bir kadındı. Oğlunun kısaca anlattığı olaylar onu çok müteessir etmiş ve:

— Kızım, hiç üzülme; merak etme, demişti. Burası senin evin...

Adnan bey, hemen komşularından bir doktor getirterek genç kadını muayene ettirdi. Hastada sinir bozukluğu ile zafiyetten başka bir şey yoktu. Çok çile çektiği, çok korku ve üzüntüler geçirdiği belliydi.

Adnan bey, Yılmazı karşısına alarak:

— Oğlum, dedi. Karşımızda ipten, kazıktan kurtulma insanlar var. Bunlar, para için her şeyi göze alırlar. İhtiyatlı davranmamız lâzım. Şimdi Remzi efendi,

zabıtaya müracaat ederek, karısının kaçırıldığını iddia edecektir. Tabiî ilk iş olarak beni bulmak istiyecekler... Benim bu işle ilgili olduğumun anlaşılmaması lâzım.

Adnan Bey devam etti:

Namuslu insanların korkusu yoktur ama, bunların içinde pek azılıları olsa gerek. Hem bu zamana kadar yaptıklarından korkar, hem de parayı elden kaçırdıklarını anlayınca akıllarına gelen her fenalığı yaparlar. Gayet gizli hareket etmek lâzım... Önce burası sizin için tehlikelidir. Bir başka yerde oturursunuz. Annen de hemen iyi bir avukata vekâlet vererek mahkemeye müracaat eder. Kardeşini de yanınıza alırız. Sessiz sedasız oturur, mahkemenin neticesini beklersiniz. Fakat, bu heriflerin azılı birer haydut olduğunu akıldan hiç çıkartmamak lâzım.

Adnan beyle birlikte evden çıkan Yılmaz, doğruca Arif beylere gitti. Oradan kardeşini alarak kira evine götürmek istiyordu. Fakat Bayan Nazire bırakmadı. Önce eve yerleşmelerinin daha iyi olacağını söyledi.

Yılmaz o gün annesini alarak Davut ustalara götürdü. Sonra da kardeşini aldı. Arif beyle beraber bir otomobile binerek küçük eve geldiler.

Ana kızın kavuşması çok acıklı oldu. Bayan Süveyda, az daha bayılacaktı. Küçük Güzin ona sımsıkı sarılmıştı. İkisinin haykırışlarına Davut Usta ile karısı koşmuştu. İşin hepsi onlara da Yılmaz tarafından anlatıldı.

İhtiyar adam, eline bir keser almış ve eli, ayağı titreyerek haykırmıştı:

— Kılınıza dokunmak isteyenlerin beynini patlatırım. Hiç korkmayın. Benim elim, tutuyor daha.

O gün üçü bir yatakta yattılar. Kadıncağız ertesi günü daha çok hastaydı. Akşama kadar yatağından çıkamadı.

Yılmaz, bankaya giderek, 500 lira para almıştı. An-

nesiyle kardeşinin yatması için, bir divanla bir yatak takımı alıp, bir arabaya koyarak eve getirdi.

İki gün sonra Bayan Süveyda biraz kendine geldi. Şimdi yalnız korku kalmıştı.

Yılmaz, telefonla Adnan beyi buldu. Avukat:

— İşler epeyce karışık oğlum, diyordu. İki herif musallat oldu. Birisi yazıhanenin karşısındaki kahveden ayrılmıyor; birisi de apartmanı göz hapsine almış. Ben, bir arkadaşla konuştum. Yarın anneni al, beşinci notere git! Orada Avukat İhsan beyi göreceksin. Tam saat 2 de orada bulun. Biz ayrıca konuştuk. Vekâlet muamelesini tamamlayın!...

Yılmaz, ertesi gün annesini notere götürdü. Orada vekkâḷetname yapıldı. Avukat, kadınla konuştu. Sonra, mahkeme günü bir defa görüneceğini, ondan sonra işleri tamamiyle kendisinin idare edeceğini anlattı.

MAHKEME

Onbeş gün hiç bir şey olmadı. İhsan bey haber verince mahkemeye gittiler. Yılmaz, tanınmamak için yine gözlükler takmıştı. Uzun yantalonu ile onu görenler, 3-4 sene evvelki küçük Yılmaz olduğuna inanmazlardı. Hattâ mahkeme koridorunda Remzi efendiye rastladığı halde, adam onu tanımamıştı. Zaten ölmüş biliyordu.

Bayan Süveyda'nın yanında avukatı vardı. Remzi efendi dişlerini sıkarak onlara doğru yürümüştü. Kadına bir şeyler söylemek istiyordu. Yanında, yüzü yaralı herif, sonra kahveci Mustafa da vardı. Bir avukat da o tutmuştu...

Bu üç adam, kadını bir köşeye kıstırmak istiyorlardı. Hattâ Remzi efendi, avukat İhsan beyi kolundan çekmişti. Avukat, genç ve kuvvetli bir adamdı. Kolunu kurtarınca, haykırmıştı:

— Derdini yargıçlara anlatırsın artık. Bu zavallı kadını rahat bırak!

Üç kişi birden İhsan beyin üstüne çullandılar. Bir aralık Remzi efendi meydanı boş bulmuş ve duvara dayanan karısına söylenmişti:

— Mahkemede benimle barışıp çiftliğe dönmezsen, kızını ellerimle boğacağım!

Bu sırada onların dâvası başlamıştı. Duruşma salonuna girdiler. Bayan Süveyda, ağlıyarak, kocasının ölümünden sonra olup bitenleri anlattı:

Remzinin, çocukları öldürmekle kendisini korkutarak, zorla evlenmeğe, mecbur ettiğini anlattı.

Evlendikten sonra da, önce oğlu Yılmazı kuyuya sarkıtıp korkutarak, istediği yola sürüklediğini, onu İstanbula, hemşehrilerinin yanına yollayıp, eziyet içinde ölmesine çalıştığını; en sonra kızını da kaçırdığını ve çiftliğin varisleri olan bu iki çocuğu böylece ortadan kaldırmağı aklına koyarak, nihayet çiftliği sattırmağa kalktığını ve artık canını bu adama emanet edemiyeceği için, kaçıp İstanbula geldiğini söyledi.

Söz sırası Remziye gelince, böyle bir şeyi aklına bile getirmediğini, ötedenberi çiftliği iyi idare ettiği için, kadının kendisine vardığını; bütün bu iddialarının uydurma olduğunu anlattı. Şahitleri olduğunu da söyledi.

Mahkeme, şahitlerin çağırılmasına karar vererek, dâvayı bir ay sonraya bıraktı. Mahkemeden geç vakit çıkılmıştı. Binanın kapısı önünde Remzi ile iki hemşehrisi bekliyordu.

İhsan bey, onları bir otomobile bindirdi. Ötekiler de bir otomobile atlamışlardı. Nerede oturduklarını öğrenmek istiyorlardı. Şoför, görünmeden arabaya giren Yılmazın, annesiyle konuşmasını duyunca:

— Abla, dedi. Bu herifler demek seni takip ediyorlar!

— Evet kardeşim.

— Hani oturduğun yeri öğrenmek istiyorlar, öylemi?

— Evet.

— Sen istifini bozma abla. Onlar hava alırlar. Ben onlara bir oyun edeyim de görsünler!

Çok akıllı ve becerikli bir şofördü. İşaret memurunun yanından geçerken öyle hesaplamıştı ki, memur ona yol vermiş, arkasından gelen otomobili durdurmuştu. Şoför ara sokağa saparak bir takım çıkmaz yollara girdi; nihayet caddeye çıkarak onları istedikleri yere kadar götürdü.

Yılmaz parayı verirken:

— Ağabey, dedi. Bunlar çok azılı şeylerdir. Otomobilin numarasını almışlardır. Seni sıkıştırırlar.

Şoför gülerek:.

— Sen işine bak yavrum, dedi. Biz namuslu çocuklardanız. Canımızı veririz de sırrımızı vermeyiz. Haydi güle güle!...

Küçük evde o geceyi hep uyanık geçirmişlerdi. Peşlerine takılan Remzi efendi ile ipsiz, sapsız arkadaşlarının, evin yerini bulmuş olmalarından korkuyorlardı. Davut usta kapının arkasına kol demirini vurmuş, iri ve kuvvetli pençesine de keserini almıştı:

— Hele gelsinler, diyordu. Ben onlara gösteririm!

O gece, ertesi gün ve ertesi gece hiç bir şey olmadı. İkinci günün sabahı gazetelerde iki zabıta haberi vardı:

Avukat Adnan, apartmanına girerken, karşısına çıkan bir adamla sokak ortasında kavga etmiş, bu adam bıçakla avukatın üstüne atılarak öldürmek istemiş, genç avukat çevik bir hareketle kendisini kurtarmış, fakat elinden hafifçe yaralanmış... Yetişen polisler karanlıkta kaçan ve ara sokaklara dalan admı yakalıyamamışlar.

İkinci haber de şoförün başına gelen kâdiseyi bildiriyordu:

Şoför Hayri'nin otomobiline iki müşteri binmiş. Sarıyer'e gitmek istediklerini söylemişler. Maslak yo-

lunda, tenha bir yerde müşterilerden birisi şoföre seslenerek otomobili dudurtmuş... Şoför başını çevirince, ensesine doğru bir tabancanın uzandığını görmüş... İşte bu sırada karşıdan bir kamyon görünmüş. Korna çalarak yol istemiş.

— Arabayı kenara alayım da öyle konuşalım, demiş.

Silâhlı adam, kamyondan görmesinler diye, tabancasını saklarken, elinin tersiyle bir tokat patlatan şoför, yüzünü onlara çevirerek boğuşmaya başlamış. Yanlarından geçen şoför biraz ilerde durmuş ve kavgayı gördüğü için, inerek otomobile yaklaşmış.

Bu sırada şoförle başa çıkamıyacaklarını anlayan iki adam, kapıyı açıp kaçmağa başlamıştır. Tabanca otomobilde kalmış. Şoför Hayri, Taksim karakoluna giderek, olanları anlatmış...

Yılmaz, bindikleri otomobilin numarasiyle, şoför Hayrinin otomobilinin numarasının bir olduğunu görünce:

— Anne, dedi. Heriflerin peşimizde oldukları, fakat adresimizi bilmedikleri anlaşılıyor. Beni nasıl olsa ölmüş sanıyorlar. Bu ipten kazıktan kurtulma adamların, bize iyilik edenleri yaralamalarına göz yummamalıyız. Ben Taksim karakoluna gideceğim. Oradan Adnan beye de telefon ederek geçmiş olsun derim. Hiç merak etme. Davut usta burada.

Böyle söyleyerek evden çıktı. Etrafına hep dikkat ediyordu. Otobüse bindi. Taksim karakoluna gitti. Güzel ve koskoca binanın kapısından içeriye girip bir polise komiseri göreceğini söyledi. Biraz dışarda bekledikten sonra, komiserin yanına girdi.

Keskin bakışlı genç komiser:

— Ne var küçük? diye sordu.

— Gece iki vak'a olmuş da onun için geldim, ağabey.

— Ne vak'ası?

— Avukat Adnan beyin karşısına çıkıp öldürmek istemişler.

— Sen tanıyor musun Adnan beyi?

— Evet. Benim hem patronumdur, hem de avukatım. Onun yaralanması bizim yüzümüzdendir. Önce buradan telefon edip hatırını soracağım. Çünkü evine gidersem, başıma gelmedik kalmaz. Sonra da şoför Hayri'yi soymak isteyenlerin nerede bulunacağını bilirim. Size yardıma geldim.

Komiser, Yılmazı yukarıdan aşağıya bir süzdü ve:

— Otur bakalım, dedi. Önce kim olduğunu anlat!

— Anlatacağım ama ağabey, her şeyden önce ben, hastahanede ölmüş bir çocuğum. Benim sağ olduğum ortalığa yayılırsa, işlerimiz alt üst olur. Kimse duymamalı.

— Hiç merak etme!

Yılmaz, Handere çiftliğinden çıktı çıkalı, başına gelenleri kısaca anlattı. En son olayları da sıraladıktan sonra sustu.

Komiser:

— Ateş gibi bir çocuksun maşallah, dedi. Şoför Hayri olanları bana anlattı ama, o adamları hiç tanımadığını söyledi. Kendisinden ne istediklerin de bilmiyormuş....

— Sana söyledim ya ağabey, dedi. Şoför Hayri, bizi eve götürmüştü. Şimdi ondan evin adresini öğreneceklerdir... Bir taraftan da bizi avukatın apartmanında sanıyorlar. İçeriye giremeyince avukatı korkutarak, bizi korumaktan vazgeçirmek istemişlerdir. Bu geceki bu iki iş, hep ayni adamların marifeti.

— Sen dur biraz. Bakayım ben, Adnan beyi arıyayım.

Adnan bey evde imiş... Komiserle konuştu ve geleceğini söyledi. Yılmaz bekledi. Yarım saat sonra küçük odada üçü bir araya gelmişlerdi. Yılmaz. Adnan beyin

bir elinin sargılı olduğunu gördü. Adamcağız, bu yaralı elini cebinden çıkartmıyordu.

Adnan bey gülümseyerek, sağlam eliyle Yılmazın elini sıktı:

— Hayrola yavrum? dedi.

— Ağabey, onlar sağa, sola saldırırken, biz böyle eli bağlı duracak mıyız? Bizim yüzümüzden az daha şoför Hayri de kazaya uğracaktı.

Komiser, şoför Hayrinin bulunması için bir iki yere telefon etmişti. Adnan bey, komiserle konuşurken Hayri de geldi. Meşin ceketli, sağlam yapılı ve güler-yüzlü genç, küçük odaya girince Yılmazı hemen tanıdı. Gülümsedi.

Komiser:

— Hayri, dedi. Şu sana saldıranları görsen tanır mısın?

— Bilmem vallahi ağabey... Müşterinin yüzüne bakmak âdetim değildir. Ama, tabancayı enseme dayayan adamın yüzünde hiç meymenet yoktu. Pek iri bir herifti. Yüzünde bir bıçak yarası vardı galiba...

Yılmaz dayanamadı:

— Dursun! dedi. İsanın müşterilerinden... Kardeşimi korkutan, evlere evlâtlık diye satan adam. Kaşları kalındı, değil mi?

—Dikkat etmedim kaşlarına.

— İyi ama, kaçarken arkasından bakmadın mı?

— Baktım tabiî...

— Topallıyor muydu?

— Hay Allah, sen orada mıydın be kardeşim! Vallahi topallıyordu ama, ben boğuşurken sakatlandı sanmıştım.

— Bir ayağı kısadır onun. Komiser dikkatle dinliyordu. Çocuk susunca sordu:

— Sen, bir kahveciyi söylüyordun! Nerede onun yeri?

— Tahtakalede. Orada kocaman bir han var. İlk

defa beni oraya götürdüler. Kahveci İsa'nın yanına çırak verdiler. Dursun, her gün İsa'yı görmeğe gider. İşi çeviren İsa'dır. Dursunun oturduğu oteli biliyorum, Sirkecide.

Komiser, Yılmazdan adresi alarak otele telefon etti. Otel kâtibi, Dursun adında, uzun boylu, yüzü yaralı ve aksayan bir adamın otelde, 8 numaralı odada oturduğunu; fakat iki gündür otele gelmediğini söyledi. Bunun üzerine komiser:

— İş anlaşılıyor, dedi. Bu heriflerin daha fazla zarar yapmalarını önlemek için, bir tarafa kapatmamız lâzım. Şimdi merkeze bildiririm. Size gelince Bay Adnan, siz belki sizi yaralıyanın kim olduğunu biliyorsunuz?...

Adnan bey:

— Elbette, dedi. Yılmazın üvey babası beni yaraladı. Fakat dâva işimizi bozmamak için sustum. Zaten bu yüzden, işi bir başka avukat arkadaşa bırakmıştım.

On dakika sonra bir polis jipi geldi Adnan bey, Yılmaz, Hayri bindiler. Polis Müdürlüğüne gittiler. Cinayet masası şefi bir dosya açtı ve orta hali bir adam gibi giyinen bir memura direktifler verdi, sonra:

— Selim, dedi. Sen şu tahkikatı yapıver!

Biraz sonra Yılmazla sivil polis beraber yürüyorlardı. Otelde, otel kâtibi, Selimin vesikasını görünce kızardı ve:

— Hiç merak etme ağabey dedi. Bütün bildiklerimi söylerim. Bu adam iki aydır bizim otelde... Bir kere on lira para verdi. Yüz yetmiş lira borcu var. Memleketten param gelecek, deyip duruyor. Bir kere takıldık işte. Nüfus kâğıdına göre, Değirmendere'de doğmuş. Sakat bir adam... Okuması, yazması yok. Mektuplarını bana yazdırtır; gelenleri de ben okurum. İlk gelişinde, yanında bir kız çocuğu vardı. Bir başka adamla beraber gelmişlerdi. Sonradan çocuğu görmedik. Bazan... hemşehrileri gelir, yukarıda oturur, konuşurlar. İki gün ön-

ce bir telgraf geldi. Rıhtımda bekle diye yazıyordu. Çıktı çıkalı bir daha görmedim. Gelir gelmez koşup sana haber veririm.

Otelden çıktılar. Selim:

— Söyle bakalım küçük, dedi. Şu serseriyi nerede buluruz?...

Yılmaz:

— Tahtakale'ye gidelim ağabey, dedi. İsa'nın kahvesindedir. Ama oraya böyle gidersek işi çakarlar. İşçi gibi gidelim. Benim iş elbisem var.

Ben anneme haber vereyim merak etmesin, hem de giyinip geleyim. İstediğin yerde bulurum seni.

Polis:

— Biraz çabuk ol vakit geçti, dedi. Handa ahçı var mı?

— Kapıcı yemekte pişiriyor. Beş altı masa var. Hanın avlusu geniştir. Piyazına diyecek yok. İstersen orada buluşalım.

Kararlaştırmışlardı. Yılmaz eve gitti. Annesine işleri çabucak anlattı. Yer yer lekelenmiş olan işçi tulumunu giydi. Çantasının içine birkaç takım koydu. Saat yarıma doğru Tahtakaledeki hana gitti.

Polis Selim oradaydı. Birbirlerine göz kırptılar. Yılmaz hemen onun yanına gitti. İşçiler oturmuş yemek yiyor, birbirleriyle şakalaşıyorlardı. Onlar da ayni yerde çalışan iki işçi gibi, kahvenin önüne yakın bir yerde yemek yemeğe başladılar. Selim yüzünü kahveye çevirmişti. Kahveciyi göz hapsine almıştı.

Yılmaz yavaş yavaş bir şeyler anlatıyordu. Hanın avlusuna yeniden birisi girince rengi kıpkırmızı oldu. Selim sordu:

— Ne var?

— Remzi efendi geldi ağabey. Adnan beyi bıçaklamağa kalkan adam. Benim üvey babam. Bak doğru kahveye giriyor.

Selim yemeği bitirmişti. Kalkıp içeride ancak bir

tek masa bulunan daracık kahveye doğru gitti. Kahve ısmarladı. Kahveci yeni gelenle fısırfısır konuşuyordu. Polis yerine oturunca sordu:

— Kahvenin arkasında oda filân var mı?

— Tek pencereli daracık bir oda var ağabey. Herif beni orada yatırırdı. Her biri kedi kadar fareler vardır. Hele el ayak çekilip te karanlık basmaz mı insan kendisini mezarda sanır. Öyle sıkıntılı bir yer. Fareler yüzünden insan oraya mal koymaz. Ama benzin tenekesi, boya fıçısı gibi şeyleri koyarlar. Sen bunu neden sordun?

— Kahveci yemek yiyor. Halbuki orada, masanın üstünde bulaşık tabaklar var. Birisi yemek yemiş.

— Belki Dursun o karanlık odadadır.

Selim hanın avlusundan çıktı. Onbeş dakika sonra gelip yerine oturdu. Hemen bir kaç dakika sonra iki polis hanın avlusuna girdiler. Doğru kahvecinin barındığı aralık gibi daracık odanın kapısına dikildiler.

Öğle paydosu bitmiş, işçiler yerlerine çekilmişlerdi. İki polisi görür görmez kahveci dışarıya çıkmıştı. Halinden pek telâşlı olduğu anlaşılıyordu. Polislerden birisi sertçe bir sesle konuştu:

— Burada Dursun adında birisi var mı?

Kahveci kendisini toplamıştı:

— Öyle birini tanımıyorum ağabey.

— Yüzünde yara izi olan bir ayağı kısa bir adam.

— Öyle birisini görmedim ağabey.

Bu arada hanın kapıcısı yaklaştı. Avludaki imalâthanelerden çıkan bir kaç işçi de kapının önüne gelmişti. Remzi efendi küçük kahveden dışarıya çıkmıştı. Yavaş yavaş kapıya doğru kaymış ve hemen sokağa çıkmıştı. Selim!

— Bir saate kadar gelmezsem müdüriyette buluşuruz dedi.

Remzi efendinin peşine takılıp gitmişti. Yılmaz dikkatle kahveye bakıyordu.

Konuşan polis:

— Şu içerideki kapıyı açsana bakayım, dedi.

İsa kıpkırmızı kesildi:

— Açamam ağabey, orada başkasının malları var. Zaten anahtarı bende değil.

Polis içeriye girdi. İsa edebsizlenmeğe başlamıştı. Kapıcı:

— Ne saklıyorsun be İsa, diye söylendi. Hemşerin bir kabahat yapmışsa sana ne? Neye elâlem için başını derde sokuyorsun? Aç şu kapıyı?

İsa bir gayrete geldi:

— Kusura bakma ağabey, dedi. Bir cahillik ettim. Hemşerim gelip bana yalvardı. İki gün barınayım, beni ele verme, dedi. Dayanamadım, artık sen bilirsin, buyur anahtarı!

Dip kapının anahtarını cebinden çıkartmış uzatıyordu. Polis:

— Kendin aç bakayım, dedi.

Kahvenin önü epeyce kalabalıklaşmıştı. Kahveci kapıyı açtı, içeriye girdi:

— Dursun, dedi. Seni arıyorlar, çık bakalım.

Derinden derine bir homurtu işitildi. Yırtık ve kalın bir ses:

— Beni nihayet harcadınız ha, diye bağırdı.

Arkasından bir tabanca patladı, İsa boylu boyunca kahvenin içine yıkıldı. Onun üstünden atlıyan Dursun elinde tabanca ile avluya fırladı, polislere doğru bir el daha ateş ettikten sonra topal ayağıyle umulmaz bir hızla kalabalığı yarıp sokağa fırladı.

Bu işler o kadar çabuk olmuştu ki oradaki seyirciler polislerin geçmesi için yer bile açamamışlar ve Dursun da kaçıp gitmişti. Zaten polislerin birisi telefon etmek için imalâthanelerden birisine girmişti. Öteki de Dursunu aramak için çıkmıştı. Kapıcı daracık dükkânın içinde yatan adamın üstüne iğilip baktı ve:

— Tamam, diye söylendi. Beyni akmış. Kurşun gözünden girmiş, kulağından çıkmış.

Yılmaz orada daha fazla kalamadı. Müdüriyete gitti. Selim oradaydı. Çocuk:

— Dursun, kahveciyi vurdu, diye haykırdı. Sonrada kaçıp gitti.

Polis şaşırmıştı. Sonra:

— Sen adresini ver bana, dedi. Lâzım olursa ararım seni.

Yılmaz eve vardığı zaman karanlık basıyordu. Gördükleri onu çok hırpalamış, sinirleri bozulmuştu. Davut usta, annesi etrafını almışlar anlattırıyor ve üzüntü ile bakıyorlardı. Yılmaz:

— Bana o kadar eziyet eden, farelerin arasında yatıran adam gözlerimin önünde yere serildi, diyordu. Kirli taşların üstü kanla doldu. Öyle korkunç ki daha fazla kalamadım orada. Müdüriyete gittim. Bay Selim, Remzi efendinin Sirkecide, başka bir otelde oturduğunu öğrenmiş. Lâzım olursam beni arıyacak.

Yemeğe oturdular. Hep bunları konuşuyorlardı. Daha yemeğin yarısı olmadan kapı çalındı. Bir polis gelmiş Yılmazı arıyordu. Annesi ağlamağa başladı. Fakat polis ona bir tehlike olmadığını, yalnız çocuğun o adamları iyi tanıdığı için polislere yardım etmesi lâzım geldiğini bildirdi. Yılmaz hemen:

— Bir dakika ağabey, dedi. Geliyorum.

Ceketini giymiş, sokağa fırlamıştı. Önce karakola, oradan da müdüriyete gittiler. Orada kimler yoktu ki, Adnan bey, İhsan bey, Arif bey, şoför Hayri, polis Selim, handaki kapıcı.

İşleri idare eden komiser önce kapıcıya Yılmazı gösterdi ve:

— Bu çocuğu tanıyor musun? dedi.

Kapıcı hemen cevap verdi.

— Bugün handa bir arkadaşiyle yemek yedi.

— Daha evvel görmedin mi hiç. İyi düşün bakalım.

Kapıcı Yılmaza baktı baktı:

— Hayır, dedi. Birisine benzetiyorum amma o çocuk öldü. Onun da böyle iri kara gözleri vardı. İsanın yanında çıraktı. Döverdi hep fukarayı, sonra hastahanede öldü.

Komiser fazla bir şey sormadı. Yılmaza bir takım resimler gösterdi. Bir içki masası başında çekilen bu resimlerde kahveci İsa, onu öldüren Dursun çiftlikte vekilharçlık yapan Hüseyin vardı. Dursunun bir iki defa cinayet işlemiş ve hapiste yatmış bir adam olduğu anlaşılıyordu. Yılmaz geç vakit eve döndü.

Geceyi karışık rüyalarla geçirdiler. Sabahleyin de geç uyandılar. O gün Yılmaz bir yere çıkmadı. Polisler arar diye bekledi. Ertesi gün öğleye doğruydu. Kapı çalındı. Adnan bey otomobille gelmişti. Küçük odaya girer girmez sordu:

— Gazeteleri okudunuz mu?

— Hayır, dediler.

Adnan bey cebinden çıkarttığı bir gazeteden şu yazıyı okudu:

«Birkaç gün evvel Şoför Hayri'nin otomobiline binerek Maslak yolunda onu tabanca ile tehdit ettikten sonra kaçıp Tahtakalede Kahveci İsanın dükkânına saklanan, orada ele geçeceğini anlayınca tabanca ile İsayı vurup öldürerek kaçan sabıkalılardan Aksak lâkabiyle anılan Dursun önce Değirmendere'ye gitmiş, oradan Handere çiftliğine giderek çiftlik sahiplerinden Remzi'yi de tabanca ile öldürdükten sonra kaçmış ve peşine düşen jandarmalarla yaptığı müsademede vurularak ölmüştür.

Avukat başını kaldırdı ve:

— Sizin gibi mazlum bir ana ile ve masum çocuklarla uğraşan haydutlar kendi elleriyle kendi cezalarını

verdiler, dedi. Artık ne, dâva kaldı, ne de kendisinden çekineceğiniz bir düşman.

Davut usta avuçlarını açarak haykırdı:

— Hey büyük Allahım.

Handere çiftliği iki yüzelli bin liraya satılarak parasiyle bir apartman alındı. Onun getirdiği kira üç kişilik aileye fazlasiyle ketişiyordu. Yılmaz şimdi lisede okuyor. Kardeşi de ortaya geçti.

Eski dostları onları hiç bırakmıyorlar. Bayan Süveyda da Davut ustaların küçük evinden çıkmak istemiyor. Çünkü çocuklarına orada kavuştu ve eşini kaybettikten sonra yüzü ancak o evde güldü.

Çocuklarının üstüne öyle düştü ki Yılmaz bir parça geç kalsa, pencerenin önünden ayrılmıyor. Bir türlü içi rahat etmiyor.

Annelerin çilesidir bu, Tükenir mi hiç?

— BİTTİ —

İTİMAT KİTABEVİNİN ÇIKARDIĞI VE BİRÇOKLARININ

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINCA

OKULLARA TAVSİYE EDİLEN
EĞİTİCİ VE ÖĞRETİCİ

K. TUĞCU

SERİSİ

FİATI : 350 KURUŞ